

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra bohemistiky

KORRESPONDENCE JANA ZAHRADNÍČKA TIMOTHEU
VODIČKOVI

(edice)

Epistolography of Jan Zahradníček to Timotheus Vodička
(edition)

Bakalářská práce

Natálie Trojková

Česká filologie se zaměřením na editorskou práci ve sdělovacích
prostředcích

Vedoucí práce: Mgr. Petr Komenda, Ph.D.

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

Podpis

Mnohokrát děkuji Mgr. Petru Komendovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a hlavně za trpělivost při luštění rukopisu.

Obsah

1. Akord.....	5
1.1. Durych a spol.	5
1.2. <i>Akord</i> přenesen do Brna.....	6
2. Zahradníčkův Akord v korespondenci	8
2.1. Zahradníčkův Akord.....	8
2.2. Spolupráce Jana Zahradníčka s Timotheem Vodičkou.....	10
2.2.1. Vzájemná výpomoc <i>Praporce</i> a <i>Akordu</i>	11
2.2.2. Vodička ve Velehradu.....	13
2.3. Vedené polemiky.....	13
2.3.1. Odkaz Arne Nováka.....	13
2.3.2. O nejmladší generaci básnické	15
2.3.3. Bohdan Chudoba – obrana otcova díla	17
2.3.4. Kámen a bolest	18
2.4. Monotematická čísla.....	20
2.4.1. Zeyerovské číslo	20
2.4.2. Florianovské číslo	20
3. Vztah k <i>Řádu</i> , <i>Obnově</i> a ke <i>Kritickému měsíčníku</i> v Zahradníčkově korespondenci	21
4. Přátelský aspekt korespondence.....	24
4.1. Cestování a vzájemné návštěvy.....	24
4.2. Tvorba.....	26
5. Zahradníčkova komunikační strategie.....	27
Korespondence	28
Ediční poznámka	77
Jmenný rejstřík	80
Anotace	82
Resumé.....	83
Prameny	84
Elektronické zdroje	84
Literatura.....	86

1. Akord

Předložená osobní korespondence má převážně redakční charakter, protože hlavním předmětem řeči jsou z velké části záležitosti kolem revue *Akord*.

Nejprve se podívejme na jednotlivá období revue *Akord*. Od začátku vydávání *Akordu* v roce 1928 do jeho ukončení v roce 1948 lze jeho existenci rozčlenit do několika etap podle složení redakce a zaměření revue (Forst a kol. 1985, s. 41–42; Dokoupil a kol. 2002, s. 2).

1.1. Durych a spol.

V prvním období od 1. 1. 1928 se začal *Akord* vydávat v pražském vydavatelství Ladislava Kuncíře. Zakladatelé byli Jaroslav Durych a Josef Dostál, kteří navázali na toho času už zaniklý *Rozmach* (Fialová 2001, s. 348 a 351) vydávaný taktéž Ladislavem Kuncířem. *Akord* získal název podle knihy esejí Miloše Martena *Akord* (Rotrekl 1991, s. 3), kterou vydal v roce 1916. Texty v Martenově knize obsahují eseje o Karlu Hynku Máchovi, Juliu Zeyerovi a Otokaru Březinovi. Tyto „portréty spojují dva hlavní motivy: náboženské založení češství a české kultury a romantické kořeny české literatury – Máchova romantická metafyzická vzpoura, Zeyerova oscilace mezi romantismem a spiritualismem, esteticko-etická koncepce Březinovy poezie“ (Kantořinová 2009, s. 84–85). Takové pojetí bylo typické také pro Jaroslava Durycha.

Durychův *Akord* vycházel desetkrát ročně od ledna do prosince s dvouměsíční prázdninovou přestávkou. Vznikl jako publikační prostor pro katolicky orientované autory, kteří se odmítavě stavěli vůči prohlubující se krizi duchovního života soudobého člověka (Forst a kol. 1985, s. 41).

Sám Jaroslav Durych byl hlavním koordinátorem, napsal několik statí o literatuře a umění (např. články v prvním ročníku „Básník a dekadence“, „Poznatky o českém jambu“ či ve čtvrtém ročníku „Hranice umění“ atd.). Z toho plyne, že profilace časopisu byla zaměřená na kulturní sféru, ale v publikační činnosti se přispěvatelé nevyhýbali ani politickým (např. články v prvním ročníku: „Evropa před válkou“, „Dokumenty k zahraničnímu odboji“, „Volnost projevu“ či ve čtvrtém ročníku článek „Kniha politických portrétů“) a teologickým otázkám („Duchovní tvářnost mladé generace“, „Síla víry“ atd.), neboť hlavním programem bylo „rozpracování katolického světonázoru ve všech sférách duchovní činnosti“ (Forst a kol. 1985, s. 41). Konec této etapy *Akordu* ukončuje vrcholící hospodářská krize v ČSR v roce 1933, kdy přestává být časopis po šestém ročníku vydáván.

1.2. *Akord* přenesen do Brna

Druhé období začíná znovu prvním ročníkem v roce 1934, kdy se stal hlavním redaktorem Bohdan Chudoba. Byla zavedena nová periodicitu vydávání *Akordu*, a to pětkrát ročně. Redakce se přesunula do Brna díky Bohdanu Chudobovi, Petru Levíčkoví a Leopoldu Vrlovi, protože Brno bylo hlavním centrem katolické moravské kultury (Rotrekl 1989, s. 3). Vydávání *Akordu* se chopilo brněnské nakladatelství Spolku katolických akademiků Moravan, jehož členem byl Bohdan Chudoba (Putna 2010 s. 666). Obálku navrhl typograf Stanislav Langr a grafickou úpravu zařizoval F. Staněk a později F. Zbořil.

Pozornost *Akordu* se přesunula spíše do literárně-kritické sféry, ale stále se zohledňovaly dobové události, o čemž svědčí i podtitul časopisu – *Časopis pro kulturní informaci*, a později s podtitulem – *Revue pro kulturní syntézu*. V roce 1935 je uváděn na obálce revue jako odpovědný redaktor František Müller, v roce 1937 je uveden Petr Levíček, ale své redaktoři měla každá nově zavedená rubrika – I. „Duchovní život“ (Metoděj Habáň), II. „Poezie a literární glosy“ (Jan Strakoš, Miloš Dvořák), III. „Umění“ (Karel Krejčí, od 5. čísla 1937 řídili rubriku Oldřich Králík a František Pospíšil), IV. „Věda“ (Josef Heger), V. „O knihách“ (Leopold Peřich), VI. „O knihách a filmu“ (Jaroslav Hloušek). Dokonce byla samostatná rubrika Spolku katolických akademiků s názvem „Zpráva z Moravana“ (bez uvedení redaktora). Ne vždy se objevovaly všechny rubriky v jednom čísle a ve stejném pořadí. K výše zmíněným rubrikám byly později připojeny i regionální události „Z Ostravska“ a „Z Olomoucka“.

Okruh přispěvatelů byl složen jak z redaktorů jednotlivých rubrik (Miloš Dvořák, Josef Heger, Jaroslav Hloušek), tak z přispěvatelů, kteří se na redakci nepodíleli (Zdeněk Řezníček, Zdeněk Šmíd atd.). Oproti prvnímu období *Akordu* byl dán větší prostor poezii. Dále byly uveřejňovány překlady, literární kritiky a studie. V tomto období zde začíná publikovat své básně, recenze a překlady i budoucí redaktor Jan Zahradníček. V roce 1935 mu v *Akordu* vyšla první báseň „Hromnice“.

Druhé období *Akordu* končí rokem 1939, kdy vydavatelství Moravan předává periodikum stejnojmennému nakladatelství *Akord*¹ (Putna 2010, s. 526). V časopisu

¹ Spolek katolických akademiků Morava (založen 1906) měl několik odborů, jedním z nich byl odbor pro tisk, v jehož rámci se vydával *Akord* a stejnojmenná edice. V čele Moravanu stál Josef Heger. V létě roku 1939 nakladatelství Moravan předalo práva na vydávání revue *Akord* stejnojmennému nakladatelství *Akord*. A jelikož byl Moravan studentským spolkem, byl v listopadu 1939 rozmetán v rámci uzavření vysokých škol (Putna 2010, s. 521–526).

nejsou svědomitě dodržovány číslované rubriky ani jejich názvy. Navíc se proměnila i periodicitu, kdy se ze čtvrtletníku stal měsíčník vycházející od ledna do září s prázdninovou přestávkou.

S druhou etapou *Akordu* souvisí také Edice Akord vydavatelství Spolku katolických akademiků Moravan v Brně, která vznikla roku 1934 (Forst a kol. 1985, s. 42). Zahradníček do roku 1940 nijak nesympatizoval s touto edicí. Neschvaloval výběr určitých titulů, jak dokládá dopis ze 4. dubna 1940: *„Ta dosavadní úroveň jejich knihovny se mi moc nezamlouvá, ani úpravou a ani výběrem. Třeba takového Chudobu si mohli odpustit, také s Peckou trochu šetřit. Teď však bude úprava dobrá (Menhart) a autoři, jak vidět, výborní.“*

2. Zahradníčkův Akord v korespondenci

V předložené korespondenci se více než u jiných zpracovaných edic korespondence Jana Zahradníčka¹ uplatňuje redakční povaha dopisů, ale až v období od roku 1940 do roku 1942, neboť komunikace mezi Vodičkou a Zahradníčkem byla vedena už od 31. srpna 1935. Zmíněný charakter dopisů je dán začátkem Zahradníčkovy redakční práce v 7. čísle 7. ročníku *Akordu* (1939/1940). Vodička jako zkušený redaktor, recenzent a kritik je požádán o příspěvatelskou spolupráci a o rady ohledně redigování, např. mu Zahradníček píše 4. dubna 1940: „(...) a hned tě redaktorsky poprosit, abys i dále zachoval *Akordu* svou přízeň.“

2.1. Zahradníčkův Akord

Jak bylo výše zmíněno, Zahradníčkova práce v *Akordu* začíná 7. číslem 7. ročníku (1939/1940) společně s redaktory Janem Dokulilem, Milošem Dvořákem a Albertem Vyskočilem. Periodicita vydávání se nově řídila datem začátku školního roku, kdy *Akord* začal vycházet od září vždy jednou měsíčně, tudíž čítal 10 čísel ročně. Redakce své schůze ohledně *Akordu* mívala většinou v Třebíči, kde sídlila právě část spolupracovníků, další příspěvatelé byli v Kroměříži – např. František Němec a František Tkadlčík (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 333).

Samostatně je Zahradníček uváděn jako redaktor až od 8. ročníku (1940/1941). Bylo to způsobeno vnitřní krizí v redakci. Týkala se Miloše Dvořáka, který polemizoval s Juliem Heidenreichem v *Kritickém měsíčníku* ohledně odkazu Arne Nováka. Do celé záležitosti zasáhlo i vydavatelství *Akord*, které otisklo inzerce a poznámky bez vědomí redaktorů.² Proto Zahradníček se svým kolektivem sepsal memorandum, ve kterém vytýká některé zásahy vydavatelství *Akord* do redakčních záležitostí. Za některými věcmi, které vedly ke krizi v redakci, vidí Zahradníček osobu Josefa Hegera. Heger stál

¹ Knižně vydané edice korespondence s přáteli a příspěvateli *Akordu* jsou v souborech: Adresát Vladimír Vokolek (ed. Jan Vladislav, Mnichov 1984), Korespondence (ed. Mojmír Trávníček, 1. sv. 1995, 2. sv. 2000, Praha: Aula), Není dálky... (eds. Jan Wiendl a Jan Komárek, Praha/Litomyšl: Paseka 2003). A knižně vydaná rodinná korespondence: Mezi nás prostřena noc (eds. Martina Sendlerová a Milan Řepa, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 2008).

Z časopiseckých zpracování jmenujme hlavně: „Jan Zahradníček Janu Strakošovi“ (ed. Ladislav Soldán, Host 1993, č. 6), „Před padesáti lety“ (ed. Mojmír Trávníček, Texty 1999, č. 12), „Vzájemná korespondence Bedřicha Fučíka a Jana Zahradníčka“ (eds. Vladimír Binar a Anna Jonáková, Literární Archiv – Narození na přelomu století 2000/2001, sv. 32/33), „Za živa pohřbeno“ (ed. M. Primas, Literární noviny 2003, č. 13), „Je třeba ustavičné bdělosti“ (ed. Miloš Doležal, Katolický týdeník 2005, č. 3) a „Je tě strašně potřeba“ (ed. Miloš Doležal, Souvislosti 2006, č. 1).

² Poznámka pod Vyskočilovým článkem v 7. čísle 7. ročníku *Akordu* zní: „Otiskujeme hodnotící článek o kritickém a literárně historickém díle prof. Arne Nováka z pera Alberta Vyskočila, který na pravou míru uvádí mnohé ne dosti vystihující posudky o životní práci našeho význačného literárního historika.“

v čele původního nakladatelství Moravan, které předalo vydávání *Akordu* literárnímu a uměleckému nakladatelství Akord v Brně.

Zahradníček píše 23. dubna 1940 Vodičkovi o celé záležitosti: „*Na podzim, kdo ví, budu-li ještě redaktorem (...) Je to s tím Akordem velký kříž. Různice a mrzutosti nechtějí přestat, jednání vydavatelstva je prapodivně zlé (...). Složili jsme takové memorandum, které Ti přikládám k dopisu. Máš-li s námi trochu soucítění – a já doufám, že máš – podpiš to, prosím Tě, a pošli mi to. Geniální (!!!) básník a tlumočitel textů starozákonních msgr Heger, který vztahuje na Akord diktátorskou pěst, zasluhuje poněkud přes prsty (...)*“

Během této redakční krize se řešilo také převedení tisku *Akordu* z Brna do Prahy. O přesunu uvažovalo vydavatelství Akordu, ale to v redakci vyvolalo nesouhlas (Binar a Jonáková, 2000/2001, s. 368). Zahradníček 7. července 1940 píše Bedřichu Fučíkovi: „*Brno vzkázalo, že chce Akord udělat jako dosavad, jen rozšířit a zvýšit honorář. Odpověděl jsem, že tím není nic řešeno, naopak, že se v nemožné situaci ještě přiděluje redakci práce – vzal jsem svůj návrh zpět a odkázal jsem je na Vás a na ostatní.*“ (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 331–332) a 16. září 1940 Čepovi: „*To nešťastné převedení Akordu z Brna do Prahy nějak uvázlo, (...) nevím kdy a kde se bude tisknout.*“ (Trávníček 1995, s. 120)

V roce 1941 nastává podobná situace, která se týkala umístění tisku *Akordu*. Tentokrát z iniciativy redakce, která se chce u pražských tiskáren vyhnout závislosti na nakladatelství Vyšehrad, do jehož repertoáru od roku 1940 patří vydávání konkurenční revue *Řád* (Putna 2010, s. 567). První zmínka je z 22. dubna 1941: „*(...) o tiskárně Vlasti, kterou prý se podařilo zachránit před nápirem Vyšehradu a v níž by se dal umístit Akord (snad už po prázdninách). Pracují tam na tom Čeřovský a Hrbek, a také Fučík, jak mě říkal Dokulil, který byl teď v Praze, je pro tu věc. Zapomínají však asi na Brňáky, kteří se takovému přemístění budou nepochybně zuby nehty bránit, a tak se dají čekat nové přestřelky, ba i pranice.*“ Zahradníček se problému ohledně tisku nechtěl účastnit, Vodičkovi o svém názoru píše o osm dní později: „*O Vlasti a příštích osudech Akordu nic nevím a také nic vědět nechci. Není to má starost a všech případných jednání a tahačích se hodlám neúčastnit.*“ *Akord* ale nadále zůstal v brněnské tiskárně Typos.

V roce 1944 byl *Akord* z politických důvodů zastaven, ale po skončení 2. světové války byl znovu obnoven. Profilaci poválečného *Akordu* zpracoval David Chrastina v článku „*Profil časopisu Akord v letech 1945–1948*“, který byl publikován

ve stejnojmenném časopisu v roce 1994. Ve své studii vycházel z posledních ročníků *Akordu*.¹ Z Chrastinovy analýzy vyplývá, že se v *Akordu* po roce 1945 částečně odrážejí společenskohistorické události jen v úvahách, kritikách a esejích. Jan Čep, Rudolf Černý a Robert Konečný se vyjadřují ke skončené válce, která podle nich byla výsledkem odvrácení se od Boha (Chrastina 1994, s. 290). Naopak otištěné básně jsou oproštěny od dobových událostí. Jsou často subjektivní, s milostnými a přírodními motivy, motivy světců a mariánského kultu. Próza v duchu křesťanské etiky obsahuje reflexe osobního života, vzpomínky a vypravování na motivy biblických příběhů.

Po roce 1945 se proti křesťansky orientovaným spisovatelům (Zahradníčkovi, Čepovi, Demlovi, Durychovi atd.) a celé církvi rozpoutala kampaň ze strany komunistů, protože představovali ideovou opozici nastupujícímu režimu. Za své kritiky proti prvorepublikové vládě byli obviněni z kolaborace, antisemitismu a z příklonu k fašismu a Hitlerovi. Proti těmto hlasům vystoupil Bohumil Pavlok a Timotheus Vodička v *Akordu* (Chrastina 1994, s. 290–291), ale jejich snaha byla marná.

2.2. Spolupráce Jana Zahradníčka s Timotheem Vodičkou

Na Timothea Vodičku se Jan Zahradníček v dopisech obrací jako na přítele, spolubesedníka z Břevnova a zkušeného redaktora. Řeší s ním problémy, které vznikají s redigováním *Akordu*: nedostatek příspěvků, cenzurní zásahy. Zahradníček si je vědom, že s pracemi Vodičky bývají problémy, neboť jeho kritiky často vyvolávaly konfliktní situace (polemiky o mladé generaci, Chudobovi, Schulzovi). Například mu Zahradníček píše 10. ledna 1942, kdy se připravoval *Akord* na florianovské číslo, varování: „*Třeba ovšem psát opatrně!*“ či 8. srpna 1942: „(...) *B.[ohdan] Chudoba poslal na Tvůj referát o Knize o S.[hakespeareovi] dost velkohubou repliku.*“

Sám Vodička si byl vědom toho, že je terčem i strůjcem mnohých konfliktů. Tento svůj osobnostní rys reflektuje ve svém díle *Vítr a voda*: „Sedím u stolu, maje před sebou mrzutý úkol odpovídat na dopisy plné tajných výčitek a obratně zastřených obvinění, jimiž si kdosi dobře smýšlející chystá alibi před tváří svých slibných a výnosných záležitostí. Je nutno odpovídat, ale je to nutnost trapná a ponižující, jež zanechává za sebou hořkou chuť popela a truchlivý pocit tíhy.“ (Vodička 1946, s. 51)

¹ Tj. ročník 12 (1945/1946), 13 (1946/1947) a 14 (1947/1948). Poslední zmíněný ročník však místo 10 čísel obsahoval pouhých 6 čísel, neboť byl z politických důvodů v únoru 1948 zastaven (Chrastina 1994, s. 287).

2.2.1. **Vzájemná výpomoc Praporce a Akordu**

Timotheus Vodička své zkušenosti s redakční činností v časopisu *Řád*¹ uplatnil i v periodicky vydávaném sborníku *Praporec*,² který byl vydávaný benediktinským klášterem v Praze-Břevnově, kam se Vodička uchýlil mezi lety 1937–1941 a kde přijal řeholní jméno Vavřinec.

V době Vodičkovy přítomnosti v klášteře zde pobýval několik měsíců roku 1939 a 1940 i Jan Zahradníček. Díky častějšímu osobnímu kontaktu s Timotheem Vodičkou a dalšími obyvateli kláštera se upevnil vztah mezi pisatelem a adresátem. Ale po Zahradníčkově přesídlení z pražského kláštera do Uhřínova se osobní kontakt přerušil, a proto má písemná komunikace, odehrávající se mezi lety 1935–1942, nejvyšší frekvenci dopisování v roce 1941.

Ze společného pobytu v břevnovském klášteře vzešla částečná výpomoc redakcí *Praporce* a *Akordu*. Pomoc byla ošetřena zřejmě ústní smlouvou v roce 1940, jak dokládá korespondence. Doslovné znění smlouvy není známo, ale z dopisu datovaného 28. února 1941 můžeme rekonstruovat alespoň jeden její bod – vzájemnou pomoc při existenčním ohrožení periodika. Zahradníček se o ní zmiňuje takto: „*Nezapomněl jsem na naši loňskou úmluvu, ta bilaterální smlouva o vzájemné pomoci, když jedna z našich literárních takřkajíc platforem bude ohrožena buď zásahem vyšší moci, nebo shodou neblahých okolností.*“

Vzájemně si redakce mohly poskytovat recenze knih, články, kritiky a stati z Vodičkovy strany a recenze a básně ze strany Jana Zahradníčka. Zahradníček nepovažuje *Praporec* za konkurenci, ale spíše o něm uvažuje jako o spřízněném kolegiálním periodiku. Na tento aspekt upozorňuje i Vodičku 28. prosince 1940: „*nebudu také dělat konkurenci Praporci.*“ A dále vyjadřuje Zahradníček svůj obdiv Praporci (2. září 1941): „*seč jsou mé síly, abych se aspoň poněkud přiblížil skvělé úrovni Praporce. Snažím se to také ostatním vtlouct do hlavy a dávám jim Praporec za vzor.*“ Nelze ovšem říci, zda se takto vyjadřoval o *Praporci* z pragmatických důvodů, aby si zajistil Vodičkovu přispívání do *Akordu*, nebo zda Zahradníček k *Praporci* opravdu cítil náklonnost, kterou popisuje ve svých dopisech.

¹ Byl jedním ze zakladatelů studentského časopisu *Řádu* v roce 1932.

² *Praporec* – Sborník pro náboženskou kulturu břevnovského kláštera. Byl založen roku 1939 Anastázem Opaskem a redigoval ho Timotheus Vodička do roku 1941. Sborník vycházel pětkrát ročně mezi lety 1939–1942. Odpovědným redaktorem byl Jan Hrbek a poté Miroslav Venhoda. Jako vícero křesťansky orientovaných periodik byl z politických důvodů roku 1948 zastaven.

První zmínky o spolupráci mezi Vodičkou v *Praporci* a Zahradníčkem v *Akordu* nalézáme v dopisu ze 4. dubna 1940: „*K úpravě ‚Svatého Prokopa‘ pro Praporec jsem se dosud nedostal, je to trpký oříšek, ale v příštích dnech se do toho pustím. Nebo je snad už pozdě?*“ V dalších dopisech nalézáme informace o zaslaných knihách, na které se mají napsat recenze.

Při nedostatku příspěvků pro obsah ročníku žádá Zahradníček výpomoc 29. srpna 1940: „*(...) psal [jsem] lidem o příspěvky (...) do prvního čísla už nemohou většinou nic sehnat. Bud' že nic nemají anebo jsou zapřaženi do jiných věcí. A tak z toho prvního čísla mám opravdový strach. Mohl-li bys něco postrádat v Praporci, pošli mi to hned!*“

Zahradníček publikoval v *Praporci* například básně „Svatý Prokop“, „Hymnus ke korunovaci Pia XII.“ a báseň „Svatý Vojtěch“. Ve věci ohledně přispívání do *Akordu* nechával Zahradníček Vodičkovi volnou ruku s ohledem na redaktorské a publikační zkušenosti. Díky tomu si zajistil ochotu publikační činnosti ze strany Vodičky: „*Nemohu Ti určovat téma, sám jsi v své věci nejlépe doma.*“ Navíc si zajistil Vodičkovu náklonnost tím, že mu umožnil prvenství při výběru recenzních výtisků – o tom svědčí dopis ze 7. října 1941: „*Čekal jsem schválně, až pošleš svá deziderata, protože chci, aby sis vybíral z plného, a teprve z ostatního podělím zbývající recenzenty.*“

Vodička se vedle zasílání příspěvků snažil prosadit i v redakčních záležitostech *Akordu*. Například 9. dubna 1940 se dočítáme o návrhu změny obsahu: „*Pro léto se musíme uradit na tom rozšíření obsahu, jak je máš na mysli, nejvíc bude ovšem při tom záležet na Tobě.*“ A o rok později, 16. srpna 1941, je předložen v dopisu další Vodičkův redakční plán: „*Přednesl jsem v Třebíči Tvé návrhy, co se týče recenzování knih, i ty ostatní o zavedení poznámky, či jak by se to nazvalo, a o rozšíření zorného pole Akordu na oblasti mimoliterární.*“ Zmiňovaná rubrika „poznámky“ se v *Akordu* neobjevila, neboť byla proti koncepci Zahradníčkova literárního pojetí revue.

V letech 1941 a 1942 byl Vodička jedním z kmenových přispěvatelů *Akordu*. V 8. ročníku (1940/1941) vyšly pouze 4 příspěvky, ale v 9. ročníku (1941/1942) Vodičkova publikační činnost vzrostla na 31 příspěvků, čímž se velkou měrou podílel na obsahu *Akordu*. Důvodem je zřejmě to, že již nebyl redaktorem *Praporce* a přestěhoval se z Prahy do Olomouce, a tak pro své příspěvky zvolil jiné periodikum. Vodičkova aktivita ale postupně klesá – v 10. ročníku (1942/1943) publikuje pouhých 8 příspěvků a v 11. ročníku (1943/1944) je uveřejněna pouze jedna recenze, kterou

Vodička napsal. Tento prudký pokles byl způsoben roztržkou při kauze *Kámen a bolest* Karla Schulze (viz kapitola 2.3.4.).

2.2.2. Vodička ve Velehradu

Zahradníčkova spolupráce s *Praporcem* se po odchodu Timothea Vodičky z břevnovského kláštera přerušila. Vodička se přestěhoval do Olomouce roku 1941, kde nastoupil do nakladatelství Velehrad jako redaktor do roku 1944, ale přispívání do *Akordu* nepřerušil. Zahradníček znovu navazuje pracovní spolupráci s Vodičkou, který mu nabídl spolupráci s nakladatelstvím Velehrad.

Pro olomoucké nakladatelství Velehrad je Zahradníček požádán Timotheem Vodičkou o redigování Knihovny vybrané četby (1941–1942), ale po nepříjemnostech s finančním ohodnocením a s nedostatkem pomoci dalších spolupracovníků při redigování Zahradníček svou práci v roce 1942 vzdává. Skrze Vodičku, kterému dopisoval jako zástupci instituce, i když byl Timotheus jen redaktorem, řešil některé záležitosti nakladatelství. Vodička byl prostředníkem mezi nakladatelstvím a Zahradníčkem a zastupoval zájmy obou stran v pracovní komunikaci. Po nevydařené práci na Knihnici vybrané četby žádá Zahradníček Vodičku o radu, např. 20. května 1942: „*A vůbec mě napadají o tom mém redaktorství té stále jednosvazkové Knihnice (co je se Stráneckou?) vzpurné a nevrle myšlenky. Neměl-li bych například vzhledem k možným a dalekosáhlým změnám, které stojí přede dveřmi Velehradu, jak o tom byla řeč, ten krámeček položit a odejít, odkud jsem přišel?*“ V Knihovně vybrané četby vyšly pouhé tři svazky: Gertrud von Le Fort *Poslední na popravišti*, Františka Stránecká *Povídky a črty* a Joseph von Eichendorff *Mramorová socha a jiné novely*. Poslední jmenovaný svazek vyšel až v roce 1944, tedy dva roky po ukončení Zahradníčkovy činnosti na této edici.

2.3. Vedené polemiky

Z korespondence se dozvídáme o několika polemikách, které vznikly během spolupráce Timothea Vodičky s *Akordem*.

2.3.1. Odkaz Arne Nováka

V dochované korespondenci se objevuje memorandum, které bylo sepsáno kvůli probíhajícím polemikám, jež vedly až ke krizi v redakci v roce 1940. Jednalo se o spor, ve kterém se řešilo, jak vnímají kritici Novákovo dílo *Přehledné dějiny literatury české*. Konflikt vznikl mezi redaktorem *Akordu* Milošem Dvořákem a Juliem Heidenreichem v *Kritickém měsíčníku* v roce 1940.

Polemika začala, když se Miloš Dvořák vyjádřil k článku Julia Heidenreicha „Nad Novákovými dějinami“,¹ který byl uveřejněn v *Lidových novinách* 29. ledna 1940. Heidenreich zde píše pojednání, ve kterém Novákovi přisuzuje básnického ducha. S tím Dvořák zcela nesouhlasí. Ve své odpovědi v *Akordu* „Julius Heidenreich a Arne Novák“² tvrdí, že „básnická fantazie (...) jeho dílu spíše škodila než prospívala“ (Dvořák 1939/1940, s. 199). Podle Dvořáka by spíše měly být Novákovy *Přehledné dějiny* posuzovány jako faktografické dílo, soupis české bibliografie než jako básnická syntéza (Dvořák 1939/1940, s. 200).

Následuje další odpověď v *Kritickém měsíčníku* Julia Heidenreicha „Akord disonantní“,³ kde napadá Dvořákovo pojednání „Julius Heidenreich a Arne Novák“. Podle Heidenreicha si Dvořák kompenzuje osobní problém s Novákem, protože o něm napsal nelichotivě ve svých *Přehledných dějinách*. Dále se Heidenreich vyjadřuje k článku Alberta Vyskočila „Strážce tradice?“⁴, který se podle něj snažil zmírnit dopad Dvořákovy kritiky. Heidenreich vztahuje jednotlivá pojednání na celou redakci a ne jen na jednotlivce. Uvádí, že vedle Dvořákova článku je v *Akordu* inzerát na překlad *Knihy přísloví*, ve kterém se dovolávají posudku „Arna Nováka o Hegerově překladu, úsudku týchž Novákových ‚Přehledných dějin‘, na něž se na sousední stránce ‚Akordu‘ tak hrubě útočí“ (Heidenreich 1940, s. 280). Dále vytýká redakci, že si dovolila napsat za nadpis článku Alberta Vyskočila otazník. Kvůli Heidenreichovým výtkám a „poznámce“ pod článkem Alberta Vyskočila v *Akordu*, pod kterou je podepsaná redakce, ale ta poznámku vůbec nenapsala, vzniká v redakci *Akordu* vnitřní krize, kvůli které sepsali Jan Zahradníček a Jan Dokulil pro vydavatelství Akord memorandum. Z předložených dopisů se dochovalo jeho plné znění (viz dopis č. 6). Je zřejmé, že vydavatelství Akord zasahovalo do věcí redakce a z vlastní iniciativy umístilo pod článek Alberta Vyskočila již zmíněnou poznámku.

Zahradníček se stavěl na stranu Miloše Dvořáka, jak dokazuje dopis ze 4. dubna 1940: „Akord má, jak snad také víš, velké potíže kvůli Dvořákovu zcela správnému článku o A.[rne] Novákovi a jeho nohsledu Heidenreichovi. Pár lidí vypovědělo Akord a Brňáci, kteří si nedají na Nováka sáhnout (katolíci-nekatolíci, všechno stejní), ztratili hlavu. (...) Mají ho za ‚přítele‘ katolíků, ale stačí otevřít jeho *Dějiny* a přečíst si pár jeho *potměšilostí*.“ Poslední citovaná věta dokládá i Zahradníčkův odmítavý vztah

¹ Heidenreich, Julius: „Nad Novákovými dějinami“, in: *Lidové noviny* 48. 1940, č. 49, s. 3–4.

² Dvořák, Miloš: „Julius Heidenreich a Arne Novák“, in: *Akord* 7, 1939/1940, č. 6, s. 198–200.

³ Heidenreich, Julius: „Akord disonantní“, in: *Kritický měsíčník* 3, 1940, č. 5–6, s. 279–281.

⁴ Vyskočil, Albert: „Strážce tradice?“ in: *Akord* 7, 1939/1940, č. 7, s. 230–232.

k práci A. Nováka. Tudíž stála redakce proti vykladatelství Akord, které zase Nováka ctilo jako autoritu.

I když se polemika a krize týkala pouze redakce, byl do problému vtažen i Timotheus Vodička. V té době byl Vodička redaktorem břevnovského sborníku *Praporec* a byl přispěvatelem *Akordu*, a proto byl požádán o podpis zaslaného memoranda ohledně této polemiky, ale jen v případě, že s nimi souhlasí.

Hlavními body byly: nátlak vydavatelství na redakci, tisk článků a inzerátů bez vědomí redakce, obvinění ze ztráty 80 odběratelů a ohrožení práce Miloše Dvořáka v *Akordu*. Vodička se k celé události vyjádřil a některé věci memorandu vytkl, o čemž svědčí Zahradníčkova věta: „*Důvody, které Ty uvádíš proti memorandu, jsou ovšem správné, a dovedu si představit nezřízenou radost ‚podnikatelů‘, kdyby se jim něco takového doneslo k uším.*“

Celou událost uzavřela Dvořákova poznámka „Disonance v Kritickém měsíčníku“ ve 2. čísle 7. ročníku *Akordu* (listopad 1940). Ale již v Zahradníčkově dopisu z 31. května 1940 se píše o vyřešení oné vnitřní krize redakce. Nemůžeme však jednoznačně říci, jak byl spor vyřešen. Zahradníček ji komentuje takto: „*Věc se totiž v nejhorsí chvíli obrátila, napětí povolilo, všichni byli plni povolnosti, memorandum už nebylo třeba.*“

2.3.2. O nejmladší generaci básnické

Během roku 1940 začaly probíhat diskuze nad novou básnickou generací (autoři narození mezi lety 1917–1922, jejichž dospívání bylo ovlivněno válkou a kteří se účastnili některých společných vystoupení, např. Večer poezie mladých a sborníky *Jarní almanach básnický 1940*, *Chvála slova*, *Mladá Morava*), jejich literární tvorbou a názorovou orientací – spíše šlo o individuální tvorbu jednotlivých autorů než o společný program, ale po nástupu Reinharda Heydricha jako protektorátního dohlázeatele v září 1941 a v následujících měsících roku 1942 všechny diskuze a polemiky postupně utichaly (Pavelka 1995, s. 94–95).

První, kdo rozpoutal polemiky a diskuze, byl Václav Černý, který napsal úvodní slovo do *Jarního almanachu básnického 1940*, kde mladé autory definuje jako rodící se novou generaci a přisuzuje jí společný program. Proti Černému se staví Bedřich Václavek. Názory Černého a na druhé straně se negativně vymezujících kritiků zpracoval i Kamil Bednář, člen mladé básnické generace, v eseji *Slovo k mladým* v roce 1940, která podnítila další diskuze o mladé básnické generaci.

Timotheus Vodička s přispěvatelem *Akordu* i *Řádu* Jaroslavem Červinkou vedl spor o dílo *O nejmladší generaci básnické* (Vyšehrad 1941). Zahradníček si u Vodičky přímo „objednal“ recenzi v dopise z 20. července 1941: „*Také Červinkův šproch o nejmladší generaci básnické ponechám Tobě*“. Zahradníček tak využil Vodičkovy kritické práce, aby mohl demonstrovat také svůj postoj v *Akordu*. Ve druhém čísle 9. ročníku na stranách 69–70 Vodička publikoval pojednání „Nová básnická generace?“,¹ ve kterém se snažil popřít Červinkovu tezi o nové generaci básníků. Vodička vytýkal, že „se začíná mluvit o generaci na základě neurčitého a nedefinovatelného pocitu, jehož obsah teprve zraje“ (Vodička 1941, s. 70). O nové generaci básníků se tedy nedá ani mluvit, protože se zatím jednalo pouze o individuality, které nespojovalo žádné pevné literární východisko.

Červinka v *Řádu* uveřejnil proto obhajující článek „Je třeba jakési vážnosti a důslednosti...“,² ve kterém uvádí na pravou míru, co chtěl onou básnickou generací v podstatě říci a jak Vodička naložil s jeho dílem: „T. V. vyňal z mého pojednání o nejmladší generaci ‚jádro‘ – tři body – takové, aby podle nich mohl konstatovat, že generace je nějaký neskutečný fantom bez reálného podkladu, a že všechno je jen neodpovědná sportovní hra.“ (Červinka 1941, s. 559) Červinka se snaží dokázat, že Vodička nevěnoval dostatek pozornosti celému dílu, protože definice básnické generace je podle něj dvojí – literárněhistorická a literárněteoretická. Červinka dokazuje, že jako kritik si vybral pojetí literárněteoretické, protože to se vztahuje na neukončenost generace, na intuitivní cítění kritikovy osobnosti, a to uvádí na pravou míru a sděluje: „Nelze však, myslím, kritikovi apriorně vytýkat, že pracuje na základě ‚něčeho, co není ani usměrněno, ani utvářeno‘.“ (tamtéž, s. 560)

Jan Zahradníček zaujímá postavení na straně Vodičky, v dopise z 10. ledna 1941 mu píše: „[děkuji] za repliku Červinkovi, kterou jsem čekal, třebaže jsem se zapomněl v dopise o tom zmínit. Bude ještě v lednovém čísle a rozdrť tu ozdobu současného *Řádu*, která se mi zdá při své omezenosti ještě také důkladně domyšlivá.“ A následně je v 5. čísle 9. ročníku publikována odpověď³ na poznámku v *Řádu*. Vodička Červinkovi odpovídá novým úderem „Ještě slovo o literární generaci“. Už užití částice „ještě“ je z Vodičkovy strany vedeno jako nekompromisní uzavření celé věci. Znovu předkládá Červinkovu mylnou úvahu o nové generaci, jak ji Vodičkův oponent nazývá. Dokládá,

¹ Vodička, Timotheus: „Nová básnická generace?“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 2, s. 69–70.

² Červinka, Jaroslav: „Je třeba jakési vážnosti a důslednosti...“, in: *Řád* 7, 1941, č. 10, s. 559–560.

³ Vodička, Timotheus: „Ještě slovo o literární generaci“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 187–189.

že užití pojmu generace má svá určitá pravidla a hranice, která zakořenila v literární teorii již v minulosti. Celou polemiku uzavírá tím, že by se na tradici pojmu mělo dbát a že to není jen „hádání o slovíčka“, jak to nazval Červinka (Vodička 1942, s. 187–189).

2.3.3. Bohdan Chudoba – obrana otcova díla

Redaktorsky se Zahradníček snažil omezit konflikty na minimum už předběžně před tiskem daného čísla, ale jeho snaha se minula svému účinku při konfliktu Bohdana Chudoby a Timothea Vodičky.

Vodička recenzoval dílo Františka Chudoby,¹ otce Bohdana Chudoby, *Kniha o Shakespearovi* (Praha: Laichter 1941) v posledním dvojčísle 9. ročníku *Akordu*. Autorovi vytýkal, že ve svém obsáhlém díle, které je o životě Williama Shakespeara a o literárním, kulturním a společenském životě jeho doby, nekriticky přejímal informace o katolictví – „staré tendenční výmysly (srv. zvl. str. 73) nebo jednostranné, zkreslující a zamlčující formulace fakt (srv. např. str. 33, 137, 178, 469 atd.)“ (Vodička 1942, s. 382–383).

Zahradníček píše Vodičkovi 14. dubna 1942: „*Jak vidno z mého, dr. Chudoba tvůj referát četl a je rozhořčen, vyhrožuje mi sprostým dopisem. Prosím Tě snažně, udělej mu radost a vlož tam při korektuře, kterou dostaneš, na příslušná místa číslu znak, kde promlouvá nepokrytě protikatolická zaujatost. Měl jsem mylně za to, že jeho synovská úcta a láska snese tuto výhradu, konec konců samozřejmou. Ale jak vidět, někteří lidé jsou v svých příbuzenských citech strašně nedůtkliví.*“ Vodička svůj referát doplnil o příslušná místa. Zahradníček poté počítá s tím, že časový odstup dvou prázdninových měsíců nevydávání *Akordu* bude regulovat Chudobovu nespokojenost, která postupně vyprchá.

Ovšem k sepsání Chudobovy odpovědi „Omezenost klerikální“ (Trávníček 1995, s. 394) nezabránil. Zahradníček chtěl dát Bohdanu Chudobovi v *Akordu* prostor pro uveřejnění odpovědi, o které se píše v dopise ze 7. září 1942: „*Prosím Tě snažně, abys Albertovu odpověď rozvinul a doplnil, hlavně pokud se týče citovaných míst z knihy Chudoby sen.[iora], i když bude na druhé straně snad záhodno, aby se zachoval klidný tón Albertova textu, který bude tím nápadněji kontrastovat s nabubřelostí a podrážděností rádek Chudobových.*“ Je to v pořadí třetí a přitom poslední dopis celé této edice, který řeší knihu Františka Chudoby, a téma této polemiky není v korespondenci ukončeno. Ale jak uvádí Mojmir Trávníček v poznámkovém aparátu

¹ Vodička, Timotheus (T. V.): „František Chudoba: Kniha o Shakespearovi“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 9–10, s. 381–382.

ke korespondenci Čepa se Zahradníčkem, nebyl dán této polemice prostor „vzhledem k současné mimořádné situaci“ (Trávníček 1995, s. 394) – míní zde zřejmě okolnosti, které následovaly po atentátu na Heydricha od 27. května 1942. Zahradníček proto usoudil, že by nebylo vhodné, aby se takové polemiky vedly, o čemž přesvědčil i Bohdana Chudobu, který od své „velkohubé repliky“ upustil.

2.3.4. Kámen a bolest

Jelikož dostupná korespondence končí 7. září 1942, není v jejím obsahu zmíněna zásadní polemika, která se týkala také Timothea Vodičky. Jedná se o polemiku vedenou kolem románu Karla Schulze *Kámen a bolest*, který byl zamýšlen jako první díl románové trilogie s podtitulem *V zahradách medicejských* a vyšel v prosinci 1942 v pražském nakladatelství Vyšehrad (Křelina 1943, s. 16), o dva měsíce později (27. února 1943) autor umírá. Polemika byla vedena ve dvou obdobích, vždy po vydání románu: 1943–1944 po prvním vydání a 1947–1948 po druhém vydání v nakladatelství Vyšehrad (Putna 2010, s. 1131). Přičemž první období bylo pro *Akord* zásadní, protože polemika zasáhla do spolupráce s Timotheem Vodičkou.

Problém byl spatřován v uchopení tématu zhýralých představitelů vysokých kruhů církve a popisování milostných aktů (Kuchařová 2013). Tento problém katolické literární prostředí rozdělil na dvě a více stran, jak to dokládá referát Jana Dokulila: „A nejsou jen dva tábory, může jich být i více. Jde jen o to, z jakého hlediska chtějí ‚Kámen a bolest‘ posuzovat.“ (Dokulil 1943/1944, s. 111). Kritici se zabývali morálním posláním a uměleckým zpracováním – jedni představitelé literární kritiky dílo odsuzovali (moralisté – Silvestr M. Brait, Timotheus Vodička), druzí přijímali kladně (Aloys Skoumal, František Křelina, Jaroslav Durych, František Pastor).

Vodička, radící se spolu se Silvestrem M. Braitem a Josefem Konstantinem Miklíkem mezi moralisty, si nenechal ujít kritiku tohoto díla. Vytýkal autorovi ve své kritické stati „Historický román Karla Schulze“,¹ kterou publikoval v říjnovém čísle periodika *Na hlubinu* a kterou poté zahrnul do sbírky esejí *Stavitelé věží*, že jako básník si Schulz vzal na svá bedra velký náklad, když „si umínil napsat román, a historický román k tomu“ (Vodička 1947, s. 105). Degradoval Schulzův román na populární četbu (Vodička 1947, s. 114).

Zaměřil se na formální zpracování románu, hlavně na velkou míru subjektivizace vyprávění. Tento postup Schulz podle Vodičky nezvládl, protože ho lze

¹ Vodička, Timotheus: „Historický román Karla Schulze“, in: *Na hlubinu* 18, 1943, č. 8, s. 497–504.

aplikovat jen na malé ploše díla a ne na celý román o šesti set stranách (Vodička 1947, s. 107). Vodička takovou míru subjektivizace pokládá za nepřirozenou, protože rozkládá románovou kompozici, což nevyvažují ani refrény témat a motivů, „jež žurnalistická kritika tak pochvalovala“ (Vodička 1947, s. 109). Subjektivizace je pro Vodičku nástrojem překrucování pravdy historických událostí, a to má za následek znevažování institutu církve (Vodička 1947, s. 112–113).

Vodička hlavní nedostatky spatřoval i v nedostatku studu „ve věcech erotických“ (Vodička 1947, s. 111). A Schulz „strašlivě selhal“ při zobrazování historických událostí a osobností (Vodička 1947, s. 112), protože užitím subjektivizace překrucuje historickou pravdu.

Vodičkův závěr tedy zní: „Jako celek je to dílo nepodařené. Nepodařilo se autorovi dát dílu vnitřní jednotu a zvládnout látku stylem opravdu epickým; přemíra psychologisace a dramatisace, narušenost pohledu, nevyváženost světla a stínu, konečně vážné pochybení co do historické spravedlnosti – to jsou ve stručném souhrnu její nedostatky“ (Vodička 1947, s. 113). Jediné klady jsou v pouhých detailech.

Zahradníček se nemohl rozhodnout, komu dát knihu k recenzování do *Akordu* – přemýšlel spíše o Čepovi nebo Fučíkovi, ale Vodičkovu knihu přenechat nechtěl, protože znal Vodičkův kritický přístup a jeho apriorní soudy (Trávníček 2002, s. 145 a s. 147), a proto o *Kameni a bolesti* referoval Jan Dokulil v prosincovém dvojčísle 11. ročníku *Akordu* – „Pro a proti“. Dokulil se rozhodl z vlastní iniciativy a po přečtení Vodičkovy kritiky v olomouckém periodiku *Na hlubinu*, o čemž píše Zahradníček Janu Čepovi: „[Dokulil] byl vyprovokován k sepsání dost obšírného uvažování, které ne že by polemizovalo s Timem, ale přece jen se od něho odráží. Je při Schulzovi, třebaže na něm nalézám slabiny.“ (Trávníček 2002, s. 150)

V *Akordu* si Zahradníček jako redaktor snažil udržet odstup. Zřejmě proto, aby neodradil Timothea Vodičku od spolupráce s *Akordem*, a také proto, že jeho postoj k Schulzovu dílu byl distanční. Zahradníčkovu snažení se ale minulo účinkem. Po publikování Dokulilovy úvahy o *Kameni a bolesti* v *Akordu* se Vodička s revue názorově střetl, dokládá to Zahradníčkův dopis Bedřichu Fučíkovi z 3. února 1944: „Čep byl za Vodičkou v Olomouci. Je prý svrchovaně rozhořčen a s *Akordem* nechce už nic mít (...)“ (Trávníček 2002, s. 151). Vodička od té doby publikuje v olomouckém časopise *Na hlubinu*, ale do *Akordu* několikrát přispěl během napadání katolických spisovatelů v roce 1945.

2.4. Monotematická čísla

Během dopisování Jana Zahradníčka a Timothea Vodičky se uskutečnila dvě vydání monotematických čísel *Akordu*, která se věnovala Juliu Zeyerovi a Josefu Florianovi. V korespondenci je doloženo, kolik příspěvateľů mohlo publikovat k danému tématu články, ale ve výsledné podobě monotematického čísla byly uveřejněny články spíše kmenových příspěvateľů, díky nimž mohlo být zaplněno 40 stran *Akordu*.

2.4.1. Zeyerovské číslo

Osmé číslo 8. ročníku (1940/1941) bylo realizováno jako monotematické číslo *Akordu*. Bylo vydáno ke stému výročí Zeyerova narození, tj. 26. 4. 1841. Zahradníčka na jubileum upozornil už v prosinci Bedřich Fučík, který se vyjádřil i k rozvrstvení obsahu,¹ ale sám nic k věci nepublikoval. Jan Zahradníček začal plánovat číslo v únoru, kdy tento počín oznamuje Timotheu Vodičkovi a navrhuje mu, co by mohl napsat: „nemusí to být nijak dlouhé, stačí drobnější článek, který by zachycoval – třeba jen povšechně – Tvůj vztah k Zeyerovi.“

Zahradníček původně plánoval oslovit několik příspěvateľů: „*má přispět Čep (o próze), Fučík (dramata, hlavně Doňa Sanča), Pujman (Ženichův příchod). Vyskočil mi už poslal studii o Zeyerových předmluvách, (...) Snad dostanu také článek J.[ana] Zrzavého o malířském vidění Zeyerově, což by bylo spíš zajímavé než jinak významné, a potom Vyskočil slíbil sehnat ukázky z bohaté a dosud neznámé korespondence Zeyerovy se Sládkem. Já sám se nedostanu asi k ničemu, ledaže přiložím Rilkův sonet na Zeyera.*“ Celkově se však jednalo o 9 příspěvků, které se Julia Zeyera týkaly, z nichž 3 byly od samotného Jana Zahradníčka. Ze jmenovaných autorů přispěl pouze Jan Čep a Albert Vyskočil. Výsledný obsah *Akordu* se tedy z velké části neshodoval s předběžným plánem.

2.4.2. Florianovské číslo

Druhé monotematické číslo bylo florianovské (*Akord* 9, 1941/1942, č. 7). Bylo vytvořeno, aby autoři uctili památku nedávno zesnulého Josefa Floriana (29. prosince 1941), protože většina příspěvateľů, ale i celá meziválečná kultura, byla ovlivněna Florianovým Dobrým dílem.

¹ Fučík Janu Zahradníčkovi píše 13. prosince 1940: „V dubnu je 100leté výročí Zeyerových narozenin. Na Doni Sanči bych chtěl ukázat něco o těch obnovených obrazech, tedy jak byl Zeyer původní. (...) Myslím, že by se už teď měly rozdat party (Čep něco o próze, Ty k posledním pracem Zeyerovy poezie zcela náboženské, Miloš, Ruda, Vyskočil, snad i Strakoš a Vašica), mělo by to být číslo věnované jen a jen Zeyerovi. Doplnit to číslo hlasy již dřívějšími.“ (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 334)

Konkurenční časopis *Řád* vydal také florianovské číslo, ale podle názoru Jana Zahradníčka bylo zpracováno k „popularitě“ (Trávníček 1995, s. 207), čímž chtěl tedy říci, že florianovské číslo je zpracováno v *Řádu* nedbale a bez hlubšího sdělení. Před *Akordem* měl *Řád* předstih dvou měsíců. Jeho číslo vyšlo 16. února 1942, zatímco *Akord* vyšel až v dubnu. Zahradníček však florianovské číslo plánoval taktéž na únor s uzávěrkou 25. ledna: „S Albertem, který byl také na pohřbu, jsme umluvili zvláštní číslo *Akordu* věnované J.[osefu] F.[lorianovi], bude to číslo únorové.“ Zřejmě pro neúspěch s uzávěrkou se muselo číslo posunout o další měsíc: „stále ještě docházejí příspěvky od všech možných komentátorů, takže bude co dělat, aby vyšel ještě v březnu.“ Nakonec muselo číslo vyjít až v dubnu kvůli zásahu cenzury, která vše znovu zdržela: „dopis dr. Levička o raportu na cenzuře, z něhož se dovidám, že na tom ubohém čísle byly provedeny ‚obsáhlé eliminace‘. Především padla za oběť celá má báseň věnovaná Florianovi, věc nevinná, ani mě při ní nenapadlo, že by mohly být proti ní z té strany námitky, a také ‚mnoho řádků z různých článků‘ prý propadlo.“

Nejen cenzurní zásah, ale i autorské právo dědiců představovalo problém, když redakce publikovala v 7. čísle *Akordu* korespondenci a dedikace Josefa Floriana. Zahradníček Vodičkovi píše své domněnky 16. června 1942: „Dostali jsme, považ, od advokáta dr. Kamilla Reslera z Prahy výhrůžný dopis, kterakže jsme se odvážili bez svolení zákonných dědiců Josefa Floriana otisknout v 7. čísle *Akordu* ukázky z jeho korespondence a jeho dedikací. Máme mu oznámit, jak jim chceme dát ‚zadostiučinění za toto zjevné a bezohledné porušení jejich práva‘. (...) Dotazuje se nás tak jménem zákonných dědiců J.[osefa] F.[loriana], otázal jsem se proto slečny Antonie Florianovy, zda o tomto advokátském zákroku vůbec ví, a jestliže ano, jak jej mohla připustit. Vidím v tom prsty Viléma Dobyvatele Opatrného i prsty přátel z *Řádu*, kteří si dělají na Floriana monopol.“ Z jiných zdrojů není zřejmé, jak se problém s autorskými právy vyřešil a jsou-li Zahradníčkovy domněnky správné či nikoli.

3. Vztah k *Řádu*, *Obnově* a ke *Kritickému měsíčníku* v Zahradníčkově korespondenci

Jelikož je korespondence vedena mezi dvěma redaktory (jedním z *Akordu* a druhým, který řídil redakci *Řádu* v letech 1933–1934, *Praporce* v letech 1939–1941 a redakci v nakladatelství Velehrad v letech 1941–1944), lze vysledovat povahu vztahu k ostatním katolicky či literárně orientovaným periodikům.

Jedním z periodik, na jejichž adresu se vyjadřuje Zahradníček, je *Řád*. Vodička byl jedním ze zakladatelů této revue, kterou založil spolu s Františkem Lazeckým, Janem Franzem, Janem Hertlem, Stanislavem Berounským, Rudolfem Voříškem, Josefem Kostohryzem a Václavem Renčem v roce 1932 v Praze, kde studovali téměř všichni na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V *Řádu* se snažili vyjádřit „své slovo do chaosu doby“ a ukázat „na skutečné hodnoty a na jejich pravé místo ve světě“ (Lazecký 1989/1990, s. 15). Několik přispěvatelů původně z *Řádu* po několika letech přešlo do *Akordu* – Jaroslav Červinka a Timotheus Vodička. Jiní přispívali do obou periodik – Jan Strakoš a Oldřich Králík (Putna 2010, s. 1165).

V literatuře je proklamován vztah mezi *Akordem* a *Řádem* jako dvou protikladných periodik. „Redakčně [byl Akord] zamýšlen jako protipól názorů z *Řádu* a *Obnovy*, kde se rovněž angažovali převážnou měrou katolíci.“ (Kotrlá 1997, s. 100) A protože v roce 1942 byly *Akord* a *Řád* posledními povolenými kulturními periodiky (Putna 2010, s. 579), byly si navzájem ještě větší konkurencí než kdy dříve.

Přestože byl Vodička zakladatelem, bývalým redaktorem a přispěvatelem této revue, se v Zahradníčkově korespondenci Timotheu Vodičkovi objevují negativní ohlasy na *Řád*. Zahradníček mu píše své názory ohledně tohoto časopisu. Zřejmě je to způsobeno tím, že poslední Vodičkovy příspěvky v *Řádu* jsou z roku 1939, kdy začíná publikovat v *Akordu* (7. ročník 1939/1940).¹ Není jasné, proč Vodička přestal v *Řádu* publikovat, ale jedna z možností by mohla zahrnovat to, že jeho odchod byl způsoben tím, že po roce 1939 se *Řád* „mění v nábožensko-kulturní revui“, jejíž ročníky „lze vzhledem k záplavě textů z ruské literatury nazvat ‚ruskými ročníky‘“ (Putna 2010, s. 576–577). K *Řádu* se vyjadřuje Jan Zahradníček 5. listopadu 1940 takto: „*Také staříckého Řádu si všímám na jeho bludné pouti, i toho nebyvalého úkazu, jak jeho redaktor dává o sobě psát jednou ve Variích petitem a podruhé v článku garamondem.*“ Slova dopisu ukazují i Zahradníčkův očividný záporný vztah k osobě redaktora *Řádu* Františku Lazeckému. Dokonce i jeho tvorbu pokládal za plytkou, např. se vyjadřuje k básni, kterou napsal Lazecký k úmrtí Josefa Floriana: „*Leviček mě žádá prostomyslně o jinou báseň, ale to bych musil napsat takovou nabubřelost jako Lazecký, aby to prošlo.*“

¹ Timotheus Vodička 1935. *Retrospektivní bibliografické databáze české literatury 1775–1945 ÚČL AV ČR* [online databáze]. Ústav pro českou literaturu AV ČR. [cit. 10. 4. 2016]. Dostupné z: <http://retrobi.ucl.cas.cz/retrobi/katalog/cast/A/skupina/Vodi%25C4%258Dka%252C+Timotheus+1935.9>

Dalším reflektovaným periodikem byla *Obnova*, kulturně-politický týdeník, který začal vycházet v roce 1937 v Opavě. *Obnova* byla nejprve vydávána za účelem informovat o „domácích i zahraničních náboženských akcích“ (Putna 2010, s. 528). Publikovali zde například Jaroslav Durych či Silvestr M. Braitto. Po převedení *Obnovy* do Prahy v roce 1938 se začínají témata týkat více politické sféry a týdeník je přejmenován na *Národní obnova*. Autoři se zde vyjadřují k soudobým otázkám druhé republiky a hlavně se snaží o utvrzení národního vědomí (Opelík a kol. 2000, s. 634).

Obnova a *Řád* jsou považovány během druhé republiky za „spojité nádoby“, a protože se v *Obnově* „řádisté“ vyjadřovali k politickým a společenským problémům kompromitujícím způsobem, „snášel se hněv i na *Řád*“ (Putna 2010, s. 575). Vydávání *Národní obnovy* bylo přerušeno během 4. ročníku v roce 1940.

Zahradníček se v souvislosti s *Obnovou* vyjadřuje zcela negativně, i přestože ve 2. ročníku publikoval pamflet „Pláč koruny svatováclavské“ (Zejda 2004, s. 57) a báseň „Betlém“.¹ Vodičkovi Zahradníček píše 23. září 1939: „*Jednoho dne, je tomu už asi měsíc, jsem se zhrozil, vzav do ruky výtisk staříčké Obnovy, která k nám také občas zabloudí, že ses octl v šiku jejích spolupracovníků. Byl to však omyl, uveřejnili tam jenom výňatek z Tvé knihy o Chestertonovi.*“ V jiném případě se vyjadřuje Zahradníček ironicky (4. dubna 1940): „*Však v Obnově také hned přispěchali s plácáním B.[edřich] Slavíka, jaký to byl ten A.[rne] N.[ovák] génius.*“

Ale i přes rozporuplnost obsahů periodik je vidět určitou provázanost katolicky orientovaných periodických titulů, protože ve 3. ročníku *Národní obnovy* (1939) je uveřejněn inzerát na *Akord* a *Řád*: „*Čtenářům Obnovy doporučujeme „Akord“*“ (*Národní obnova* 3, 1939, č. 34, s. 7). Dále se ve zmíněném periodiku objevují recenze na knihy jak z edice *Řádu*, tak z edice *Akordu*.

Zahradníčkův vztah k nekatolicky orientovanému *Kritickému měsíčníku* (1938–1942; 1945–1948) Václava Černého určovalo jak konkurenční zaměření revue na literární a uměleckou kritiku, tak Černého navázání na kritickou koncepci Šaldova zápisníku – „*koncepci osobnostně vyhraněné kritiky, která se řídí jen náročnými uměleckými a etickými měřítky*“ (Zelinský 2002).

Jan Zahradníček svůj vyhraněný postoj k tomuto periodiku sdílel s Timotheem Vodičkou, např. v dopise z 5. listopadu 1940 píše: „*Nečteš-li Černého Kritický měsíčník, doporučuji jej Tvé pozornosti, protože je tam celý český svinčík shrnut na*

¹ Převzato z práce Markéty Macháčkové „Reflexe druhé republiky v týdeníku *Národní obnova*“, s. 24.

hromádce.“ Ovšem Zahradníček vykazuje určitou míru obdivu k „množství příspěvků“ a „dochvilnosti, s níž se tam o všem možném píše“. Negativně se nevyjadřuje jen na adresu *Kritického měsíčníku* obecně, ale také na adresu jednotlivých přispěvatelů. Například se s jistou nelibostí vyjadřuje o přispěvateli *Kritického měsíčníku* Pavlu Eisnerovi, když Eisner uveřejnil článek o Vančurovi.

Zahradníček na druhou stranu Vodičkovi *Kritický měsíčník* doporučuje jako zdroj inspirace při polemice o mladé básnické generaci, kterou Vodička vedl s Jaroslavem Červinkou (viz předchozí kapitola 2.3.2). A nejen při této polemice hrál roli tento čtrnáctideník – první polemikou, kterou Zahradníček reflektuje v dopisech, je spor o odkaz Arne Nováka (viz předchozí kapitola 2.3.1.).

Zahradníčkův vztah vyjadřovaný v korespondenci je tedy určován vedenými polemikami, přispěvateli *Kritického měsíčku* a jejich názory – tedy celým charakterem periodika.

4. Přátelský aspekt korespondence

Redakční ráz komunikace zmírňuje Zahradníček přátelským charakterem dopisů. Pro Zahradníčka bylo kombinování práce s osobním životem zcela běžné, protože jeho přátelé byli zároveň jeho spolupracovníky, a proto je takový i charakter dopisů určených Timotheu Vodičkovi. Pisatel užívá v komunikaci s Vodičkou tykání, tři různá oslovení „milý příteli“, „milý Time“ a „milý Vavřínče“. Poslední jmenované oslovení používá v době, kdy Vodička pobývá v břevnovském klášteře (1937–1941). S postupem času se mění podpis odesílatele – v prvním dopise se podepisuje jen příjmením, ale postupně se podpis ustaluje na „tvůj Jan Z.“ a v posledním roce se omezuje pouze na „Tvůj J.“. Přátelský charakter určuje hlavně znalost osobního života, např. naráží na společné přátele, plánování návštěv, problémy se spisovatelskou prací atd.

4.1. Cestování a vzájemné návštěvy

V korespondenci je patrná Zahradníčkova obliba v cestování, o které Vodičkovi často referuje. Cesty jsou dokladem Zahradníčkových vášní pro objevování nových krajín, udržování přátelských vazeb a určité inspirace jak přírodou, tak městem. Zahradníček s oblibou podnikal cesty hlavně o prázdninách. Obvykle v okruhu svých přátel (Jana Dokulila, Jana Čepa, Alberta Vyskočila, Bedřicha Fučíka) navštěvoval česká a moravská města a jejich památky.

Společně s Janem Dokulilem a Bohumilem Němcem cestoval Zahradníček 6. až 12. srpna 1935. Navštívili Jindřichův Hradec, České Budějovice, Český Krumlov, Písek a Tábor (Zejda 2004, s. 46). O výletě referuje Vodičkovi 31. srpna 1935: „*Mé ‚prázdniny‘ byly, to víš, jednotvárné jako obyčejně. Abych si je trochu zpestřil, vypravil jsem se se známými na týden do jižních Čech a na Šumavu. Bylo to krásné, hlavně ta města pánů z Růže.*“

Dojmy z cest byly pro Zahradníčka důležité, protože je zachytil i ve svém osobním deníku, kde se nachází zápis z 16. srpna 1941: „*Předevčirem jsem se vrátil z prázdninové cesty po Moravě: Uherské Hradiště (Blatnice, Velehrad, Polešovice, Mařatice), Svatý Kopeček, Olomouc, Třebíč, Přebyslavice, Stařeč... Únava a rozmrzelost už přešly; nyní zase jen to, co mě sklíčkovalo předtím a co mě sklíčuje ustavičně. Ještě jsem s ní nemluvil a naděje na setkání je menší než kdy jindy.*“ (Zahradníček 1995, s. 295) Cesta měla zřejmě účel odpočinkový, aby si Zahradníček oddechl od každodenního shonu a práce, ale zmiňuje se zřejmě také o své budoucí ženě Marii Bradáčové, se kterou se seznámil v Uhřínově u Velkého Meziříčí, když pobýval u Jana Dokulila.

Cestování s přáteli Zahradníček kombinoval i s pracovními záležitostmi, například když Vodičkovi předkládá plán cesty, na kterou byl Vodička přizván: „*Píše mi Čep, abychom (...) přijeli s Vyskočilem do Uh.[erského] Hradiště, kam nás zvou Skácelovi. Je to venkovem lákavé (víno, hezká Slovač atd.) a myslím, že Albert ani já neodoláme a pojedeme tam. Odtamtud bychom si to namířili na Olomouc (...) pokračovali bychom už v Tvé společnosti (co tomu říkáš?) v cestě na záp.[adni] Moravu, kde by se mohlo také rokovat o Akordu.*“

Ani Timotheus Vodička se nevyhýbal cestám, dokladem je jeho povídka bez pointy „Filosofie cestování“ z knihy *Vitr a voda*. Cestování hodnotí stejně jako umění, že má mít „nejlepší užitek teprve po dlouhé době, když už bylo dávno ukončeno. To je zase ve shodě s jeho podstatou jakožto umění; neboť v každém umění je nejvzácnější hodnota nikoli v tom prvním prudkém a nejasném nárazu, jímž na nás působí, nýbrž v tom konečném dojmu, jenž utkví v paměti a jenž je jeho nejčistší esencí.“ (Vodička 1946, s. 62–63)

Mimo písemnou komunikaci udržovali pisatel s adresátem i osobní kontakt. Díky vzájemným návštěvám vedl jejich vztah k trvalejšímu navázání jak přátelských, tak pracovních vztahů. Patrný je tento projev kontaktu v dopisu z 23. dubna 1940: „*já si*

vzpomínám na Břevnov, na toho půl roku, který jsem strávil mezi Vámi“ A také v dopisu z 9. března 1941 je vidět snaha o naplánování návštěvy: „Zůstaneš-li v Olomouci, mohl bych se tam někdy na jaře podívat, abychom si mohli pohovořit.“ Zahradníček své cesty cíleně neplánoval k návštěvě Timothea Vodičky. Primárně se totiž jednalo o cesty do Prahy/Olomouce kvůli pracovním záležitostem, ale příležitostně tak mohl Zahradníček Vodičku navštívit.

4.2. Tvorba

Díky Vodičkovu působení v redakci *Praporce* zde byla Zahradníčkovi umožněna publikace básně „Svatý Prokop“. V první řadě se tedy jednalo o pracovní charakter komunikace mezi pisatelem a adresátem. Postupem času se ale z pracovní sféry přemístilo toto téma do osobní komunikace, neboť Zahradníček umístil báseň do své sbírky *Korouhve*.

Z dopisu z 23. dubna 1940 se dovídáme, že už samotná báseň měla problémy s cenzurou, protože postava sv. Prokopa byla v době protektorátu kontroverzním námětem: „(...) posílám toho ‚Svatého Prokopa‘. (...) Přepřacoval jsem to k cenzuře, ale také jinak. Zkrátil jsem a vyškrtnal, co se dalo, zpřeházal celé skladby veršů a teď nakonec jsem tak malomyslný, že bych to nejráději hodil do kamen.“ Jak je vidět, Zahradníček prováděl už s přihlédnutím k dobovým souvislostem autocenzuru, aby se vyhnul zdoluhavým cenzurním procesům.

Po vydání *Korouhví* v roce 1940 se komunikační charakter mění. Vodičkovi Zahradníček předkládá své pocity ohledně vlastní práce a ohledně cenzurování celé sbírky, např. 5. listopadu 1940: „Snad Tě bude zajímat, co je s *Korouhvemi* a jaký osud je asi čeká. Bohužel nemohu ještě říci hop, protože ještě nepřeskočily vysoko natažený špagát druhé cenzury (...), *Svatý Prokop* a ostatní dlouhé prošly bez újmy, takže se od té doby oddávám ukvapené naději, že co nevidět bude ležet přede mnou má sbírka skoro taková, jak vyšla z mých rukou.“ A dále odpovídá na Vodičkův dopis (28. prosince 1940), jehož znění sice neznáme, ale můžeme odvodit, že Vodička sbírku přijal kladně: „Jsem rád, že se Ti *Korouhve* zdají hodny takové pozornosti, jakou jim věnuješ. Zatím já po jejich vyjití (jako při každé své knížce) jsem prožil pravá muka nespokojenosti nad vykonanou prací a popel marnosti mi po dlouhém dni zacpával ústa. (...) Četl jsem už o nich také referát v *Lidovkách* a bylo mi na nic.“

5. Zahradníčkova komunikační strategie

Z celkového charakteru dopisů lze odvodit, že adresáta pokládá Zahradníček za rovnocenného komunikačního partnera. Je to dáno dialogičností textu – snahou komunikovat s adresátem pomocí otázek, na které pisatel čeká odpovědi, nedorečených témat, které Zahradníček ponechává na dobu osobního setkání, a pomocí sporadicky užitých latinských a německých slov či vět, které jsou určeny erudovanému adresátovi.

Zahradníček uplatňuje pracovní a přátelskou komunikaci, kterou lze výrazně sledovat v dopisech z 9. března 1941 a 8. srpna 1942. Tyto dvě korespondenční jednotky jsou kompozičně rozděleny na téměř přesné poloviny. V první polovině se jedná o osobní záležitosti (stylizace Zahradníčka do role přítele, spolubesedníka, návštěvníka břevnovského kláštera a cestovatele/výletníka), zřejmě aby odlehčil pracovní ráz a začal zvolna navazovat na druhou polovinu dopisu, kde už se řeší pracovní povinnosti – chystané číslo, nezaslání či rozbor příspěvků, práce ostatních autorů z příspěvatelského okruhu, polemiky atd.

V pracovních záležitostech se Zahradníček projevoval jako vstřícný a zdvořilý nadřízený. Slušně žádal o zasilání příspěvků a nehrozil žádnými sankcemi za nedodání. Zkoušel spíše apelovat na pocit, že je adresátův příspěvek důležitý pro dané číslo *Akordu* – lze v těchto případech vysledovat poněkud expresivní ráz, např. „*Akord hyne a zahyne, jestliže nepošleš*“.

Málokdy zadával přímo témata, pokud nešlo o monotematická čísla, pouze navrhoval, co by se mohlo napsat. V případě Timothea Vodičky dokonce nechal referujícímu volnou ruku, protože Vodička byl již zkušený redaktor a kritik.

Zprostředkovaně lze usoudit, jaké byly některé odpovědi Timothea Vodičky, který například napsal Zahradníčkovi dopis před 23. dubnem 1940 a na který mu Zahradníček odpovídá: „*Mrzí mě však náramně, že do tohoto ročníku odmítáš něco poslat. Na podzim, kdo ví, budu-li ještě redaktorem, a do toho červnového dvojčísla bych Tě tak potřeboval!*“

Zahradníček při písemném kontaktu s Timotheem Vodičkou projevoval náklonnost, vstřícnost a přátelskou konverzaci. Vyhýbal se konfliktním situacím a respektoval Vodičkovy návrhy v pracovních věcech. Mnohdy se s Vodičkou dělil o své zážitky, názory a starosti osobní i pracovní. To vše charakterizuje Zahradníčkovu strategii v komunikaci s Timotheem Vodičkou.

Korespondence

1 [21 × 27,5 cm, jednostranně, černý inkoust]

V Mastníku 31. srpna 1935

Milý příteli,

uvázal jsem se dost nerozvázně v ty překlady básní z Baringa¹, a teď vidím, že to nebudu moci včas udělat. Jsem totiž zavalen spěchajícími překlady do Melantricha.² Ale kdyby to mohlo počkat až tak do začátku října, jistě a rád bych Ti to udělal. Snad Tě mé psaní zastihne ještě v Olomouci, a tak mi, prosím Tě, napověz, jak dlouho to může počkat.

Ty už tedy přesídliš do Prahy.³ Já se zde ještě nějaké tři neděle zdržím, hlavně kvůli těm překladům. Mé „prázdniny“ byly, to víš, jednotvárné jako obyčejně. Abych si je trochu zpestřil, vypravil jsem se se známými⁴ na týden do jižních Čech a na Šumavu. Bylo to krásné, hlavně ta města pánů z Růže.⁵

Srdečně tě pozdravuji a těším se na Tvé zprávy

Tvůj Zahradníček

2 [20,5 × 28 cm, jednostranně, černý inkoust]

V Mastníku 19. srpna 1936

Milý příteli,

píši Ti nazdařbůh, neboť neznám Tvou olomouckou adresu a nevím ani, jsi-li vůbec v Olomouci. Chtěl jsem s Tebou mluvit už v Praze, ale nebylo Tě možno nikde najít, ani v „Perle“⁶ ne. A protože mám teď cestu do Olomouce, byl bych rád, kdybych se tam s Tebou sešel. V pondělí dopoledne 24. t. m. mám totiž nějaké říkání na jakési

¹ Baring, Maurice (1874–1945), anglický spisovatel a diplomat, jeho dílo překládal i Timotheus Vodička a také Jan Čep, kterého Baringovo dílo inspirovalo.

² Překlad Jana Zahradníčka, pod pseudonymem Josef Hobza, knihy Karin Michaëlisové *Bibi v Dánsku*, Praha: Melantrich 1935.

³ Tehdy Vodička studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze srovnávací dějiny literatur, kde dokončil studium v roce 1937. Spolu s Františkem Lazeckým, Janem Franzem, Stanislavem Berounským, Rudolfem Voříškem a Václavem Renčem založil v roce 1932 časopis *Řád*, ve kterém se snažili vyjádřit „své slovo do chaosu doby“ a ukázat „na skutečné hodnoty a na jejich pravé místo ve světě“ (Lazecký 1989/1990, s. 15).

⁴ Společně s Janem Dokulilem a Bohumilem Němcem cestoval Zahradníček 6. až 12. srpna 1935. Navštívili Jindřichův Hradec, České Budějovice, Český Krumlov, Písek a Tábor (Zejda 2004, s. 46).

⁵ Jindřichův Hradec a Český Krumlov jsou označovány jako města pánů z Růže, tj. rodu Vítkovců, z něhož pocházejí i Rožmberkové. Vítkovci měli ve svém erbu květ šípkové růže v různém provedení (Musil 2004–2016).

⁶ Lokalitu se nepodařilo dohledat, avšak jednou z možností by mohl být hotel Perla v Praze.

Akademii na Sv. Kopečku⁷ a do Olomouce přijedu už v neděli odpoledne v 17.07 od Nezamyslic. Dostaneš-li toto psaní a nebudeš-li mít nic důležitějšího na práci, přijď mi, prosím Tě, naproti. Kdybys chtěl, mohl bys jet také na Sv. Kopeček, beztoho se tam s nikým neznám. Mé povídání musíš ovšem laskavě prominout.

Doufám pevně, že se v Olomouci uvidíme, a těším se na shledanou.

Tvůj J. Zahradníček

3 [18 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust]

V Uhřínově 23. září 1939

Milý příteli,

vzpomínám často na Vaši bratřinu⁸ a už jsem málem uvažoval o tom, že zase změním penáty⁹ a postěhuju se k Vám. Ale psaní pana převora,¹⁰ zvěstující mi, že máte hosty, mě jaksí odradilo. Nebylo nic lákavého bydlet mezi nimi, to zatím zůstanu věren rodné končině,¹¹ a do Prahy se někdy začátkem října jenom na pár dní podívám. Jsem stále a letos povýtce hostem P. Dokulila¹² a bude Tě snad zajímat, že svedeni byvše idylickým horským ovzduším a jako na protest bouřlivému osobití jsme se oddali kuřbě dýmek. Já se k svému dřevnému a bohdá lepšímu zvyku jenom vrátil, získav tak v svém hostiteli pro tuto čistou a ušlechtilou vášeň horlivého proselytu.¹³ Pohříchu užíváno k tomu jenom tabáku domácích značek, strádající tak pod vlivem nehumánního kontrabantu. Leč přes to nám chutná.

A jak Ty? Jak Ti pomohly Beskydy. Jednoho dne, je tomu už asi měsíc, jsem se zhrozil, vzav do ruky výtisk staříčké *Obnovy*,¹⁴ která k nám také občas zabloudí, že ses octl v šiku jejích spolupracovníků. Byl to však omyl, uveřejnili tam jenom výňatek

⁷ Akademický týden na Svatém Kopečku u Olomouce je letní soustředění pořádané dominikány pro katolické studenty. Tato setkání byla založena v roce 1932 Metodějem Habáněm jako „jakési dálkové studium teologie pro laiky“ (Putna 2010, s. 468–469).

⁸ Benediktinské arcipostství sv. Vojtěcha a sv. Markéty v Praze-Břevnově (břevnovský klášter).

⁹ Penát – římský bůžek ochrany domova. Zde snad ve významu změny domova, místa pobytu.

¹⁰ Opasek, Anastáz Jan (1913–1999), básník, benediktinský mnich z břevnovského kláštera, který se stal v roce 1939 převorem kláštera a později i opatem a arcipatem.

¹¹ Mastník u Třebíče.

¹² Dokulil, Jan (1910–1974), katolický kněz, básník a příbuzný Jana Zahradníčka. Měl faru v Uhřínově u Velkého Meziříčí mezi lety 1937–1950. Jeho fara byla centrem válečného vydávání revue *Akord za Zahradníčkova vedení a společenského setkávání známých přispěvatelů*.

¹³ Proselyta – horlivý stoupenec.

¹⁴ *Obnova* – katolický týdeník kulturněpolitického zaměření, vydávaný mezi lety 1937–1940. Zde je zmíněna nepodepsaná recenze Vodičkovy knihy *Chesterton čili Filozofie zdravého rozumu: „Chesterton – křesťan“*, in: *Obnova* 3, 1939, č. 25, s. 6. Pokračování dokončeno v příspěvku „Církev věčná“, in: *Obnova* 3, č. 34, s. 4.

z Tvé knihy o Chestertonovi.¹⁵ S Dokulilem jsme o ní už častokrát hovořili. Je to skvělá kniha, a kdyby se ještě psaly referáty, neotálel bych o ní napsat. Takto však přijmi aspoň v soukromí můj dík. V Praze, bude-li se Ti chtít, bych si s Tebou rád o ní ještě pohovořil.

Kromě hostů máte v Břevnově ještě nový *Praporec*.¹⁶ Od Tebe jsem tam nic zatím nenašel, nebo jsem to snad přehlédl? Nerozumím pleše takovým věcem, ale řekl bych, že to číslo dopadlo dobře, obrázky i texty, znečišťující jsou jenom ty inzeráty hned na prvních stranách, ale to je asi pecuniae causa,¹⁷ znepokojuje také vysoká cena a mne osobně irituje ten příliš kladný referát o knize W.[interově],¹⁸ krom toho posvěcení lotra pot'ouchlého. –

Upínám k Tobě malou, ale naléhavou prosbu. Z Melantricha jsem dostal striktní příkaz, abych jim obratem vrátil rukopis Laštovkovy knihy *Správní právo*¹⁹ (str. 478–663). Nemohu tak učinit, protože ta pitomost odpočívá v mém pokoji u Vás.²⁰ A tak Tě pěkně prosím, abys vzal klíč a podíval se tam po tom. Je to strojem psáno na hnědý konopný papír nenormalizovaného formátu a válívalo se to u mne na tom stolku v nohách postele. Teď však si nemohu vzpomenout, kde to leží. Ale bude to někde, kde jsou mé věci, na stole nebo nahoře na knihovně. A najdeš-li to, jakože to najdeš, doprav to, prosím Tě ještě, nějak do Melantricha. Výlohy platím! – Kvetou ještě ony nedělní besedy²¹ při bolsu a jak se jmenuje všechna ta rajská rosa? A co ctihodný pán Fra Jiří?²² Pozdravuj ho ode mne, jakož i ostatní.

Tvůj Jan Z.

¹⁵ Vodička, Vavřinec: *Chesterton čili Filosofie zdravého rozumu*. Praha: Řád 1939. V době svého pobytu v břevnovském klášteře publikoval Timotheus Vodička pod řádovým jménem Vavřinec.

¹⁶ Sborník pro náboženskou kulturu břevnovského klášteře, který vycházel pětkrát ročně. Byl založen roku 1939 Anastázem Opaskem, redigoval ho i Timotheus Vodička do roku 1941. Odpovědným redaktorem byl Jan Hrbek a poté Miroslav Venhoda. Jako vícero křesťansky orientovaných periodik byl taktéž z politických důvodů roku 1948 zastaven.

¹⁷ „Věc peněz“.

¹⁸ Zřejmě měl Zahradníček na mysli nepodepsaný referát: „Eduard Winter: Tausend Jahre Geisteskampf im Sudetenraum. Das religiöse Ringen zweier Völker. Salzburg-Leipzig: O. Müller 1938“.

¹⁹ Laštovka, Karel (1876–1941), český právník, profesor správního práva. Laštovka, Karel: *Československé správní právo*, Praha: Melantrich 1936.

²⁰ V břevnovském klášteře, kde Jan Zahradníček v roce 1939 pobýval díky Anastázi Opaskovi.

²¹ Zřejmě míní setkávání katolických intelektuálů, které organizoval Anastáz Opasek v břevnovském klášteře. Byl to projev laicizace křesťanského umění a víry.

²² Nepodařilo se dohledat.

4 [dva papíry 21,2 × 29,5 cm, jednostranně a oboustranně, černý inkoust]

V Uhřínově 4. dubna 1940

Milý Vavřínče,

především Ti musím ještě jednou poděkovat za krásný článek o těch dvou pánech²³ a hned Tě při té příležitosti redaktorsky poprosit, abys i dále zachoval *Akordu* svou přízeň. Vyjde k tomu ročníku ještě květnové číslo a potom v červnu dvojčíslo, do kterého by se dalo zase něco takového umístit. Nemohu Ti určovat téma, sám jsi v své věci nejlépe doma.

Akord má, jak snad také víš, velké potíže kvůli Dvořákovu²⁴ zcela správnému článku²⁵ o A.[rne] Novákovi²⁶ a jeho nohsledu Heidenreichovi.²⁷ Pár lidí vypovědělo *Akord* a Brňáci, kteří si nedají na Nováka sáhnout (katolíci-nekatolíci, všechno stejní), ztratili hlavu. Však v *Obnově*²⁸ také hned přispěchali s plácáním B.[edřich] Slavíka,²⁹ jaký to byl ten A.[rne] N.[ovák] génius. Mají ho za „přítele“ katolíků, ale stačí otevřít jeho *Dějiny* a přečíst si pár jeho potměšilostí.

Akord je vůbec trnem v oku na místech, která my oba dobře známe. Stojí v cestě naprostému a geniálnímu sjednocení katolíků písících i močících pod jednou žerdí, která zatím stojí na klozetě někde ve Václavské ulici.³⁰ A tak už kvůli tomu bude dobře se držet a vydržet. Finanční situace *Akordu* je dobrá a také jinak hodně chuti a zájmu u přispívajících i čtoucích. Proč bychom se netěšili?

²³ Vodička, Timotheus: „Rubeš a Klicpera“, in: *Akord* 7, 1940, č. 7, s. 208–214.

²⁴ Dvořák, Miloš (1901–1971), literární kritik, za studentských let v kontaktu s Jakubem Demlem a Otokarem Březinou, přispíval do *Akordu*, *Tvaru* a dalších periodik. V letech 1936–1940 spoluredigoval revue *Akord*.

²⁵ Dvořák, Miloš: „Julius Heidenreich a Arne Novák“, in: *Akord* 7, 1940, č. 6, s. 198–200.

²⁶ Novák, Arne (1880–1939), vl. jm. Arnošt František Marie Novák, literární historik a kritik, pracoval jako univerzitní profesor a jako redaktor v *Literárních novinách*. Působil převážně v Brně.

²⁷ Heidenreich, Julius (1903–1975), literární historik, změnil si jméno na Julius Dolanský, žák Arne Nováka, své literárněhistorické práce publikoval např. v *Lidových novinách*, *Slávii* atd.

²⁸ Katolický týdeník *Obnova* (1937–1940) se věnoval převážně kulturně-politickým tématům. V publikačním okruhu se objevovaly i práce přispěvatelů z revue *Řád*. *Obnova* i *Řád* měly během druhé republiky problémy s režimem, protože se „řádisté“ i jiní přispěvatelé v *Obnově* vyjadřovali k soudobým politickým problémům (Putna 2010, s. 575).

²⁹ Slavík, Bedřich (1911–1979), literární historik, kritik a editor, publikoval v *Lidové demokracii*, *Národní politice*, *Rozpravách Aventina* atd. Slavík se ve své práci věnoval hlavně hanáckému regionu, Valašsku a Slezsku. Po roce 1948 byl filmový publicista. Slavík, Bedřich: „Podnětné dílo A. Nováka (na okraj knížky Alb. Pražáka o A. Novákovi)“, in: *Obnova* 4, 1940 (23. března), č. 12, s. 5. Pražák, Albert (1880–1956), pozitivisticky orientovaný literární historik, autor mnoha monografických studií osobností české a slovenské literatury.

³⁰ Na Václavské ulici byla budova nakl. Melantrich.

Měl jsem v ruce, ale bohužel jsem ji celou nepřečetl – tvou sbírku esejí, která má vyjít v edici Akordu.³¹ S dobrým svědomím se za její vydání přimluví, ačli toho bude vůbec třeba, až budu s brněnskými mluvit. Ta dosavadní úroveň jejich knihovny se mi moc nezamlouvá, ani úpravou a ani výběrem. Třeba takového Chudobu³² si mohli odpustit, také s Peckou³³ trochu šetřit. Teď však bude úprava dobrá (Menhart)³⁴ a autoři, jak vidět, výborní.

K úpravě „Svatého Prokopa“ pro *Praporec*³⁵ jsem se dosud nedostal, je to trpký oříšek, ale v příštích dnech se do toho pustím. Nebo je snad už pozdě? Nad sv. Augustinem³⁶ jsem se zarazil jako nad úkolem, který je nad mé síly a pod mou špatnou pracovní metodu. Naštěstí však se pro věc neobyčejně nadchl P. Dokulil, a tak to z Uhřínova jít nemusí. Bylo by však dobře, kdybys nám napsal, dokdy se má aspoň část dodat, a hlavně, zda jsou skutečně možnosti to vbrzku vydat.

Budu očekávat zprávy od Tebe ke všem punktům svého dopisu a také ovšem o jiném, o Tobě, o klášteře a vůbec. Jsi zdrav? Pozdravuj ode mne bratra Augustina,³⁷ pana Hrbka³⁸ a ostatní. Uctivé pozdravení panu převorovi.

Tvůj Jan Z.

Pozdravy také od P. Dokulila.

N. B. Co dělá Hopkins.³⁹ Prosím Tě, nemohl bys mi poslat do *Akordu* tu dlouhou báseň o Panně Marii?⁴⁰ Dal bych to tam i v prozaickém překladě, nebo bych to přetlumočil do

³¹ Vodička, Timotheus: *Umění býti žebrákem*. Brno: Edice Akord, 1940. Edice Akord byla založena v roce 1934 ve vydavatelství Spolku katolických akademiků Moravan.

³² Chudoba, Bohdan (1909–1982), historik a publicista. Jeden z redaktorů časopisu *Obzory*. Emigroval v roce 1948. Jan Zahradníček zřejmě míní dílo: Chudoba, Bohdan: *Baseball*. Brno: Edice Akord 1940.

³³ Pecka, Dominik (1895–1981), kněz, pedagog, prozaik, esejista, filozof a teolog. Pořádal Akademické týdny na Svatém Kopečku u Olomouce, kam jezdil také Jan Zahradníček a Jan Čep. Přispíval do *Akordu*, *Archy*, *Jitra* (redigoval), *Lidových novin* atd. Proti Peckovi proběhl v 50. letech politický proces. Jan Zahradníček poukazuje na dílo: Pecka, Dominik: *Tvář člověka*. Brno: Edice Akord 1939.

³⁴ Menhart, Oldřich (1897–1962), typograf a knižní grafik. Pro revue *Akord* vytvořil obálku a v Edici Akord v jeho úpravě vyšel například *Traktát mnicha Chrabra* (1941). Podílel se na grafické úpravě bibliofilské edice Magnificat Zdeňka Řezníčka a Bohuslava Reynka.

³⁵ Zahradníček, Jan: „Svatý Prokop“, in: *Praporec* 2, 1940, č. 2–3, s. 4.

³⁶ Aurelius, Augustinus (354–430), biskup, učitel církve, pocházel ze severní Afriky (dnešní Alžír), jeho matka byla sv. Monika a otec byl pohan. Augustin byl v pozdějším věku se svým synem pokřtěn v Římě. Po návratu zpět do severní Afriky založil klášter. Byl literárně činný – dochovalo se 113 knih a traktátů, nejznámější dílo je *Vyznání a O státě Božím*. V *Praporci* byl publikován pouze jeden příspěvek o sv. Augustinovi, překlad Josefa Hegera: „Aurelius Augustinus, S.: O svaté noci“, *Praporec* 2, 1940, č. 1, 4 s.

³⁷ Řeholní jméno Jana Češovského (1913–1980), pobýval v břevnovském klášteře mezi lety 1932–1943, archivář. Stal se odpovědným redaktorem *Praporce*.

³⁸ Hrbek, Jan – na obálce břevnovského sborníku pro náboženskou kulturu *Praporec* je uveden jako odpovědná osoba a přispěvatel.

³⁹ Hopkins, Gerard Manley (1844–1889), anglický básník a jezuitský kněz. Zřejmě se jedná o knihu: Lahey, G. F.: *Gerard Manley Hopkins*. London: Oxford university press 1938.

veršů, podle Tvého překladu doslovného. Potřeboval bych však k tomu i originálu. Nemůžeš-li se bez něho obejít, Vyskočil⁴¹ má právě takové vydání a jistě Ti je rád půjčí.

5 [21, 2 × 29,9 cm, oboustranně, černý inkoust]

V Uhřínově 23. dubna 1940

Milý Vavřínče,

je dneska svátek svatého Vojtěcha a já si vzpomínám na Břevnov, na toho půl roku, který jsem strávil mezi Vámi, a pokud to dovedu, modlil jsem se ráno, aby se hojnost a pokoj vrátily do Vašich zdí.

Tvou zprávu o osudu „Města Božího“⁴² jsme vzali na vědomí a už jsme se také dočtli, že Melantrich je hodlá udat v jakési své nové knihovně, zahájené *Antimachiavelem* Fritze Velikého(!).⁴³ Krásné sousedství a krásné prostředí, jen co je pravda! Stačí Vyšehrad⁴⁴ tomuto tempu?

Děkuji Ti za Hopkinse, pokusím se o ten překlad. Mrzí mě však náramně, že do tohoto ročníku odmítáš něco poslat. Na podzim, kdo ví, budu-li ještě redaktorem, a do toho červnového dvojčísla bych Tě tak potreboval! Je to s tím *Akordem* velký kříž. Různice a mrzutosti nechtějí přestat, jednání vydavatelstva je prapodivně zlé, že mi v Praze (Vyskočil a Fučík)⁴⁵ sedli na lep. Složili jsme takové memorandum,⁴⁶ které Ti přikládám k dopisu. Máš-li s námi trochu soucítění – a já doufám, že máš – podpiš to, prosím Tě, a pošli mi to. Geniální (!!!) básník a tlumočitel textů starozákonních msgru Heger,⁴⁷ který vztahuje na *Akord* diktátorskou pěst, zasluhuje poněkud přes prsty (krom toho posvěcení!).

Velmi scházím a takřkajíc s malou dušičkou posílám toho „Svatého Prokopa“. Je notně dlouhá, takže přikládat nějakou jinou ještě si už ani netroufám. Přepracoval

⁴⁰ Nepodařilo se dohledat. V *Akordu* nebylo publikováno.

⁴¹ Vyskočil, Albert (1890–1966), literární kritik, překladatel z angličtiny, esejista, historik, redaktor revue *Akord*. Dále je v textu zmiňován pod zdrobnělinou svého jména, tj. Bertík.

⁴² Augustinus, Aurelius: *De civitate Dei*. Vyšlo až v nakladatelství Vyšehrad v překladu Julie Novákové ve dvou svazcích: Augustinus Aurelius: *O boží Obci knih XXII*. Praha: Vyšehrad 1950.

⁴³ Friedrich II.: *Z politických spisů Friedricha II. Velikého, krále pruského*. Praha: Melantrich 1940. Jednalo se o jednu z edičních řad nakladatelství – Knihovny politických klasiků, která fungovala v letech 1940–1942.

⁴⁴ Vyšehrad – nakladatelství založené roku 1911 v Praze. Působili zde například Aloys Skoumal, Albert Vyskočil atd. Bedřich Fučík zde nastoupil po konfliktu (1938) s ředitelem Melantrichu Jaroslavem Šaldou.

⁴⁵ Fučík, Bedřich (1900–1984), literární kritik, ředitel nakladatelství Melantrich, poté ředitel nakladatelství Vyšehrad. Přispíval do *Akordu*, *Hostu*, *Tvaru* a dalších periodik.

⁴⁶ Viz dopis č. 6 (příloha dopisu).

⁴⁷ Heger, Josef (1885–1952), teolog, profesor biblických studií, překladatel starozákonních textů z řečtiny a hebrejštiny. V edici *Akord* vyšla některá jeho díla.

jsem to k cenzuře, ale také jinak. Zkrátil jsem a vyškrtal, co se dalo, zpřeházal celé skladby veršů a teď nakonec jsem tak malomyslný, že bych to nejraději hodil do kamen. Prosím snažně o shovívavost, ale kdyby se Ti zdálo, že je to moc slabé, nedávej to do tisku a napiš mi to bez obalu! Ostatní, mluvíš cosi o esejích, Ti ovšem také nemohu poslat, protože kdyby se mi něco povedlo, dal bych to do *Akordu*, který volá na všechny strany marně SOS.⁴⁸

Musím si v těch krásných dnech, které teď znenadání nastaly, myslet často na břevnovskou zahradu. Je tam jistě nádherně, jenom ovšem jste-li tomu sami – bez hosta? I zde je krásně a mám věru malou chuť se odtud někam hýbat, třeba do Prahy, ačkoli bych si někdy rád tam s Vámi popovídal. Co Vyskočil, chodí k Vám někdy? Nepíše a nepíše, snad se na nás také dopálil.

Vidím, že bych se dnes marně pokoušel odplatit se Ti za Tvůj zevrubný a nutný dopis podobným psaním. Kromě toho mám před sebou ještě několik dopisů. A tak Tě mockrát srdečně pozdravuji – také od P. Dokulila, který jistě pamatoval při mši sv.[até]. Pozdravujeme také ctih.[odného] pána Augustina, pana Hrbka a také ovšem pana převora, kterému se chystám brzo psát.

Tvůj Jan Z.

N. B. Prosím Tě, to memorandum neházej do koše! Je to věc zcela interní, určená jenom pro vydavatele *Akordu*!

6 [21, 2 × 29,9 cm, jednostranně, strojopis]

P. T.

Vydavatelstvu revue *Akord* v Brně.

Události okolo poznámky Miloše Dvořáka⁴⁹ o článku Julia Heidenreicha⁵⁰ o Arne Novákovi, tj.:

- objednání článku pí Kellnerové-Krejčové⁵¹ proti Dvořákově poznámce,
- uveřejněné poznámky pod článkem Vyskočilovým⁵² bez vědomí redakce,

⁴⁸ *Akord* během 7. ročníku prodělával krizi kvůli nedostatku příspěvků, Fučíkovu odchodu z Melantrichu, Vyskočilovu navázání pracovního poměru s Rodokapsem a polemice kolem A. Nováka – Dvořák, Vyskočil, Heidenreich (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 367–368) a kvůli zásahům vydavatelství do záležitostí redakce.

⁴⁹ Dvořák, Miloš: „Julius Heidenreich a Arne Novák“, in: *Akord* 7, 1940, č. 6, s. 198–200.

⁵⁰ Heidenreich, Julius: „Nad Novákovými dějinami“, in: *Lidové noviny* 48, 1940, č. 49, s. 3–4.

⁵¹ Kellnerová-Krejčová, Anna (1901–?), středoškolská profesorka, poté lektorka na Masarykově univerzitě v Brně. Od roku 1933 žena jazykovědce Adolfa Kellnera. Není známo, který článek má Jan Zahradníček na mysli.

- nátlak na redakci /Dvořáka, Zahradníčka a P. Dokulila/, aby článek sam[otný] uveřejnila, když autor jej byl dal jmenovaným výslovně k volnému použití,
- předstírání, že vinou Miloše Dvořáka /poznámka k čl.[ánku] dr. Sychry⁵³ o Foerstrovi/⁵⁴ ztratil *Akord* 80 odběratelů, přičemž se zamlčovalo, že k č. 5. byly přiloženy[složenky] na předplatné na roč. 1939–40,
- způsob jednání vydavatelstva s Milošem Dvořákem /korespondence kol.[em?] dr. P.[etra] Levíčka/⁵⁵ jímž byla ohrožena, ne-li znemožněna spolupráce Miloše Dvořáka, který byl v posledních letech sloupem revue *Akord*,
- a vůbec zasahování vydavatelů do věci redakce, již byl tento ročník časopisu svěřen a která si je vědoma především povinnosti poctivé, pravdivé a spravedlivé kritiky, a pokud běží o povinnosti k čtenářům a odběratelům, se domnívá, že spočívá v tom, aby poznali její skutečné stanovisko a důvody, neovlivňované společenskými nebo sentimentálními ohledy,

všechny tyto události nutí podepsané spolupracovníky revue *Akord*, aby se proti takovému zjevům co nejrozhodněji ohradili. Jsou přitom vedeni jediným zájmem o úroveň a charakter časopisu, jež vidí takovýmto postupem vydavatelstva ohrožen.

Vdne.....

.....

podpis.

⁵² Vyskočil, Albert: „Strážce tradice?“, in: *Akord* 7, 1939/1940, č. 7, s. 230–232. Zmíněná poznámka zní: „Otiskujeme hodnotící článek o kritickém a literárně historickém díle prof. Arne Nováka z pera Alberta Vyskočila, který na pravou míru uvádí mnohé ne dosti vystihující posudky o životní práci našeho význačného literárního historika.“ (*Akord* 1939/1940, s. 232) Podepsána je redakce, ale z memoranda a Zahradníčkových dopisů je zřejmé, že ona redakce *Akordu* o této poznámce neměla vůbec tušení.

⁵³ Sychra, Cyril (1883–1957), muzikolog a spisovatel. Syn hudebního skladatele a houslisty Josefa Cyrilla Sychry. Přispíval do *Akordu*, odkud odešel kvůli nesouhlasu se vstupem Alberta Vyskočila do redakce *Rodokapsu* (Trávníček 1995, s. 377).

⁵⁴ Foerster, Josef Bohuslav (1859–1951), skladatel, hudební kritik a pedagog. Zmíněný článek je: Sychra, Cyril: „Myšlenkový záběr u J. B. Foestera“, in: *Akord* 7, 1939/1940, č. 5, s. 154–161. K tomuto článku se pojí redakční poznámka, ve které redakce namítá, že v mnohém s autorem nesouhlasí (Trávníček 1995, s. 377).

⁵⁵ Levíček, Petr – právník, vydavatel a odpovědný redaktor *Akordu* a *Edice Akord*. Spolupracovník Moravského kola spisovatelů.

7 [pohlednice, 14 × 9 cm se zubatým okrajem, černý inkoust, fotografie Uhřínov –
Celkový pohled]

UHŘÍNNOV – Celkový pohled
1940

24. dubna

Milý Vavřínče,

v tom „Sv. Prokopovi“ je chyba, která se tam dostala při opisování na stroji. Ve čtvrté strofě v 6. verši má být *nepřikrytého* místo *přikrytého*, takže celý verš zní: listnatým milosrdenstvím křovitě nepřikrytého. Prosím Tě, oprav to tam! Zdraví Tě a nazpátky se těší

Tvůj J. Z.

Ctihodný pan

Vavřinec T. Vodička OSB
spisovatel

Praha-Břevnov

Bělohorská třída č. 1
(Klášter sv. Markéty)

8 [21,2 × 29,2 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 31. května 1940

Milý Vavřínče,

děkuji Ti mockrát za milé psaní i za *Praporec*. Už jsem si myslel, že ses vážně roznemohl nebo kdovíco a nadobro jsem zapomněl, že jsem Ti poslal k podpisu to memorandum, a nenapadlo mě, že by sis s ním mohl lámat hlavu. Věc se totiž v nejhorší chvíli obrátila, napětí povolilo, všichni byli plni povolnosti, memorandum už nebylo třeba. Snad se někdo za všechny pořádně pomodlil, za všechny ty rozkohoutěné redaktory a vydavatele, udělal nějaký dobrý skutek a bylo po všem. Omezenost brněnských tím ovšem nepřestala, mají dál své nápady, ale dají si aspoň říct. Důvody, které Ty uvádíš proti memorandu, jsou ovšem správné, a dovedu si představit nezřízenou radost „podnikatelů“, kdyby se jim něco takového doneslo k uším.

Praporec vypadá pěkně po vnější stránce i uvnitř. Je to lepší než taková křídová honosnost prvního ročníku,⁵⁶ no a to poaršení,⁵⁷ to je věc, která je jistě po chuti Opatrnému⁵⁸ a St.[aré] Říši.⁵⁹ Mně se nejvíc zamlouvají Tvé dva příspěvky, ten Eliot⁶⁰ a hlavně rozebrání Vančury,⁶¹ toho „logotege“, jak ho velebně v Krit.[inckém] měsíčníku nazývá P.[avel] Eisner⁶² schovaný pod hovnem pseudonyma.⁶³ Zahlédl jsem o té věci několik posudků, všude ho ovšem nepřičetně chválí, samý koprofág. Škoda, že Tvůj článek nemohl vyjít v *Akordu*, měl by tam, jak se říká, větší publicitu. Na nový ročník však nesmíš zapomenout, bude mít také nové roucho.⁶⁴

Scházíte se tedy s Vyskočilem v Tvé cele a teď za libého počasí, pokud se toto vyskytuje, kdesi v odlehlém koutě zahrady. Rád bych si s Vámi vykouřil také svou dýmku, třeba i na sucho, neboť hádám, že bols teď pije někdo jiný a že při něm dostává chuť i na whisky, o koňaku ani nemluví. Pravda, Bertík nepíše, jen lístek poslal z Hořic, prosil jsem ho o referát⁶⁵ o Bridelově *Katechismu*⁶⁶ a také neposílá. Prosím Tě, budeš-li s ním zase mluvit, připomeň mu to laskavě!

⁵⁶ Jan Zahradníček naráží na změnu *Praporce*, která se týkala jak formátu (změna velikosti z většího formátu 31 × 23 cm na menší formát a změna sešitové vazby na volné listy), tak obsahu: „Vydávání *Praporce* bylo ustaveno na zásadě volných archů, jak byla u nás prakticky zavedena Josefem Florianem; a rozhodujícím důvodem pro to bylo, že tento způsob je pro naše cíle nejvhodnější. (...) možno nazvat organickou formou časopisu (...) každá studie (...) jest tištěna zvlášť tak, aby se mohla oddělit od ostatních a přemístit jinam.“ (*Praporec* 2, 1940, č. 1, s. 1).

⁵⁷ *Archy* – sborníková edice Josefa Floriana, založeno 1926 a ukončeno 1941 Florianovou smrtí. Mezi lety 1945–1948 *Archy* redigoval Josef Václav Florian, syn Josefa Floriana. V *Arších* se usilovalo o „zvýšení obsahové i grafické úrovně české knižní kultury a zároveň o restituci tradičních náboženských hodnot jako základu pro všestrannou společenskou obrodu“ (Dokoupil a kol. 2002, s. 17).

⁵⁸ Opatrný, Vilém (1911–1972), překladatel z angličtiny, francouzštiny, ruštiny a němčiny. Užíval pseudonym Vilém Trčka. Jako překladatel spolupracoval s Josefem Florianem mezi lety 1936–1941. V roce 1945 jeden z redaktorů básnické překladové edice *Domovy*.

⁵⁹ Stará Říše – obec na Vysočině, kde provozoval Josef Florian svou nakladatelskou činnost – Dobré dílo (1903–1941). Jednalo se o teologická, filozofická i beletristická díla původní i překladové literatury. Soustředily se zde významné osobnosti i z okruhu *Akordu*.

⁶⁰ Vodička, Timotheus: „T. S. Eliot: Náboženství a literatura“, in: *Praporec* 2, 1940, č. 1, 8 s.

⁶¹ Vodička, Timotheus: „Vladislav Vančura a české dějiny“, in: *Praporec* 2, 1940, č. 1, 8 s.

⁶² Eisner, Pavel (1889–1958), překladatel, publicista, lingvista a spisovatel. Psal např. pod pseudonymem Jan Ort. Byl členem Pražského lingvistického kroužku.

⁶³ Pavel Eisner napsal článek pod pseudonymem Polák, K.: „O V. Vančurovi (Obrazy z dějin národa českého)“, in: *Kritický měsíčník* 3, 1940, č. 4, s. 185–187.

⁶⁴ Obálky se lišily: 1939/40 – patkové písmo, modrá obálka, méně grafiky (méně čar), bez uvedení redaktorů a ročníků, obsah napsán menší velikosti písma na jeden řádek; 1940/41 – bezpatkové písmo, hnědá obálka, více grafiky (čáry oddělující obsah) a větší velikost písma, obsah napsán na jeden až dva řádky, uveden redaktor a ročník.

⁶⁵ Vyskočil, Albert: „Na okraji Bridelova veršovaného katechismu“, in: *Akord* 8, 1940, č. 1, s. 24–28.

⁶⁶ Bridel, Bedřich (1619–1680), český barokní básník a spisovatel, byl členem jezuitského řádu a věnoval se misiím. Zde je zmíněna kniha: Bridel, Bedřich: *Křesťanské učení veršemi vyložené od Bedřicha Bridela*. Frýdek: Exerciční dům Otců redemptoristů 1939.

Tvé zprávy o vyšehradských podnikatelích jsou zatrachtilé. Na Hertlových⁶⁷ počinech i výrocích je vidět, že prošel tvrdou školou Melantricha a že mu snad tane na mysli takový zářný vzor centrálního ředitele, jako je Jar.[oslav] Šalda.⁶⁸

Myslel jsem už, že ten „Sv. Prokop“ propadl, když jsem ho nenašel v 1. čísle. Zapomněl jsem, že sis ho žádal až pro 2. číslo.⁶⁹ Prosím Tě, dej mi poslat korekturu, rád bych tam ještě některá slovíčka změnil a dva tři verše prozatím vyškrtl, aby byla naděje na projití větší. Mám však ještě jednu snažnou prosbu. Potřebuji Stejskalova⁷⁰ *Jana Nepomuckého*, kterého máte u Vás v Knihovně. Mohl bys mi ho poštou poslat? Knihy, které od Vás mám, hned vrátím, potřebujete-li je.

Tvá kniha,⁷¹ jak se dovídám, vyjde v Akordu hned po prázdninách.

Přeji Ti, abys šťastně prošel všemi zkouškami, které máš před sebou, a abys byl hodně zdrav. Nepojedeš se letos zase někam zotavovat? Mohl by ses zastavit tady, rádi bychom Tě viděli.

Pozdravuje Tě srdečně

Tvůj J. Z.

N. B. Máš něco z těch anglických lyriků, o nichž se zmiňuješ? Rád bych je četl.

9 [21,2 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust]

V Uhřínově 29. srpna 1940

Milý Vavřínče,

tak vidíš, kdybys mi před časem byl poslal korekturu toho „Sv. Prokopa“,⁷² snad by to bývalo prošlo. To víš, že mě to rmoutí, ale utěšuji se, že to v knize⁷³ po těch několika škrtech a retuších projde. Nezlob se, že Ti Guardiniho⁷⁴ (i s Haeckerem)⁷⁵

⁶⁷ Hertl, Jan (1906–1965), jeden ze zakladatelů revue *Řád*, historik a badatel. Zabýval se též politikou a sociologií. Tajemník v nakladatelství Melantrich. Od roku 1939 pracoval pro nakladatelství Vyšehrad, kde se začal vydávat i *Řád*.

⁶⁸ Šalda, Jaroslav (1880–1965), generální ředitel Melantrichu, v roce 1938 odvolal Bedřicha Fučíka z místa redaktora.

⁶⁹ Viz poznámka č. 35.

⁷⁰ Stejskal, František Xaver: *Svatý Jan Nepomucký*. Díl 1., Životopis. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého 1921. Stejskal, František Xaver: *Svatý Jan Nepomucký*. Díl 2., Úcta, kanonizace a obrana. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého 1922.

⁷¹ Vodička, Timotheus: *Umění býti žebrákem*. Brno: Moravan – Edice Akord, 1940.

⁷² V ediční poznámce ze souborného vydání díla Jana Zahradníčka *Knihy básní* (2001, s. 869–870) se editoři Mojmír Trávníček a Jitka Bednářová zmiňují o tom, že báseň byla nepochybně ovlivněna pobytem Jana Zahradníčka v břevnovském klášteře. Báseň byla cenzurována kvůli přílišnému vlastenectví, neboť legenda o sv. Prokopu zobrazuje vyhnání německého živlu ze Sázavského kláštera.

⁷³ Báseň „Svatý Prokop“, in: Zahradníček, Jan: *Korouhve*. Praha: J. R. Vilímeček 1940.

⁷⁴ Guardini, Romano (1885–1968), německý kněz, teolog. Popularizoval náboženství mezi mládeží, a proto byl jedním z organizátorů mládežnického hnutí Quickborn v Německu. Jeho dílo vydával v ČSR

vracím, místo abych tu bestii překládal. Nemám teď opravdu čas. Ta sbírka,⁷⁶ vesnická povídka⁷⁷ a nejvíc *Akord*, který mi působí veliké starosti. Dlouho to nebylo s Arnem⁷⁸ vyřízeno, a teď, když jsem psal lidem o příspěvky, všichni slibují sice, ale do prvního čísla už nemohou většinou nic sehnat. Buď že nic nemají, anebo jsou zapřaženi do jiných věcí. A tak z toho prvního čísla mám opravdový strach. Mohl-li bys něco postrádat v *Praporci*, pošli mi to hned!

Z té Třebíče⁷⁹ sis asi odnesl ošklivé dojmy, ale tady v Uhřínově to snad nebylo tak zlé. Od Tvého odjezdu se počasí zase zhoršilo a minulý týden to bylo už k nevydržení. Ten pán, bratr sl. Bradáčové,⁸⁰ u níž jsi spal, co jsem pro něho objednával u pana převora [medailony] sv. Benedikta,⁸¹ už umřel, měl pohřeb minulou středu, otec sedmi nedospělých dětí, bylo to smutné. Tento týden je P. Dokulil na exerciciích na sv. Hostýně a já jedu zítra do Tasova. Pan prof. Vašica⁸² v sobotu odjíždí, a tak bych ho rád ještě viděl. Bude Tě snad zajímat, že Hertl mi poslal velmi zlé psaní, že prý jsem dosud zůstal v Melantrichu a dělám korektury *Dějin*,⁸³ ačkoli jemu jsem to kdysi vytýkal. Chci mu napsat, aby mi zaplatil v M.[elantrichu] dluhy a že hned přestanu dělat korektorského otroka. Nebo to mám napsat jen do Melantricha, aby si to vyřídili s dr. Hertlem? Také je v tom psaní zmíněno o Voříškovi,⁸⁴ který prý kdysi dostal na

Josef Florian. Guardianiho obdivovatelem byl také Timotheus Vodička či Dominik Pecka (Lukavec 2009, s. 33–41). Nelze s jistotou říci, o kterou knihu se jedná, neboť v roce 1940 vyšlo Romanu Guardianimu několik titulů v němčině.

⁷⁵ Haecker, Theodor (1879–1945), německý katolický spisovatel. Zřejmě má na mysli knihu, kterou nakonec přeložil Karel Dvořák: Haecker, Theodor: *Co je člověk?* Praha: Velehrad 1940.

⁷⁶ Zahradníček, Jan: *Korouhve*. Praha: J. R. Vilímek 1940.

⁷⁷ V *Byl básníkem!* Radovana Zejdy je jen letmá zmínka z dopisu Josefu Vašicovi z 8. srpna 1940, která podává informaci, že se jedná o „nějakou práci prof. Ježovi pro školní nakladatelství“ (Zejda 2004, s. 67). Bližší informace se nepodařilo dohledat.

⁷⁸ Poslední polemický příspěvek „Disonance v Kritickém měsíčníku“ napsal Miloš Dvořák do 2. čísla 7. ročníku *Akordu* (listopad 1940).

⁷⁹ V neděli 28. července 1940 se v Třebíči ve Slavii konala schůzka redakce *Akordu*. To se dozvídáme z pozvání, které psal Janu Čepovi Zahradníček 23. července 1940: „(...) abych Tě pozval k nám a do Třebíče. Rozumnou záminkou je mi k tomu schůzka *Akordu*, která se bude konat 28. t. m. v neděli v Třebíči. (...) Ta schůzka je v neděli odpoledne ve Slavii (...)“ (Trávníček 1995, s. 115).

⁸⁰ Bradáč, František (1881–1940) – bratr Františky Bradáčové (1887–1954), u které Jan Zahradníček bydlel v roce 1940 v Uhřínově v domě číslo 68 během stěhování na novou faru Jana Dokulila; otec Marie Bradáčové-Zahradníčkové (1919–2012).

⁸¹ Sv. Benedikt z Nursie (asi 480 – asi 547), otec západního mnišství, zakladatel mnišského řádu sv. Benedikta, vyžadoval disciplínu, prostotu, vyrovnanost a přímost, ctil individualitu a schopnosti druhých. Jeho atributem je rozbitá číše a havran.

⁸² Vašica, Josef (1884–1968), kněz, literární historik, přispíval do *Akordu* a dalších periodik, významně se podílel na poznání barokní literatury. Spolupracoval s Josefem Florianem.

⁸³ Šusta, Josef: *Dějiny lidstva*. Praha: Melantrich 1930–1942.

⁸⁴ Voříšek, Rudolf (1909–1953), publicista, literární kritik a jeden ze zakladatelů revue *Řád*, po válce redaktor nakladatelství Vyšehrad a stejnojmenného časopisu.

jeho přímluvu místo, a teď ho z toho místa vyhodili. Budou zase asi bĕsnit proti Fučíkovi,⁸⁵ ale že se Voříšek na to místo nehodil, to neuznají.

Pozdravuji Tĕ bratrsky a tĕším se na shledanou v druhé pol. září.

Tvůj J. Z.

Vyříd' ode mne srdečné pozdravení panu převorovi.

10 [dva papíry 21 × 29,5 cm, jednostrannĕ, ĕerný inkoust, přeloženy dvakrát]

V Uhřínově 5. listopadu 1940

Milý Vavřínĕ,

dĕkuji Ti za milý dopis, který mĕ venkoncem potĕšil. Chystal jsem se Ti zrovna psát a mírnĕ Tĕ ponouknout ke slíbenĕmu ělánku do 3. ěísla *Akordu*, neboť jsem se uŕ smířil s tím, že do 2. ěísla od Tebe nic nedostanu. Ale i ty dvě strany budou vítány, zvláštĕ když se budu moci tĕšit na ělánek do ěísla 3. Pošli tedy, prosím Tĕ, zcela jistĕ a napiš, ať do 30. t. m. dodáš slíbený ělánek!⁸⁶

Dĕkuji Tobĕ a Tvým pánům spolubratřím za námahu, kterou máte s torzem mé knihovny. Patřila k ní také ta ěeská *Gotika*,⁸⁷ která ležela v Āepově⁸⁸ skříní na dnĕ, ale poslali-li jste ji uŕ Āepovi, nijak nevadí. Pokládáš-li za prospĕšné a disponuješ-li takovými výkonnými orgány, které by stĕhování provedly, byl bych moc rád, kdybys mi to dal poslat *nevyplicenĕ* na nákladní list sem do Uhřínova. Není mi totiž zatím známo, kdy se do Prahy dostanu.

Sdílím se s Tebou zcela v tom, co soudíš o posledních Demlových *Šlĕpĕjích*,⁸⁹ a budeš-li o nich psát do *Praporce*,⁹⁰ mohl bys to tak nĕjak přívĕst. Způsobily mi mnohou trpkou chvílí, ale uŕ to zatím přešlo. V *Akordu* se vŕšak o nich psát nebude.

⁸⁵ Narází na odvolání Bedřicha Fučíka z Melantrichu v roce 1938 Jaroslavem Šaldou, který Fučíka pokládal za „přítelĕ komunistů“ (Putna 2010, s. 1177), protože nechával ve vydavatelství vycházet vedle sebe díla katolická i komunistická, což v kontextu dobových událostí vyznívalo nevhodně.

⁸⁶ Vodička ve 3. ěísle *Akordu* 1940/1941 nic nepublikoval.

⁸⁷ Zřejmĕ má Zahradníĕek na mysli dílo: Tichý, František Rut: *Raná gotika v ěeském básnictví*. Praha: Ústřední rada církve ěeskomoravské 1940; nebo možná Wirth, Zdenĕk: *Barokní gotika v Āechách v XVIII. a I. polovici XIX. století*. Praha: Zdenĕk Wirth 1908.

⁸⁸ Āep, Jan (1902–1974), prozaik katolické orientace, esejista a překladaĕel. Spolupracoval s Josefem Florianem, nakladatelstvími Melantrich, Symposion a Vyšehrad a po emigraci do Francie i s rádiem Svobodná Evropa. Publikoval v *Akordu*, *Řádu*, *Listech pro umĕní a kritiku* atd.

⁸⁹ Deml, Jakub (1878–1961), básník, prozaik, esejista, katolický knĕž, spolupracoval s Josefem Florianem do roku 1910. Vydavatelkou jeho díla byla Pavla Kytlicová a Marie Rosa Junová. Jeho pozůstalost se nalézá ve fondu Timothea Vodičky v Zemském archivu Opava, pobočka Olomouc. V textu je zmínĕno dílo: Deml, Jakub: *Šlĕpĕje XXV*. Tasov: Marie Rosa Junová 1940. Zahradníĕek se více ke *Šlĕpĕjím* vyjádřil v dopisu Bedřichu Fučíkovi: „Demlovy poslední Šlĕpĕje, které právě vyšly, Ti jsou tak hanebnĕ zbabĕlé a tak zákeřně malodušné, že je z toho ělovĕku nanic (...)“ (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 332).

⁹⁰ V *Praporci* nebylo recenzováno.

Také staříčkého *Řádu* si všímám na jeho bludné pouti, i toho nebyvalého úkazu, jak jeho redaktor⁹¹ dává o sobě psát jednou ve *Variích* petitem a podruhé v článku garamondem.⁹² Ostatně Strakošův článek,⁹³ hlavně v své partii o L.[azeckém], je povedený svými sonety spočítáním souhlásek a musel jsem se smát, jak umným eufemismem popisuje to, čemu se jinak říká ohlas, ne-li plagiát: „aktualizace ozvučností básnických schémat“ nebo tak nějak. Než takové hlouposti, to přijmu raději od Strakoše takový lit.[erárně]historický referát, jako bude v 2. čísle.⁹⁴

Snad Tě bude zajímat, co je s *Korouhvemi* a jaký osud je asi čeká. Bohužel nemohu ještě říci hop, protože ještě nepřeskočily vysoko natažený špagát druhé cenzury, ale u předběžné cenzury dopadly celkem dobře, kromě tří básní (mezi nimi také té první), které byly trochu pošramoceny a které jsem musel opravovat = oslabovat. „Svatý Prokop“ a ostatní dlouhé prošly bez újmy, takže se od té doby oddávám ukvapené naději, že co nevidět bude ležet přede mnou má sbírka skoro taková, jak vyšla z mých rukou. Sloupcové korektury jsem už dávno udělal.

Těším se, že i Tvá knížka v Brně brzo vyjde, a těším se na nový *Praporec*. Nečeš-li Černého *Kritický měsíčník*,⁹⁵ doporučuji jej Tvé pozornosti, protože je tam celý český svinčik shrnut na hromádce. Jinak však jako redaktora mě zajímá a také imponuje mi to množství příspěvků a dochvilnost, s níž se tam o všem možném píše. Na inzeráty v *Akordě* si dám větší pozor,⁹⁶ ale máš to s těmi Brňáky kříž, každý jejich počín je jen nový kopanec a do Prahy to přenést zatím nešlo.

⁹¹ Lazecký, František (1905–1984), básník, jeden ze zakladatelů a redaktor revue *Řád* (2.–4. a 6.–10.), řídil ročníky buď sám, nebo s redakčním okruhem.

⁹² Zahradníček naráží na vydání *Řádu* 6, č. 8, kde byla o Lazeckém uveřejněna studie (viz poznámka č. 95) a ve *Variích* (rubrika, která byla součástí *Řádu*) byla zmínka v příspěvku „Berkův ‚chléb v kamení‘“ na straně 443 „petitem“, tj. drobným písmem.

⁹³ Strakoš, Jan: „Lyrika plodné bolesti“, in: *Řád* 6, 1940, č. 7, s. 362–369.

⁹⁴ Zřejmě článek: Strakoš, Jan: „Lyrická aktualizace námětu v historickém románě Františka Křeliny“, in: *Řád* 7, 1941, č. 2, s. 80–88.

⁹⁵ Černý, Václav (1905–1987), kritik, literární teoretik, spisovatel, překladatel. Mezi lety 1938–1942 a 1945–1948 redigoval *Kritický měsíčník* – Revue pro literární a uměleckou kritiku. Černý se zde snažil navázat na kritickou práci F. X. Šaldy a jeho Šaldova zápisníku.

⁹⁶ Nepodařilo se dohledat, o jaký inzerát šlo. Zřejmě byl natisknut na samostatný papír, který se vkládal jako reklama do *Akordu*.

Děkuji Ti ještě jednou mockrát za námahu s mou knihovnou a prosím, abys nezapomněl na 2. ani na 3. číslo *Akordu*. (Druhé už posílám do tiskárny, ale Tvůj příspěvek se vysází ještě dodatečně!)

Vyříd' srdečné pozdravení panu převorovi, bratru Augustinovi a všem Praporečnickům! Také od P. Dok.[ulila] pozdravy!

Tvůj J. Z.

11 [21 × 29,5 cm, jednostranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 9. prosince 1940

Milý Vavřínče,

posílám Ti konečně ty *Korouhve*, jejichž cesta na svět byla od samého začátku až do konce tisku a papíru velmi svízelná. Načkal jsem se na ně, a proto jsem pořád odkládal s psaním. Teď jen pár slov. Dostal jsi toho Dohnala⁹⁷ a připravuješ něco pro *Akord*? Prosím Tě snažně, abys nám hned, nebo co nejdřív něco poslal, připravujeme dvojčíslo!⁹⁸

Tvou *Povídku o starém námořníkovi*⁹⁹ dosud nemám, viděl jsem ji jenom před časem v Tasově. Také čekám, že mi brzo pošleš ty mé movitosti z kláštera. Ale nijak to nespěchá. Až budeš mít někdy čas.

Ten druhý exemplář dej, prosím Tě, panu převorovi a pěkně ho ode mne pozdravuj! Také ostatním pozdravení.

Buď s Bohem a nezapomeň na mne!

Tvůj J. Z.

12 [20,7 × 29,3 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 28. prosince 1940

Milý Vavřínče,

srdečně Ti děkuji za věnované knihy, které jsem právě dnes dostal. To připsání „Umění...“ mé osobě mě ovšem naplnilo velkou radostí, cítím to trochu jako

⁹⁷ Dohnal, Antoš (1824–1863), vl. jm. Leopold Josef Hansmann. Regionální spisovatel (moravský) venkovské prózy 19. st. Zahradníček míní knihu: Dohnal, Antoš: *Hanácké povídky*. Praha: Evropský literární klub 1940.

⁹⁸ *Akord* 8, č. 4–5.

⁹⁹ Vodička publikoval své prozaické dílo pod pseudonymem Waters, Christopher P.: *Povídka o starém námořníkovi*. Praha: Ladislav Kuncíř 1937.

nezaslouženou pozornost, ale vědomí, že se tak děje z opravdového přátelství, mě těší náramně a děkuji Ti za to bratrsky.

Budu Ti psát, až si obě knížky přečtu, ale mnoho věcí mě nutí, abych Ti napsal ještě dnes, především abych Ti při blížícím se nástupu nového roku přál hodně boží pomoci a síly pro ty velké strasti i nicotné lapálie, které jsou nám stále posílány, nepochybně abychom se jimi tříbili. Vzpomeň si, že mně se vede nejinak, a pomodli se za mne někdy!

Jsem rád, že se Ti *Korouhve* zdají hodny takové pozornosti, jakou jim věnuješ. Zatím já po jejich vyjití (jako při každé své knížce) jsem prožil pravá muka nespokojenosti nad vykonanou prací a popel marnosti mi po dlouhém dni zacpával ústa. Je to snad také tou odloučeností, v které zde žiji a která je od nějaké doby konečně i jinou zvláštní útrapou. Ale snad to musí být všechno tak, jak to je, aby pýcha pohodlnost k nám nenalezly cestu. Četl jsem už o nich také referát v *Lidovkách*¹⁰⁰ a bylo mi na nic.

Jako redaktora *Akordu* mě moc potěšila zpráva o článku, který chystáš o té moravské trojici.¹⁰¹ Stránecká¹⁰² je naše krajanka, její rodná ves¹⁰³ je asi tak hodinu cesty od Uhřínova. Byl bych vrcholně spokojen, kdybys ten článek přes Vánoce a přes Nový rok dodělal, protože na leden připravujeme dvojčíslo,¹⁰⁴ do kterého by se to velmi hodilo. A co se týče toho Dohnala, nemohl by Ti ho někdo půjčit, nějaký člen ELKu? Ale přesto na Tebe nijak nenaléhám, dobře chápane, jak těžko se člověku někdy i dýchá.

Teď bych Tě prosil ještě o dvě věci: 1) Chtěl bych pro *Akord* dostávat také na recenzi německé knihy. Dal jsem si už udělat zvláštní objednávací lístek, ale teď vidím, že nevím, co a od koho mám objednávat. Vy¹⁰⁵ jste s německými nakladateli už ve styku, a proto Tě prosím, abys mi poslal nějaké prospekty nebo adresy firem nebo dokonce seznam novinek, které bys pro *Akord* uznával za vhodné (věci náboženské i beletrii).

¹⁰⁰ *Lidové noviny* – brněnský deník vydávaný v letech 1893–1952. Jedlička, Benjamin: „Lyrika duchovní inspirace“, in: *Lidové noviny* 48, 1940 (23. prosince), č. 652, s. 3.

¹⁰¹ Vyšlo až v 9. ročníku *Akordu*. Vodička, Timotheus: „Tři z Moravy“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 2, s. 48–56. Vodička se v referátu zabývá otázkou a definováním lidové literatury v sousedství masové literatury. Přínos a definování lidové literatury demonstruje na příkladech Antoše Dohnala, Františky Stránecké a Václava Kosmáka.

¹⁰² Stránecká, Františka (1839–1888), vl. jm. Františka Všetečková, moravská prozaička, překladatelka a sběratelka moravských pohádek.

¹⁰³ Františka Stránecká se narodila ve Velkém Meziříčí, ale možná Zahradníček myslel Stráneckou Zhoří, která se nachází nedaleko Velkého Meziříčí a kde prožila Františka Stránecká dětství.

¹⁰⁴ *Akord* 8, 1940/1941, č. 4–5.

¹⁰⁵ Redakce *Praporce*.

Chtěl bych to jen pro začátek, než se sám rozhlédnu po něm.[eckém] knižním trhu. Dále Tě s tím obtěžovat nebudu a nebudu také dělat konkurenci *Praporci*.

2) Právě před chvílí jsem zjistil, že tu nemám nikde po ruce svá úřední lejstra, kterých bych potřeboval pro zhotovení občanské legitimace, již ještě nemám. Snad jsem to zase všechno potratil, jako už tolikrát, ale je možné, že to mám zastrčeno někde mezi svými knížkami v Břevnově. Před časem ses mi nabízel, že bys mi těch mých pět švestek dal z Břevnova poslat sem. Neměl jsi asi na to kdy, ale teď, kdy se mi stýská po těch osobních dokladech (musí tam být osvědčení o stát.[ním] občanství, křestní list, domov.[ní] list, a různé jiné papíry – v takové bleděmodré mapě), Tě prosím snažně, aby ses tam po tom podíval a poslal mi aspoň ty papíry.

Budu se těšit na Tvé zprávy i zásilky. Snad se někdy v únoru podívám do Prahy. Zatím ode mne vyříd' srdečné novoroční přání panu převorovi a ostatním. Totéž také od P. Dokulila. Sám pak buď hodně zdrav a nezapomeň!

Tvůj J. Z.

13 [dva papíry, 20,8 × 29,5 cm, jednostranně, černý inkoust, přeloženy dvakrát]

V Uhřínově 28. února 1941

Milý Vavřínče,

co se s Tebou děje? Tak dlouho nedáváš o sobě vědět, a ačkoli jsi mi už dávno slíbil to memorandum, týkající se *Akordu*, dosud jsi nic neposlal. Také *Akord* vychází číslo za číslem – bez jediného příspěvku od Tebe. Nezapomněl jsem na naši loňskou úmluvu, ta bilaterální smlouva o vzájemné pomoci, když jedna z našich literárních takřikajíc platform bude ohrožena buď zásahem vyšší moci, nebo shodou neblahých okolností. Ten okamžik podlivá všech známek a příznaků teď nastal, *Akord*, silný, a kromě toho, že jeho existence visí na vlásku – jako existence všech slušných věcí v tomto nezkušeném světě –, zcela neohrožený, volá svého momentálně méně šťastného druhu a zve si do svých příbytků a komnat k sympoziu. Doufám, že neodmítne a že se nedá zlákat tučnějším soustem a prostrannějším zabydlením nápadníka nade všechny silnějšího a neohroženějšího, který tam pod záštitou věkožízného Vyšehradu vábí k sobě všechny bezprizorné.

O této věci bych chtěl od Tebe velmi brzo mít podrobnější poznámky a návrhy, týkající se nejen Tebe, nýbrž i ostatních spolupracovníků, pokud přicházejí v úvahu. *Akord* musí tento ročník už dokončit v rouše a úpravě, které má na sobě, ale v příštím ročníku se objeví bohdá v obšírnějším šatě, a co se týče jeho náplně a výzbroje, měl bys

všechny možnosti probádat, regulovat i peskovat. Více zatím – pochopitelně! – psát nemohu, ale čekám dychtivě na zprávy od Tebe.

Dostal jsi snad toho Rubeše¹⁰⁶ ze Sfinx, kterého jsem pro Tebe objednal; těším se náramně na Tvůj článek. Kromě toho Tě snažně žádám ještě o jednu věc. Usmyslili jsme si vydat v dubnu Zeyerovo číslo¹⁰⁷ k jeho stým narozeninám. Různí lidé už slíbili příspěvek a doufám, že ani ty neodmítneš. Aby ses nelekal, nemusí to být nijak dlouhé, stačí drobnější článek, který by zachycoval – třeba jen povšechně – Tvůj vztah k Zeyerovi.¹⁰⁸ Máš na to do začátku dubna čas, ale napiš mi ještě, že určitě to uděláš.

Byl jsi v Olomouci, ale já tam nemohl jet a ani teď nemám na výlety čas, ačkoli bych rád. Mám tady překlad,¹⁰⁹ který musí být do 15. března hotový a který mě hnusně otravuje. Bývám někdy tak utrmácen a vyprahlý a vzpomínám si často na Tebe; máme každý svůj vlastní, vlastní kříž.

Pozdravuje Tě srdečně a na Tvé zprávy se těší

Tvůj Z.

14 [dva papíry, 21 × 29,5 cm, jednostranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 9. března 1941

Milý Time,

děkuji Ti za dopis, který mi konečně udělal jasno v tom dlouhém dohadování, živeném všelijakými neurčitými zprávami, které pronikly z Prahy až sem. Tvůj odchod z Břevnova mi stručně oznámil Langr¹¹⁰ a pak také Vyskočil, který dodává, že to bylo pro něho jako pohřeb, a ptá se, co z toho Břevnova vlastně bude, když se z něho tak odchází. Jisto je, že tam není cosi v pořádku, ale co se dá dělat!

Děkuji Ti, že se se mnou sdílíš o pravé důvody Tvého odchodu, ale i bez jejich udání bych velmi živě s Tebou cítil. Ty poslední měsíce Tvého pobytu v Břevnově musily být pro Tebe velmi krušné, musily to být trýznivé úvahy, než ses konečně rozhodl odejít, a není divu, že to neprospávalo Tvému zdraví a žes nemohl nic

¹⁰⁶ Rubeš, František Jaromír: *Humoresky*. Praha: ELK 1941.

¹⁰⁷ Zeyer, Julius (1841–1901), prozaik, dramatik, básník, překladatel a kritik. Přední představitel lumírovské generace. V časopisu *Lumír* publikoval od roku 1873. *Akord* 8, 1940/1941, č. 8 byl věnovaný stému výročí narození Julia Zeyera, tj. 26. 4. 1841.

¹⁰⁸ Vodička, Timotheus: „Živý Zeyer“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 8, s. 277–284.

¹⁰⁹ Překlad Jana Zahradníčka pod pseudonymem Josef Hobza, Mälk, August: *Lidé a moře*. Praha: J. R. Vilímek 1941. Bedřichu Fučíkovi, který byl v nakladatelství J. R. Vilímek mezi lety 1939–1943 šéfredaktorem, píše o již přeloženém díle 27. listopadu 1941: „O dětské knížky si napíši v příštích dnech, mám u Vás na to konto nevybrané exempláře toho Mälka.“ (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 340).

¹¹⁰ Langr, Stanislav – architekt, přispěvatel břevnovského *Praporce*. Jan Zahradníček ho navštívil v břevnovském klášteře v srpnu/červnu 1941 (Trávníček 1995, s. 159).

kloudného dělat. Ale věřím, že toto vyřešení, i když bude pro Tebe znamenat jistě hmotné potíže, Ti bude na prospěch fyzicky i duševně. S jistotou, případnou dávkou fatalismu možno poradit, že Ti nebylo určeno stát se mnichem a knězem, snad je Tvé poslání jinde, snad bude dobré, když budeš však bezbrannější na tváři země, té přese všechno svaté země, která se pomalu ztrácí lidem pod nohama, zasypána nánosem lží a výmyslů.

Potěšilo mě, že máš chuť napsat o Zeyerovi, a prosím Tě ještě jednou se vši naléhavostí, abys to do konce března udělal. Tvé chápání Zeyera, jak se o něm zmiňuješ, nebude se křížit se soudy ostatních přispěvatelů a není také nebezpečí, že by totéž bylo říkáno dvakrát. Pro informaci Ti oznamuji, že má přispět Čep (o próze)¹¹¹, Fučík (dramata, hlavně *Doňa Sanča*),¹¹² Pujman (*Ženichův příchod*).¹¹³ Vyskočil mi už poslal studii o Zeyerových předmluvách,¹¹⁴ která konstatováním Zeyerova vztahu k vládnoucímu tehdy pozitivismu bude mít snad nejbliže k Tvému článku, ale Vyskočil se omezil jen na předmluvu. Snad dostanu také článek J.[ana] Zrzavého¹¹⁵ o malířském vidění Zeyerově, což by bylo spíš zajímavé než jinak významné, a potom Vyskočil slíbil sehnat ukázky z bohaté a dosud neznámé korespondence Zeyerovy se Sládkem.¹¹⁶ Já sám se nedostanu asi k ničemu, ledaže přiložím Rilkův sonet na Zeyera.¹¹⁷ – Čekám ovšem i na další slíbené věci od Tebe, ale zatím nenaléhám, jenom toho Zeyera prosím!

¹¹¹ Čep, Jan: „Poznamenaný“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 8, s. 274–776.

¹¹² Zeyer, Julius: *Doňa Sanča*. Praha: F. Šimáček 1889. Fučík do monotematického čísla o Zeyerovi nic nenapsal. Jinak se Bedřich Fučík zabýval Zeyerovými dramaty i ve své disertační práci. Janu Zahradníčkovi píše 13. prosince 1940: „V dubnu je 100leté výročí Zeyerových narozenin. Na Doni Sanči bych chtěl ukázat něco o těch obnovených obrazech, tedy jak byl Zeyer původní.“ (Binar a Jonáková 2000/2001, s. 334). Fučík Zahradníčkovi navrhuje rozvrstvení témat příspěvků: „Myslím, že by se už teď měly rozdat party (Čep něco o próze, Ty k posledním pracem Zeyerovy poezie zcela náboženské, Miloš, Ruda, Vyskočil, snad i Strakoš a Vašica), mělo by to být číslo věnované jen a jen Zeyerovi. Doplnit to číslo hlasy již dřívějšími.“ (tamtéž).

¹¹³ Pujman, Ferdinand (1889–1961), překladatel, operní dramaturg Národního divadla, estetik, manžel spisovatelky Marie Pujmanové. Zeyer, Julius: „Příchod ženichův“, in: *Dramatická díla IV*. Praha: Unie 1906. Pujmanův článek nebyl publikován.

¹¹⁴ Vyskočil, Albert: „Zeyerovy předmluvy“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 8, s. 286–294.

¹¹⁵ Zrzavý, Jan (1890–1977), malíř, grafik, ilustrátor. Představitel meziválečné avantgardy. Jako scénograf spolupracoval s Ferdinandem Pujmanem v Národním divadle. V plánovaném čísle *Akordu* nic nepublikoval.

¹¹⁶ Sládek, Josef Václav (1845–1912), básník, spisovatel, překladatel, literární kritik, vydavatel časopisu *Lumír*. Po smrti své manželky a dítěte roku 1874 navázal přátelství s Juliem Zeyerem a Jaroslavem Vrchlickým. Jeho bratr Václav (1858–1933) byl tchánem Alberta Vyskočila. Zmíněn je v textu příspěvek „Z dopisů Julia Zeyera Josefu V. Sládkovi“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 8, s. 295–301.

¹¹⁷ Zahradníček nakonec publikoval překlad pod pseudonymem Josef Hobza: Rilke, Rainer Maria: „Juliu Zeyerovi“, *Akord* 8, 1940/1941, č. 8, s. 274.

Zajímavé, třebaže kusé jsou Tvé zprávy o ČAT¹¹⁸ a o *Řádu*. Snad nevíš ani o tom, že v nakladatelském plátku *Vyšehrad*¹¹⁹ v informačním článku o novém ročníku *Řádu* jsi Ty a Vyskočil uveden jako spolupracovník. Je to takové „zastírací“ gesto, které si dotyční pánové osvojili, však víš kde. A já měl až skoro obavy, žes na *Akord* zapomněl. Promiň mi tu nevíru!

Budu se těšit na Tvé brzké zprávy. Zůstaneš-li v Olomouci, mohl bych se tam někdy na jaře podívat, abychom si mohli pohovořit. Zatím Tě mockrát srdečně pozdravuji a také P. Dokulil zdraví.

Tvůj J.

15 [20,7 × 29,4 cm, oboustranně, modrý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 9. dubna 1941

Milý Time,

děkuji Ti pěkně za dopis a za referát,¹²⁰ obojí mě potěšilo. Ještě větší jsem měl však radost z článku o Zeyerovi, který jsem si přečetl až doma a který je od začátku až do konce skvělým kouskem. Užíváš dokonale své skvělé výzbroje a stavíš Zeyera – snad poprvé – namísto, které mu přísluší. Nechci Ti lichotit, ale jsem přesvědčen, že takovou věc jako třeba ten protiklad věku dětství a věku vášně, z něhož se k Zeyerovi dostáváš, by u nás nedovedl nikdo udělat.

I já jsem byl rád, že jsme se tak pěkně sešli. Je to v Olomouci vždycky pěkné, ale ten referát, to bylo obzvláště zdařilé i při všech těch obligátnostech, které se konec konců musí přijmout s tím ostatním. Takové posezení na pařezu bylo by ovšem pohodlnější... Co se týče dr. Králíka,¹²¹ je to sice podivný patron, ale přece mě mrzí, že jsme ho tak zarmoutili. Snad by se to bylo dalo odbýt tak, že by byli ho Kosatíkovi¹²² aspoň jednou pozvali, sám a ve větší společnosti není tak únavný s tím svým věčným intervenováním. To však nebylo v naší moci, a já se k tomu ke všemu s ním ani

¹¹⁸ Nakladatelství Československá akciová tiskárna (vznik 1911), na jehož činnost navázalo nakl. Vyšehrad a kde byla tištěna revue *Řád*. Ve Vyšehradu pak působili i původní jednatelé z ČAT Jindřich Hatlák a Jiří Rüchl. Příležitostně se pod názvem ČAT stále publikovalo.

¹¹⁹ Zřejmě se jedná o interní periodikum, protože čtrnáctideník *Vyšehrad* začal vycházet až od září 1945.

¹²⁰ Zřejmě se jedná o jednu z recenzí na knihy: Vodička, Timotheus (tv): „Vilém Bitnar: Zrození barokového básníka“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 9–10, s. 370. Vodička, Timotheus (tv): „Ben Lucien Burman: Mississippi, velebná matka řek“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 9–10, s. 379.

¹²¹ Králík, Oldřich (1908–1975), literární historik, textolog a kritik, přispíval do *Akordu*. Zabýval se především těmito básníky: Březinou, Máchou, Nerudou, Bezručem atd., ale i prozaiky, např. Olbrachtem, Vančurou a K. Čapkem.

¹²² Kosatík, František (1905–1993), olomoucký advokát, který zastupoval církev, katolický aktivista a publicista. Jméno jeho manželky se nepodařilo dohledat.

nerozloučil, a tak mám trapný pocit, že mě teď má za vybíravce. Pozdravuj ho, prosím Tě, ode mne, až s ním budeš mluvit!

Čekám ještě na rukopis od Vyskočila a od Čepa, abych mohl 8. číslo poslat do tiskárny. Potom vydáme ještě dvojčíslo a ročník bude uzavřen. Proto myslím také, abychom všechno nechali letos už při starém. Pro léto se musíme uradit na tom rozšíření obsahu, jak je máš na mysli, nejvíc bude ovšem přitom záležet na Tobě. O bra Augustinovi a Hrbkovi jsem psal Albertovi, aby s nimi stran *Akordu* promluvil.

Dostal jsem od Herdra¹²³ Hanischovu dvojsvazkovou *Geschichte Russlands*¹²⁴ a nevím, komu to mám přidělit na referát, Čeřovskému, Hrbkovi či Doskočilovi.¹²⁵ Knihy, které sis přál sám, jsem objednal. Až mi přijdou, pošlu je zároveň s Bitnarem.¹²⁶ Bylo by však žádoucí, abys do červnového dvojčísla toho poslal víc než jenom nějaký referát!

Pevně doufám, že se v létě nějak sejdeme. Nyní Ti přeji pokojné a radostné svátky velikonoční a prosím Tě, nezapomeň pozdravovat dr. Králíka a také ostatní, ve Velehradě, dr. Kosatíka a v klášteře.

Tvůj J.

N. B. Nemohl bys zařídit, abych dostal poslední číslo *Praporce*, až vyjde?

16 [20,8 × 29,5 cm, jednostranně, modrý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 22. dubna 1941

Milý Time,

posílám Ti konečně ty knihy, když jsem marně číhal na romány ze Sfinx (Prokosch,¹²⁷ O'Donnell¹²⁸). Doufám pevně, že o nich napíšeš referáty do posledního dvojčísla tohoto ročníku, které vyjde v polovici června, takže rukopisy budou potřeba

¹²³ Nakladatelství Herder bylo založeno roku 1801 Bartholomeem Herderem ve Freiburgu. Nakladatelství vydává dodnes knihy zaměřené na katolicky orientovaná díla, na teologii a pedagogii.

¹²⁴ Hanisch, Erdmann (1876–1953), německý historik a filolog. Hanisch, Erdmann: *Geschichte Russlands I.* Freiburg im Breisgau: Herder & Co. 1940. Hanisch, Erdmann: *Geschichte Russlands II.* Freiburg im Breisgau: Herder & Co. 1941.

¹²⁵ Doskočil, Karel (1908–1962), historik, básník, literární kritik, editor, překladatel latinských děl starší literatury a příspěvatel *Akordu*.

¹²⁶ Bitnar, Vilém (1874–1948), literární a kulturní historik, publicista, spisovatel. Zabýval se barokní literaturou. Zřejmě má Jan Zahradníček na mysli jeho dílo: Bitnar, Vilém: *Literární kritika českých katolíků let devadesátých*. Praha: Orbis 1940. Nebo by se mohlo jednat také o další dílo: Bitnar, Vilém: *O podstatě českého literárního baroku*. Praha: Vyšehrad 1940.

¹²⁷ Prokosch, Frederic (1908–1989), americký romanopisec a básník. Prokosch, Frederic: *Sedm uprchlíků*. Praha: ELK 1940.

¹²⁸ O'Donnell, Edwin P. (asi 1895–1943), americký spisovatel. O'Donnell, Edwin P.: *Zelené břehy*. Praha: ELK 1941.

tak v polovině května. Bude tam víc místa (přes 70 stran), a tak na mne nezapomeň. Také o zprávu tě prosím, nemohl-li bych ty Hanischovy Geschichte Russlands poslat Čeřovskému či Hrbkovi.

Snad už také víš, co mi psal Vyskočil z Prahy, o té tiskárně Vlasti, kterou prý se podařilo zachránit před nápirem Vyšehradu a v níž by se dal umístit *Akord* (snad už po prázdninách).¹²⁹ Pracují tam na tom Čeřovský a Hrbek, a také Fučík, jak mě říkal Dokulil, který byl teď v Praze, je pro tu věc. Zapomínají však asi na Brňáky, kteří se takovému přemístění budou nepochybně zuby nehty bránit, a tak se dají čekat nové přestřelky, ba i pranice. Ale to je věc, do které mám zrovna nejmíň chuti.

Nezapomeň mi, prosím Tě, napsat pár slov a také na Čepa tam dohlédněte, který se podle všeho zase oddává nepřičetně marným pocitům.

Pozdravuji Tě, a také od P. Dokulila, oddaně

Tvůj J.

17 [dva papíry, 21 × 29,5 cm, oboustranně a jednostranně, černý inkoust, přeloženy dvakrát]

V Uhřínově 30. dubna 1941.

Milý Time,

děkuji Ti za dopis, který mě potěšil, leč uvedl do značných rozpaků tím, co na mně žádáš. Nebudu Ti vykládat, jak se cítím neschopen těch úkolů, v něž se mám uvázat. V poslední době jsem sice trochu zvýšil svou pracovní výkonnost, ale jak je to pořád nic proti elánu takového Václava Renče¹³⁰ a podobných, kteří chrlí knížku za knížkou nerozpakujíce se před žádnou překážkou. Tak tedy především ten svatý František!¹³¹ Přiznám se, že mě to neobyčejně láká, jednak a hlavně kvůli samé osobě světcově a jednak proto, že se už delší čas trudně namáhám zabrat někde jinde než v lyrické poezii, které se ovšem nemíním vzdát, maje ve vsí skromnosti za to, že mně tu čeká ještě práce, dopřeje-li mi Bůh zdraví a síly. Měl jsem všelijaké plány, o kterých arci pomlčím, a když Ty teď přicházíš s tímto návrhem, zdá se mi, že je to jako osvobozující výzva z toho nejistého přešlapování a že nechopit se jí by bylo velmi

¹²⁹ Již od roku 1940 uvažovalo nakladatelství *Akord* o přesunu tisku revue do Prahy, ale tento plán se neuskutečnil. Následně o přesunu uvažovala samotná redakce revue kvůli neshodám s nakladatelstvím.

¹³⁰ Renč, Václav (1911–1973), básník, dramatik, překladatel, literární a divadelní kritik. Redaktor nakl. Novina a revue *Řád* (1940–1944). Publikoval v *Akordu*, *Řádu*, *Obnově* atd. V roce 1952 byl odsouzen ve vykonstruovaném procesu s tzv. Zelenou internacionálou.

¹³¹ Sv. František z Assisi (asi 1181–1226), vl. jm. Francesco Bernardone, zakladatel žebravého řádu františkánů, vyznával asketický způsob života a byl i literárně činný.

škoda. Ovšem, budu mít nějaké výhrady a žádosti. Především, že to zůstane zatím v tajnosti, aby mi nikdo do toho nestrkal nos, že mi dáš dostatečně dlouhý termín a že mi opatříš příslušnou a vhodnou literaturu (toho sv. Bonaventury¹³² tady snad Dokulil má).

Ten delší termín si žádám proto (a týká se to také dalších Tvých návrhů), že jsem právě v překladu jednoho dost hnusného románu pro Skoumala,¹³³ s nímž mám být do konce června hotov. Teprve potom budu mít žádoucí volnost, a tak nevím, bude-li možno na tak dlouho oddálit překlad té Gertrudy, který mi nabízíš. To rozhodni sám, a neměj na mne velké ohledy, protože finančně na tom nejsem teď nejhůř. A co se týče redigování té *Knihovny vybrané četby*,¹³⁴ bojím se, abych toho na sebe nevzal moc. Musel bys mi trochu zevrubněji vyložit své povinnosti z toho plynoucí, a já bych si to pak rozvážil. Hlavně kolik to má být svazků do roka a že mi opravdu budete pomáhat. Toho Stiftera¹³⁵ svěř někomu jinému, cítím k tomu pánovi jakousi idiosynkrasii. –

Jsem rád, že do 15. května pošleš referáty o knihách, které jsem Ti poslal, i o těch ostatních. Ale i o Bitnarovi musíš napsat, protože s Vašicou jsme o tom už mluvili tady v Uhřínově, a on odmítl, jako už odmítl Lazeckému, ježto prý Bitnar je poněkud nedůtklivý a je obava, že by se ho mohl nějak dotknout. Snad je to jen výmluva, ale Vašica je ostatně zapřažen s Biblí.¹³⁶ Mám však k Tobě ještě jednu prosbu a troufám si s ní na Tebe jít potažmo k těžkým závazkům, které mi sám skládáš na bedra. Vyšla *Tvář pod pavučinou*¹³⁷ a bylo by záhodno, aby ještě v předprázdninovém

¹³² Sv. Bonaventura (1221–1274), biskup a církevní učitel, vl. jménem Giovanni di Fidanza, člen františkánského řádu, kde přijal jméno Bonaventura. Obhajoval žebravé mnichy stejně jako Tomáš Akvinský. Zanechal mnoho významných děl z oblasti teologie, filozofie a mysticismu – nejznámější je *Cesta mysli k Bohu*. Jeho atributem je kardinálský klobouk.

¹³³ Skoumal, Aloys (1904–1988), kritik, překladatel z angličtiny a němčiny, redaktor nakl. Vyšehrad od roku 1934. Od roku 1945 odpovídal za redakci časopisu *Vyšehrad*. Publikoval v *Rozmachu*, *Akordu*, *Tvaru*, *Listech pro umění a kritiku* atd. Díky dopisu Jana Zahradníčka Janu Čepovi z 5. února 1941 víme, že si Aloys Skoumal objednal u Jana Zahradníčka překlad, který měl udělat původně Jan Čep, Franze Tumlera – *Der Ausführende (Vykonavatel)*, ale překlad ohlášený pro Katolický literární klub nevyšel. Zahradníček píše: „Také Skoumal mi nabízí Tumlera, kterého jsi prý také četl a zavrhl. Napsal jsem mu, že teď nemohu, ale hrozím se ducha takových knih.“ (Trávníček 1995, s. 135).

¹³⁴ Edici *Knihovna vybrané četby* nakladatelství Velehrad redigoval Zahradníček v letech 1941–1942, kde vyšly pouhé tři svazky – Le Fort, Gertrud von: *Poslední na popravišti* (1941), Stránecká, Františka: *Povídky a črty* (1942) a Eichendorff, Joseph von: *Mramorová socha a jiné novely* (1944).

¹³⁵ Nakonec zmíněné dílo pro Velehrad přeložil Bohuslav Durych: Stifter, Adalbert: *Tichý hlas*. Olomouc: Velehrad 1942.

¹³⁶ Pravděpodobně se jedná o Vašicův překlad *Mnichův obrana slovanského Písma*. Brno: Akord 1941.

¹³⁷ Čep, Jan: *Tvář pod pavučinou*. Praha: Vyšehrad/ELK 1941.

dvojčísle se o ní napsalo.¹³⁸ Ať to bude z té strany nebo z té, přicházím vždycky k Tobě (Dvořák má ve dvou oktávách maturity a Fučík je teď jaksí rozladěn). Ostatně jednou o ní napsat musíš, už kvůli Čepovi, a tak to udělej hned a budeš mít pokoj. A ještě jedna věc: nechtěl bys přetáhnout přes záda Renče za tu brožuru o Zeyerovi,¹³⁹ kde se poslušně papouškují všechny blbosti pozitivistické lit.[erární] historie? Zasloužil by si toho, i když už Tvůj článek sám bude pro něho pořádnou fackou.¹⁴⁰

O Vlasti a příštích osudech *Akordu* nic nevím a také nic vědět nechci. Není to má starost a všech případných jednání a tahanic se hodlám neúčastnit.

Praporec jsem ještě nedostal, ale snad ještě nevyšel.

Od Čepa jsem dostal pozdrav z Jevíčka. Byli tam s Halasem a s Bochořákem.

Budu čekat Tvé další zprávy a zásilky a zatím Tě mockrát pozdravuji. Také všem ostatním vyříd' ode mne pozdrav, jako já mám Tebe pozdravovat od P. Dokulila.

Tvůj J.

18 [20,8 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 1. července 1941

Milý Time,

děkuji Ti za dopis a omluv mě, že jsem Ti hned neodpověděl. Těším se totiž v Uhřínově pobytu Mistra Čepa, od něhož Tě mám mockrát pozdravovat, a tak není divu, že na korespondenci nezbývá času. V sobotu to byl týden, co jsme pořádali spolu jevíčko v Dolních Kounicích,¹⁴¹ a od té doby vedeme takový lenošivý život, oddávající se procházkám, děkanským vizitacím, a pokud zásoby stačí, i sklínce vína. Proto jsem se také ještě nedostal k četbě té potvory Le Fortové,¹⁴² ale na tom nezáleží. Přečtu si ji, až ji začnu překládat, můžeš mě oznámit jako překladatele a poslat mi smlouvu.

Děkuji Ti také za tu knížku o sv. Františkovi,¹⁴³ kterou jsem také dosud sotva otevřel. Knihy, které žádáš na recenzi, kromě těch, které už byly recenzovány –

¹³⁸ V *Akordu* 8, č. 9–10 recenze na Čepovo dílo *Tvář pod pavučinou* nevyšla. Až v *Akordu* 9, č. 1 vyšla recenze od Miloše Dvořáka: „Čepova *Tvář pod pavučinou*“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 1, s. 8–14.

¹³⁹ Renč, Václav: *Julius Zeyer: poznámky k jubileu*. Praha: Vyšehrad 1941.

¹⁴⁰ Viz poznámka č. 108.

¹⁴¹ Akademický týden v Dolních Kounicích nazývá Zahradníček „jevíčko“ – vysvětlení nalezneme v dopise Jakubu Demlovi z 5. listopadu 1947: „(...) a mám toho dne malou exhibici čili jevíčko (budu se tam jevit) na týdně řečeném akademický, pořádaném pod záštitou pana arcibiskupa (...)“ (Zejda 2004, s. 113).

¹⁴² Le Fort, Gertrud von: *Poslední na popravišti*. Olomouc: Velehrad 1941.

¹⁴³ Mostecký, Václav: *Černínská legenda o sv. Františku z Assisi*. Jindřichův Hradec: Jaroslav Svoboda 1941. Nebo *Legendae S. Francisci Assisiensis: saeculis XIII et XIV conscriptae ad codicum fidem recensitae a patribus collegii*. Quaracchi-Firenze: Ad Claras Aquas 1941.

Jiránek,¹⁴⁴ Donín,¹⁴⁵ Braunerová,¹⁴⁶ ti opatřím. Lermontova¹⁴⁷ mám už doma; rád bych si ho nechal pro sebe, referát o něm bych Ti ovšem rád postoupil, jde jenom o to, zda by sis ho nemohl sám nějak opatřit. Kdyby to nešlo, poslal bych Ti přece ten svůj exemplář.

Na dominikánský týden¹⁴⁸ jsem pozván a také asi pojedu. Ale to neznám, že by ses nemohl cestou z Prahy nebo do Prahy zastavit v Uhřínově. Jenom mi včas napiš, abychom byli doma. Bylo by škoda, kdybys nemohl v srpnu do Třebíče na ty kurzy.¹⁴⁹ Ne snad kvůli kurzům, ale bude se tam při té příležitosti konat pracovní schůze *Akordu*, na které bys mohl jistě promluvit své slovo. Bez Tebe by bylo schůzování hodně kusé. Poslední dvojčíslo *Akordu* snad už máš, a tak vidíš, jak jsem ten ročník dooral. Korektury referátů jsem Ti nedal poslat, protože to už moc spěchalo, a myslím, že v nich nejsou chyby, ačkoli jinak se v tom dvojčísle chybami hemží. Radecki¹⁵⁰ se tam už nevešel, zůstává do nového ročníku, bude-li nám jej možno dělat.

Pozdravuji Tě mockrát srdečně a také od P. Dokulila vyřizuji pozdravení. Budu očekávat Tvé zprávy,

Tvůj J.

19 [20,8 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 20. července 1941

Milý Time,

myslím, abys rozhodně svůj zájezd na záp.[adní] Moravu odložil na začátek srpna, i když ty učitelské kurzy se nebudou konat. Nevím ještě sám, jak se to všechno utváří, zatím se to zdá trochu složité a bojím se, aby se to nějak nepopletlo. Píše mi Čep, abychom ten týden před Sv. Kopečkem, tj. od 27. 7. do 3. 8., přijeli s Vyskočilem do

¹⁴⁴ Jiránek, Josef (1855–1940), hudebník, učitel zpěvu, pedagog. Byl učitelem dětí Bedřicha Smetany. Jiránek, Josef: *Smetanův žák vzpomíná*. Praha: Topičova edice 1941.

¹⁴⁵ Donína, Bedřich z (asi 1574–1634), autor čtyřdílného cestopisu po evropských zemích, studoval na jezuitské univerzitě v Ingolstadt. O jeho knize napsal František Němec (1902–1963), básník, autor soudniček, próz a divadelních her. Němec, František: „Únik z renesance (Cestopis Bedřicha z Donína)“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 4–5, s. 162–166.

¹⁴⁶ Frynta, Emanuel: „Korespondence F. X. Šaldy se Zdenkou Braunerovou“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 1, s. 36–37. A také Zahradníček, Jan: „Přátelství básníka a malířky, vzájemná korespondence Julia Zeyera a Zdenky Braunerové“, in: *Akord* 8, 1940/1941, č. 9–10, s. 373.

¹⁴⁷ Lermontov, Michail Jur'jevič (1814–1841), ruský básník, prozaik a dramatik. Pravděpodobně se jedná o výbor z lyriky: Lermontov, Michail Jur'jevič: *Bratr smutek*. Praha: Melantrich 1941.

¹⁴⁸ Viz poznámka č. 7.

¹⁴⁹ Učitelské kurzy v Třebíči.

¹⁵⁰ Vodička, Timotheus: „Radecki Sigismund: Wort und Wunder“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 2, s. 80.

Uh.[erského] Hradiště, kam nás zvou Skácelovi.¹⁵¹ Je to venkoncem lákavé (víno, hezká Slovač atd.) a myslím, že Albert ani já neodoláme a pojedeme tam. Odtamtud bychom si to namířili na Olomouc, a odbudouce si povinnou exhibici, pokračovali bychom už v Tvé společnosti (co tomu říkáš?) v cestě na záp.[adní] Moravu, kde by se mohlo také rokovat o *Akordu*. Prosím Tě, promysli si to ještě a zařid' své dispozice tak, abys mohl jet z Olomouce zároveň s námi. Zrušení emauzského opatství¹⁵² bylo pro nás porážkou a nedovedeme se dohánout, jak to komplikuje Tvé záměry.

Le Fortovou jsem si už přečetl, ale bál jsem se přiložit ruku k překladu, abych to pak nemusel vydávat soukromě. Z Tvého posledního dopisu však vyrozumívám, že mohu začít překládat, i když nemám ještě smlouvu v rukou. Dopustím se malé indiskrétnosti a prozradím Ti, že mě Skoumal právě žádá o překlad jiné novely Le Fortové: *Die Abberufung der Jungfrau von Barby*.¹⁵³ Ale chce ten překlad do 20. srpna, a proto vzhledem k svým obšírným plánům cestovním jsem mu už napsal, že to překládat nemohu.

Pošlu Ti hned Novákovy *Podobizny žen*¹⁵⁴ a podívám se do toho sborníčku,¹⁵⁵ je-li tam něco kloudného o Stránecké. Kdyby to stálo za to, pošlu Ti ho také nebo udám aspoň, kdy by sis to mohl opatřit.

Co se týče *Akordu*, vydali bychom první číslo už v září. Bude však dobré, když se sejdeme a jisté věci probereme. Bude potřeba především dát do pořádku referování o knihách a čekám, že právě v té věci budeš mít plodné návrhy. Tvůj článek do 1. čísla bude vřele vítán.¹⁵⁶ Možná, že připravuješ totéž, oč Tě chci žádat, možná, ač je to něco jiného. P. Damborský¹⁵⁷ mi totiž říkal, žes měl v té schůzi o indexu skvělé expozé o studu v umění apod. a doporučoval mi, abych Tě o to požádal do *Akordu*. Čekám tak a prosím Tě, abys to jistě pro *Akord* připravil. Také Červinkův šproch o nejmladší generaci básnické ponechám Tobě,¹⁵⁸ abys to roznesl formou, která se Ti bude zdát

¹⁵¹ V Uherském Hradišti pobývala rodina právníka Miloslava Skácela (1914–1974), který byl příznivcem Jana Zahradníčka a Jana Čepa.

¹⁵² V roce 1941 bylo opatství zkonfiskováno nacisty.

¹⁵³ Nakonec dílo přeložila Jaroslava Vobrůvová-Koutecká: Le Fort, Gertrud von: *Vytržení Panny z Barby*. Praha: Vyšehrad 1942.

¹⁵⁴ Novák, Arne: *Podobizny žen*. Praha: Novina 1940. Vydání druhé. Praha: Novina. První vydání vyšlo v Praze u Františka Borového v roce 1918. Na knihu vyšla recenze: Vodička, Timotheus: „Arne Novák: *Podobizny žen*“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 1, s. 33.

¹⁵⁵ Nepodařilo se dohledat.

¹⁵⁶ Vodička, Timotheus: „Mravní hodnoty v umění“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 1, s. 4–8.

¹⁵⁷ Damborský, Ondřej (1912–1984), kněz – působil i v Třebíči, uveřejnil několik kritik v *Akordu*.

¹⁵⁸ Červinka, Jaroslav (1918–1998), literární kritik bednářovské generace, od roku 1942 přispíval do *Akordu*. Vodička, Timotheus: „Nová básnická generace?“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 2, s. 69–70.

nejvhodnější. Což, i ta satirická psice by byla v *Akordu* možná! A pořádně do toho tnout, by bylo velmi žádoucí, mohl bys přitom také přihlédnout k některým kauzám v Krit.[inckém] měsíčníku (Černý, Bednář,¹⁵⁹ Kopecký¹⁶⁰ apod.).¹⁶¹

Knihy, které žádáš na recenzi, Ti všechny pošlu, jakmile mne dojdou. Zatím končím v pevné naději, že se brzo a na hodně dlouhé dny uvidíme. Těším se na to, třebaže mě začínají žrát výčitky, že se v poslední době příliš rozptyluji a že se má bohulibá předsevzetí ukazují zatím jako lichá.

Pozdravuji Tě mockrát, také od P. Dokulila,

Tvůj J.

20 [dva papíry, 21 × 30 cm, jednostranně, černý inkoust, přeloženy dvakrát]

V Uhřínově 16. srpna 1941

Milý Time,

tak sedím konečně zase u svého stolu po skoro třínedělním potulování¹⁶² a zahálení. Vrátil jsem se hodně unaven a bez valné chuti do čehokoli. A myslím, že se ani zatím do ničeho pořádně nedostanu. Ta věc, která na mne číhá v Praze, mě přece jaksi zaměstnává a nutí do jakéhosi provizoria. Ale chtěl bych aspoň ten *Akord* uvést do chodu. Levíček radí, aby číslo co nejdříve vyšlo, protože prý stále převládá mínění, že je A.[kord] zastaven. Není tomu tak a z toho, co jsem se dověděl, lze čerpat důvodnou naději, že zastaven nebude. Přednesl jsem v Třebíči Tvé návrhy, co se týče recenzování knih, i ty ostatní o zavedení poznámky¹⁶³ či jak by se to nazvalo a o rozšíření zorného pole *Akordu* na oblasti mimoliterární. Bylo ovšem škoda, žes tam nemohl být sám, protože já sám jsem dovedl jenom referovat. Smluvili jsme to tak, že mi bude Fučík posílat seznam všech novinek a že já je budu obstarávat a naléhat ne recenzenty, aby

¹⁵⁹ Bednář, Kamil (1912–1972), básník a překladatel, vůdčí osobnost bednářovské generace (Blatný, Kainar, Urbánek atd.), jejichž koncepcí byl tzv. nahý člověk. V roce 1940 napsal esej „Slovo k mladým“, kolem které se vedly v literárním světě názorové polemiky.

¹⁶⁰ Kopecký, Jan (1919–1992), teatrolog, dramaturg, od roku 1939 redaktor nakl. Fr. Borový, 1941–1942 redaktor *Lidových novin*. Přispíval do *Kritického měsíčníku*, *Kulturní politiky*, *Tvorby* atd.

¹⁶¹ Zahradníček myslel spory ohledně mladé básnické generace, která neměla definovaný společný program, neboť se jednalo pouze o autorské individuality. Spory se vedly mezi lety 1940–1942. V *Kritickém měsíčníku* se pozitivně ke generaci stavěl například Václav Černý („Kritik a generace“, in: *Kritický měsíčník* 3, 1940, č. 1, s. 17–25; „Slovo o Slovu k mladým“, in: *Kritický měsíčník* 3, 1940, č. 5–6, s. 193–198). Negativně se vyjádřil v *Kritickém měsíčníku* Kopecký („O pasivitě v poezii“, in: *Kritický měsíčník* 4, 1941, č. 5, s. 164–165), Václavek, Čivrný („Slovo k stárnoucím“, in: *Kritický měsíčník* 3, 1940, č. 5–6, s. 286), Adamec a Bartušek („Několik slov k debatě o mladé generaci“, in: *Kritický měsíčník* 3, 1940, s. 380–384).

¹⁶² Cestování po západní Moravě, návštěva Třebíče a Akademický týden na Svatém Kopečku u Olomouce.

¹⁶³ Tento návrh nebyl použit.

psali co nejstručněji a včas. Více se myslím při různosti místa, času a děje v tom dramate *Akordu* dělat nedá. O Superliminálních¹⁶⁴ a ostatních věcech budeme ještě s Fučíkem a třebíčskými hovořit a výsledek Ti oznámím. Zatím Tě jenom prosím, abys hleděl do konce t. m. poslat rukopisy do prvního čísla. Pošli všechno, co bude cestou, moravské prozaiky, studii o studiu i toho Červinku,¹⁶⁵ aby bylo co nejvíc materiálu a mohlo se pěkně sumírovat. Knihy na recenzi, které jsi žádal, jsem z části objednal a z části ještě ne a došlo dosud jen dvě kusů: Melville,¹⁶⁶ kterého jsem Ti už poslal, a Nasková,¹⁶⁷ kterou Ti pošlu, až toho bude víc.

Je mi líto, že bylo v Olomouci tak málo příležitosti k pohovoru. Nemyslím ani teď, že byla vším vinna ta koedukace, byla to spíš, aspoň u Alberta a u mne, únava z dlouhého vysedávání a tlachání v Hradišti a na Kopečku, takže už do pořádného potlachu nebylo chuti. Také v Třebíči, kde přece byla naprostá absence jakékoli koedukace, to jaksi neklapalo, sedělo se spíš ze setrvačnosti, ale jinak se už tak chtělo domů. Vzali jsme si toho zkrátka moc najednou.

Nezapomeň na mne, prosím Tě, a pozdravuj pěkně Grubra¹⁶⁸ a Tichého.¹⁶⁹

Tvůj J.

¹⁶⁴ Nepsané texty *Superliminália* (1937–1952) jsou uloženy v pozůstalosti Timothea Vodičky v Zemském archivu Opava, pobočka Olomouc (1 originál a 2 opisy, jednostranný strojopis, 137 stran, 28,7 × 21 cm).

¹⁶⁵ Viz poznámka č. 158.

¹⁶⁶ Melville, Herman (1819–1891), americký prozaik a romantický básník. Melville, Herman: *Ráj kanibalů: vyprávění o pobytu v údolí Typee na jednom z Markýzských ostrovů*. Překl. Hejl, Theodor. Praha: Orbis 1941. Recenzi na knihu napsal Vodička, Timotheus: „Herman Melville: Ráj kanibalů“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 1, s. 37–38.

¹⁶⁷ Nasková, Růžena (1884–1960), herečka, překladatelka ze slovinštiny. Psala vzpomínkové knihy o dětství a mládí. Zahradníček má na mysli dílo: Nasková, Růžena: *Jak šel život: paměti a zápisky*. Praha: Českomoravský Kompas 1941.

¹⁶⁸ Gruber, Leoš (1913–1995), právník, překladatel, úředník, po emigraci v roce 1948 redaktor Svobodné Evropy.

¹⁶⁹ Tichý, Josef (1909–?), redaktor nakladatelství Velehrad v Olomouci.

21 [dopisnice, 15 × 10,5 cm s lemem z červených lístků, líc – psaný text, rub – adresa, černý inkoust]

Uhřínov 31. srpna 1941

Milý Time,

posílám Ti úpěnlivé a poplašné SOS, *Akord* hyne a zahyne, jestliže nepošleš (ačkoli jsi tak už neučinil) okamžitě články a referáty. Ve čtvrtek jsem Ti expedoval 8 knih.

Pozdravuje Tě

Tvůj J.

J. Zahradníček Uhřínov

u Vel. Meziříčí.

Vážený pán Timotheus Vodička

spisovatel

v Olomouci

Krameriova 12

22 [18,5 × 28,5 cm, oboustranný, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 2. září 193[4]1¹⁷⁰

Milý Time,

právě dneska jsi ode mne asi dostal poplašný signál SOS, zatímco já přijal zásilku od Tebe, za kterou Ti děkuji. „Mravní hodnoty“¹⁷¹ nejsou nijak suché a nezáživné, naopak se čtou s velkým zájmem, který hned probudí, a budou se hodit do 1. čísla takřka jako články programní.

Snad jsi už dostal moji zásilku knih. Slibuji Ti, že teď budu vyřizovat Tvá přání, co se týká recenzních tisků, mnohem hbitěji. Víím, že nejsi s referátovou částí *A.[kordu]* spokojen a že ani letos asi nebudeš, třebaže se vynasnažím, seč jsou mé síly, abych se aspoň poněkud přiblížil skvělé úrovni *Praporce*. Snažím se to také ostatním vtlouct do hlavy a dávám jim *Praporec* za vzor. Při té příležitosti Ti připomínám, abys rozhodl, kdo vlastně ze spolupracovníků býv.[alého?] *Praporce*¹⁷² by měl být požádán

¹⁷⁰ [Opraveno tužkou]

¹⁷¹ Vodička, Timotheus: „Mravní hodnoty v umění“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 1, s. 4–8.

¹⁷² Po odchodu Timothea Vodičky z břevnovského kláštera v roce 1941 se *Praporce* ujímá Miroslav Venhoda, který ho přetvořil na sborník o duchovní hudbě (Putna 2010, s. 496–497). Z přispěvatelů *Praporce* se v *Akordu* (1941/1942) objevili např. Rudolf Holinka, Vladimír Vokolek, Alois Verzich. V Zahradníčkových dopisech je jako plánovaný přispěvatel uváděn i Jan Čeřovský, který ale v *Akordu* nakonec nic nepublikoval.

o spolupráci, aspoň na ty referáty. Napiš mi o tom, prosím Tě, než pojedu do Prahy, abych tam mohl s nimi o tom promluvit.

V Třebíči jsme opravdu nic konkrétního nedomluvili, protože vinou všelijakých okolností, počítajíc v to i shánění kontrabandu a dětskou spálu, jsme se už nedostali dohromady. Tak Tvá upřímná snaha o zvelebení *Akordu* se ztroskotala o všeobecnou netečnost, z které ani sám sebe nevyjímám. Jenom se, prosím Tě, tím nedej odradit v dalším zájmu! Čekal jsem, že dostanu také žíravou črtu o tom Červinkově traktátu o nejml.[adší] poezii.¹⁷³ Nezapomeň na to, musí se o tom buď jak buď psát! Jinak musím poznamenat, že jsem nerozuměl jedné pasáži v Tvém psaní, kde mluvíš o námětech, které bys měl pro *Akord*, že však by se zdály ostatním příliš nedůstojné. A do toho přijde to feng-šuej¹⁷⁴ a já ztrácím nit souvislosti. Vyjádři se o tom, cos chtěl říci, zřetelněji v příštím brzkém psaní!

Zarazila mě Tvá poznámka o Le Fortové, že nemáte dosud žádných zpráv stran její knihy. Ne proto, že bych neměl dosud nic přeloženo, nýbrž že se s překladem blíším pomalu ke konci a mám obavy, abych si ten překlad nemusel nechat pro své soukromé potěšení. Víím, že by to bylo docela možné – a to docela bez Tvé viny! Proto mi napiš také, mám-li v tom pokračovat, nebo to raději zatím nechat.

Do Prahy se chystám po 15. t. m. a myslím, že se tam asi měsíc kvůli té věci zdržím. Nebudeš tam mít někdy v té době také cestu?

Budu tedy očekávat Tvé zprávy! Zatím Tě mockrát pozdravuji, také od P. Dokulila, který už zaujímá novou faru.¹⁷⁵ Pozdravuj také Grubra a popožeň ho k něčemu!

Tvůj J.

N. B. V *Praporci* byla recenzována kniha *Die Schriften des heiligen Franziscus von Assisi*, übertragen von Ottokar Bonmann O.S.M., vydal Herder.¹⁷⁶ Neopatřil bys mi u vás? Na můj účet ovšem!

¹⁷³ Viz poznámka 158.

¹⁷⁴ Zřejmě návrh na publikování jedné z esejí *Vítr a voda*, vydaných souborně v roce 1946 u Marie Rosy Junové v Tasově.

¹⁷⁵ Od roku 1938 musel Jan Zahradníček bydlet u Františky Bradáčové, protože fara Jana Dokulila byla v nevhodném stavu (Zejda 2004, s. 55). Až po letních prázdninách v roce 1941 získal Jan Dokulil novou faru (Zejda 2004, s. 73), kterou poté obýval i Jan Zahradníček do roku 1945.

¹⁷⁶ *Die Schriften des heiligen Franziscus von Assisi*, übertragen von Ottokar Bonmann. Freiburg: Herder 1940.

23 [18,5 × 28,5 cm, oboustranný, černý (šedý) inkoust, přeložen dvakrát]

V Praze 7. října 1941

Milý Time,

děkuji Ti za článek „Tři z Moravy“, který j[e] arcí skvělý a zapadá do programu, který si kdysi *Akord* dal a jehož uskutečňování zůstává stále v útržcích. Míním tu recesi lit.[erární] historie, kam by se také hodil článek o Pravdovi,¹⁷⁷ ale kdo ho napíše? Na Vyskočila se s tím bojím jít, porad'!

Do 2. čísla má dodat článek ještě Vyskočil (o Kosmické písni, hlavně Neruda).¹⁷⁸ Vašica (nevím dosud, co to bude; měl napsat referát o Florovském,¹⁷⁹ o kterém však teď nemožno referovat!), dále tam bude překlad nějaké povídky, poznámka o Hořejším,¹⁸⁰ referáty atd. Co se týče Tvých recenzí, prosím Tě, nemohl bys aspoň nějaké poslat dřív? Posílám totiž už teď rukopisy do tiskárny. Čep tu byl, ale nepodařilo se mi z něho nic vypáčit. Článek o Novákovi nenapiše, slíbil neurčitě povídku do 3. čísla.¹⁸¹ A ten Novák nám bude také třet, a letos je jeho jubileum.¹⁸²

Čeřovský byl u mne dvakrát v sanatoriu¹⁸³ a všechno jsme domluvili. Přispívat bude on, Holinka,¹⁸⁴ Zvěřina¹⁸⁵ a Hrbek. Vyskočil má zase dovolenou, takže se bude věnovat více *Akordu*, jenže jeho zdravotní stav není pořádek, comme il faut.¹⁸⁶

Recenzní výtisky, především ty zatržené, ti dávám poslat (musíš mě pak zpravit, zdas je dostal). Čekal jsem schválně, až pošleš svá deziderata, protože chci, aby sis vybíral z plného, a teprve z ostatního podělím zbývající recenzenty. Jenom mi vždycky napiš včas, co chceš, abych nemusel dlouho čekat.

Překladatelskou smlouvu na Le Fortovou jsem dosud nedostal.

¹⁷⁷ Pravda, František (1817–1904), kněz, spisovatel z 19. století. Psal hlavně moralizující lidovou prózu z venkova s tematizací česko-německých vztahů.

¹⁷⁸ Neruda, Jan: *Písně kosmické*. Praha: E. Grégr a F. Dattel 1878. Vydání první. Vyskočil, Albert: „Poesie jako píseň kosmická I“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 2, s. 44–47. Dokončení in *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 103–111.

¹⁷⁹ Mohlo by se jednat o dílo: Florovskij, Anton Vasiljevič: *Čeští jezuité na Rusi*. Praha: Vyšehrad 1941. Josef Vašica nepublikoval.

¹⁸⁰ Hořejší, Jindřich (1886–1941), básník a překladatel. Představitel proletářské poezie. V *Akordu* byl publikován nekrolog: Fučík, Bedřich: „Jindřich Hořejší“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 2, s. 58–60.

¹⁸¹ Nepublikoval ve 3. čísle povídku, ale rozbor – Čep, Jan: „Posmrtný román Jana Matějky“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 115–119.

¹⁸² Napsal Vodička, viz poznámka 154.

¹⁸³ Jan Zahradníček byl na operaci u svého bratrance MUDr. Jana Zahradníčka.

¹⁸⁴ Holinka, Rudolf (1899–1953), editor, historik – zaměřený na středověk, redaktor nakl. Vyšehrad (edice *České letopisy* 1941–1947) a vysokoškolský pedagog.

¹⁸⁵ Zvěřina, Josef (1913–1990), teolog, historik umění. Spolupracoval s nakladatelstvím Vyšehrad a se stejnojmenným časopisem. Signatář Charty 77.

¹⁸⁶ „(...) jak se sluší.“

Z kliniky prof. Z.[ahradníčka] jsem odešel včera dopoledne ve stavu díky Bohu dobrém a doufám, že mi ten zásah velmi prospěje. Zatím jsem však ještě málo mobilní, 2–3 dny musím ještě zůstat doma, ale pak to už půjde. V Praze se zdržím asi do 20. t. m., a tak mi také do té doby pošle všechno sem!

Pozdravuje Tebe, Grubra a ostatní

mockrát srdečně

Tvůj J.

24 [18,5 × 28,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 9. listopadu 1941

Milý Time,

děkuji za krásný referát o sv. Janu z Kříže.¹⁸⁷ Myslím, že bude nejlépe, když ho dám před oddíl o knihách na to místo, kde je v 2. čísle Tvé „O nejmladší generaci básnické“. Jako obvykle, když je uzávěrka čísla tu, nikdo nic neposílá, a tak musím to honem vymáhat na těch lajdáckých spolupracovnících.

Škoda, že tu vánoční povídku do prosincového čísla nemůžeš nebo nechceš dát.¹⁸⁸ Což, nestálo by za to se aspoň pokusit o proniknutí s nějakým změněným titulem? Od Čepa asi nedostanu nic, ani Vaváka,¹⁸⁹ ani povídku. Co vlastně dělá ten člověk?

U pí Topičové¹⁹⁰ jsem urgoval obšírným dopisem a madame mi rovněž dopisem odpověděla, že tu byla jistá nedopatření a že Ti bude všechno na požádání posílat. Divím se, že ještě nic nedostal. Snad bys mohl sám o ty tři věci (Kivi,¹⁹¹ Chiesa,¹⁹² Beethoven)¹⁹³ požádat, odvolává se na mne, jestli jsi dosud nic nedostal. Také

¹⁸⁷ Sv. Jan z Kříže (1542–1591), španělský básník, mystický teolog, církevní učitel, člen řádu karmelitánů. Známá jsou jeho díla *Výstup na horu Karmel*, *Temná noc duše*, *Duchovní zpěv* atd. Vodička napsal recenzi na nový překlad sv. Jana od Kříže *Temná noc*. Olomouc: Krystal. Vodička, Timotheus: „Svatý Jan od Kříže v českém vydání“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 123–125.

¹⁸⁸ Viz poznámka 174.

¹⁸⁹ Vavák, František (1741–1816), spisovatel, kronikář a představitel první obrozenecké generace. Janu Čepovi Zahradníček píše již 1. ledna 1941: „Další jubileum bude Vavákovy (nar. 26. října 1741) a také o něm bych od Tebe snažně žádal článek. Budeš možná žádán i odjinud, a proto ten můj chvat.“ (Trávníček 1995, s. 130). Nakonec článek vychází, ale až od Vodičky: Vodička, Timotheus: „František Vavák a jeho Paměti“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 97–103.

¹⁹⁰ Topičová, Milada (1888–1961), snacha nakladatele Františka Topiče, překladatelka z němčiny, ruštiny a angličtiny. Ve 30. letech převzala rodinnou značku nakladatelství, poté co František Topič prodal roku 1936 nakladatelství a znovu obnovila nakladatelství a knihkupectví F. Topič.

¹⁹¹ Vodička, Timotheus: „Alexis Kivi: Sedm bratří“, *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 194–195.

¹⁹² Chiesa Tibaldi, Mary: *Romantický život Lisztův*. Praha: Topič 1941. Zřejmě plánovaný referát na knihu, který měl napsat Vodička, ale nepublikoval.

¹⁹³ Vodička, Timotheus (T. V.): „Benz Richard: Památník z Beethovenových slov“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 195.

v Činu¹⁹⁴ jsem ten starý přístav urgoval. Ostatní věci jsem dal poslat jiným a o některých (Florovskij)¹⁹⁵ se nemůže teď referovat. Knihy z Německa jsem dosud nedostal, a tak jsem je nemohl nikomu poslat. Mám zde však mladého prozaika Hanuš (*Pavel a Gertruda*)¹⁹⁶ a dvě věcičky z Magnificat (Pize¹⁹⁷ a Reynard¹⁹⁸), které Ti pošlu. O Blunckovi¹⁹⁹ nemusíš psát nic, ale pošli mi zase seznam novinek, budou-li jaké, a zatrhni pro sebe!

Těším se už na Tvého Vaváka a mám vůbec radost, že jsi teď tak dobře disponován k práci, a doufám, že se Ti i jinak dobře (po fyzické stránce!) vede. Také já si musím výsledky té operace pochvalovat, ačkoli by to mohlo být lepší. Ale snad až z jara a v létě se to dostaví. Nevím však, budu-li Ti moci do toho Tvého orgánu něco poslat. Zdroje své vánoční inspirace vyčerpám nebo se aspoň snažím vyčerpat pro soukromý vánoční tisk Vilímkům.²⁰⁰ Má to být jedna rozlehlejší báseň, kterou už jakžtakž mám ze sebe, orámovaná dvěma krátkými. Věnuji se tomu teď ze všech sil, chtěl bych to udělat pořádně, ale nevím, nebude-li jediným škrtem mé úsilí přivedeno *prozatím* vepsí. A co jiného by se Ti hodilo?

Včera jsem poslal to, co jsem měl z Le Fortové přeloženo, k Vám do Velehradu. Ostatek, 30 str.[an] originálu, přeložím a pošlu v příštích dnech. Je tam však jako motto hymna sv. Terezie²⁰¹ a já bych to nerad překládal z němčiny, je-li to už přeloženo ze španělštiny. Existuje-li skutečně překlad té básně, oznam mi laskavě, kde bych to mohl opsat, a zmiň se mi o tom v příštím psaní. Jinak si s Vaším nakladatelstvím pilně

¹⁹⁴ Legionářské nakladatelství v Praze (1920–1949) s demokratickým a levicovým zaměřením.

¹⁹⁵ Florovskij, Andrej Vasiljevič: *Čeští jesuité na Rusi*. Praha: Vyšehrad 1941.

¹⁹⁶ Hanuš, Miroslav (1907–1995), autor psychologické prózy, publikoval v *Lidových novinách*, *Plamenu*, *Hostu do domu* atd. Napsal např. díla *Méněcennost* či *Petr a Kristina* atd. Zde je zmíněno dílo: Hanuš, Miroslav: *Petr a Gertruda*. Praha: Václav Petr 1941.

¹⁹⁷ Pize, Louis (1892–1977), francouzský básník. Pize, Louis: *Poutní píseň k Matce boží*. Překl. Reynek, Bohuslav. Kroměříž: Magnificat 1941.

¹⁹⁸ Reynaud, Jacques (1894–1965), francouzský básník a dramatik. Reynaud, Jacques: *Zpěvy za zemřelé i živé*. Překl. Reynek, Bohuslav. Kroměříž: Magnificat 1941.

¹⁹⁹ Blunck, Hans Friedrich (1888–1961), německý básník, prozaik a dramatik. Napsal např. *Rund um den Hof*. Zde je zmíněna kniha: Blunck, Hans Friedrich: *Plavba do neznáma*. Praha: Melantrich 1941.

²⁰⁰ V nakl. J. R. Vilímek měl vydat Bedřich Fučík Zahradníčkovu báseň „Cestou k jesličkám“ a dvě koledy. Tisk se z cenzurních důvodů neuskutečnil, ale v roce 1942 cenzurou báseň prošla při publikování v *Akordu*. Báseň byla zahrnuta do souboru *Stará země*. Brno: Akord 1946 (Bednářová a Trávníček 2001, s. 894).

²⁰¹ Sv. Terezie z Ávily (1515–1582), španělská mystička, karmelitánská reformátorka a byla literárně činná, např. dílo *Hrad v nitru*.

dopisují stran toho honoráře za překlad, neboť 180 K za arch se mi zdá málo. Co ty tomu říkáš?²⁰²

Pozdravuj ode mne všechny ostatní, brzo mi napiš a buď hodně zdrav!

Tvůj J.

25 [21 × 29,5 cm, jednostranně, černý (šedý) inkoust, přeložen dvakrát]

Uhřínov 14. listopadu 1941

Milý Time,

děkuji Ti za referáty a kvituji vůbec, že Tvá dochvilnost v jejich dodávání a vůbec v Tvém přispívání do *Akordu* je příkladná. Z ostatních zato není možno nic dostat. Bertík se už dlouho na mé urgence ani neozývá a bez dokončení té jeho studie nelze číslo vydat.²⁰³ Z takových málo utěšených důvodů jsme se rozhodli vydat v prosinci dvojčíslo. Pro Tebe z toho plyne, že slíbený článek o Vavákoví²⁰⁴ mi pošleš o pár dní dříve, než bys jej poslal normálně. Byl bych rád, kdyby to mohlo být tak 25. t. m.

Píšu dnes také Čerovskému a ukládám mu, aby s Holinkou vyjednal ten článek o Vydrovi.²⁰⁵ Posílám mu také něm.[eckou] monografii o Piu II.,²⁰⁶ která sem došla. Ty dvě něm.[ecké] knihy, které jsem na Tvůj návrh objednal, dosud nepřišly.

Gallaše²⁰⁷ a Zeyera – Heritesa²⁰⁸ Ti objednáám a dnes přikládám skromnou zásilku.

Na tom vánočním tisku pracuji, ačkoli nic není pochopitelně zaručeno.

²⁰² Josefu Tichému, redaktorovi nakl. Velehrad, Zahradníček píše o vleklých problémech s překladem a s nakladatelstvím 25. listopadu 1941: „Psal jsem už před časem Vašemu podniku, že 180 K za arch pokládám za nedostatečný honorář při takovém autoru jako je le Fortová, když jinde platí šmahem 200 a víc. Dosud jsem na to nedostal odpověď, a tak to kladu na srdce Tobě, abys mi vymohl u Vašeho pána zvýšení! Nezapomeň na to, prosím Tě, a ať nedělají ze sebe škroby katolické!“ (Zejda 2004, s. 75).

²⁰³ Viz poznámka č. 178.

²⁰⁴ Viz poznámka č. 189.

²⁰⁵ Holinka nepublikoval. Jednalo se zřejmě o dílo: Vydra, Václav: *Prosím o slovo: kapitoly o výchově hercově, o režii a režisérech, o hereckém dorostu a o kritice*. Praha: Českomoravský kompas 1940.

²⁰⁶ Zřejmě se jedná o knihu rakouského historika Ludwiga von Pastora (1854–1928): *Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance von der Thronbesteigung Pius II. bis zum tode Sixtus IV.* Feiburg im Breisgau: Heger Verlagshandlung 1928.

²⁰⁷ Gallaš, Josef Heřman Agapit (1756–1840), básník, prozaik, překladatel a jeden z prvních obrozeneckých moravských básníků. Autor náboženských, vzdělávacích a vlastivědných spisů. V textu narážka na dílo: Gallaš, Josef Heřman Agapit: *Romantické povídky*. Praha: ELK 1941.

²⁰⁸ Herites, František (1851–1929), prozaik, redaktor, příslušník lumírovské generace a lékárník. V textu je zmíněna korespondence, kterou připravila Božena Heritesová (1883–1963), dcera Františka Heritesa, profesorka češtiny a francouzštiny a věnovala se otcově literární pozůstalosti: Heritesová, Božena: *Přátelé Zeyer–Herites: vzájemná korespondence*. Praha: Topičova edice 1941.

Sonety sv. Filipa²⁰⁹ mi pošli, ale věz, že má italština je nedostatečná. Přičím tedy prozaický překlad!

Příkládám Ti také opis té básně sv. Terezie u Le Fortové.

Zatím díky a pozdravy Tobě a všem u Vás!

Tvůj J.

P. S. Josefu Tichému děkuji mockrát za zásilku. Budu mu psát!

26 [18,5 × 28,5 cm jednostranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

Uhřínov 20. listopadu 1941

Milý Time,

Gallaše jsem dal poslat už Tobě, tak jej Čepovi odevzdej! Ale aby o něm opravdu napsal! Matějku²¹⁰ má na referát už od jara. A přinut' ho, aby poslal nějakou povídku do toho dvojčísla.²¹¹ Sám mu také piši.²¹²

Žádané barokní věci od Vilímků²¹³ i ten zázračný deštník Ti dám poslat.

O Matulovi²¹⁴ ovšem napiš, jak se Ti líbí. Mne ten článek také zarazil svou strejcovskou úrovní, hodnou leda Dne²¹⁵ nebo Našince.²¹⁶ Jinak na mne zase padla starost o dvojčíslo. Fučík mi zrovna píše, že nemůže do dvojčísla poslat to, co jsem od

²⁰⁹ Neri, Filip (1515–1595), italský reformátor, v mládí pod vlivem dominikánů a benediktinů. Zakladatel kongregace oratoriánů. V italštině vyšly 3 jeho sonety, ale u dvou z nich se pochybuje o autorství (Zásady a pamäte svätého Filipa Neriho, 2012).

²¹⁰ Matějka, Josef (1879–1909), prozaik a literární kritik. Zde je narážka na dílo: Matějka, Josef: *Duše pramenů*. Praha: Družstevní práce 1941. Čep napsal příspěvek: „Posmrtný román Josefa Matějky“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 115–119.

²¹¹ Čep žádnou povídku nepublikoval.

²¹² Zahradníček Čepovi opravdu napsal ve stejný den jako Vodičkovi. Ve zmíněném dopise se většinou řeší redakční záležitosti kolem Akordu, zdravotní stav, překladatelská činnost a plány na přesídlení do nové fary Jana Dokulila v Uhřínově.

²¹³ Zřejmě myslel: Tanner, Jan Bartoloměj: *Život a sláva sv. Václava, mučedníka, knížete, krále a patrona českého*. Praha: J. R. Vilímek. 1941.

²¹⁴ Matula, Miloš: „Jan Neruda“, in: *Řád* 8, 1941, č. 8, s. 422–427. Z dopisu Zahradníčka Janu Čepovi z 20. listopadu 1941 lze rekonstruovat alespoň část Vodičkova dopisu: „Mám před sebou Timův dopis, kde se katí na Matulův článek v Řádu o Nerudovi. Pošle mi prý o tom kulantním povídání docela nekulantní poznámku do Akordu. Nesmíme si prý zastírat, že Neruda byl liberál a že o náboženských věcech dovedl mluvit jenom plechovou hubou.“ (Trávníček 1995, s. 169). Zahradníček s tím souhlasí, ovšem Nerudu stále považuje za „ohromného básníka“ (Trávníček 1995, s. 170). Vodička do Akordu na toto slíbené téma nakonec nepřispěl.

²¹⁵ Regionální deník *Den* byl vydáván v Brně v nakl. František Žampach mezi lety 1912–1945. Od roku 1939 byl publikován s podnázvem List Národního souručenství, což byla jediná povolená politická strana za doby protektorátu.

²¹⁶ Olomoucký deník *Našinec*, jehož redaktorem byl Josef Řezníček. *Našinec* vycházel mezi lety 1869–1941. Od roku 1945 do roku 1948 měl změněný titul na *Osvobozený Našinec*.

něho čekal.²¹⁷ Bude to tak trochu vaškovské číslo, a tak tam chci otisknout také kus Vavákovy závěti z jeho *Paměti*. Co tomu říkáš?

Od Herdra mi píší, že Freistucke toho Balthasara²¹⁸ sind schon vergeben.²¹⁹ Je to zřejmě proto, že jsme dosud netiskli referát o tom Hanischovi.²²⁰ Snad si to ještě rozmyslí, až ho budou mít spolu ještě s referátem o jiné své knize.

Vaši už mi poslali korektury Le Fortové, zatím jen kousek. Musím honem dodělat překlad, který jsem v posledních dnech musel odsunovat. Posílám Ti tu báseň sv. Terezie, na kterou jsem posledně zapomněl.

Pozdravuje Tě

Tvůj J.

27 [21 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 9. prosince 1941

Milý Time,

měl jsem v poslední době hodně pilno s *Akordem*, vánočním tiskem a tou vaší Gertrudou, ale nevím, jak to všechno dopadne. Vlastně už vím, že ten vánoční tisk nesmí vyjít, a i kdyby to bylo šlo, je nejisté, co by byla říkala cenzura té mé dlouhé básni,²²¹ kterou jsem zdělal, seč jsem byl, a na niž se teď dívám v pěkném oklepu od Fučíka. Ani do lednového čísla *A.[kordu]* to asi nepůjde, a tak mám jen trpký pocit ze zmařeného podniku. Snad mi někdo udělá pár ohlasů, z nichž jeden bych Ti poslal.

A s *Akordem* je to také vážné. Najednou jsem totiž dostal od Levíčka poplašnou depeši, že pošta přijímá *hromadné* zásilky jen do 15. t. m. Nebude-li tedy *Akord* do té doby schopen expedice, zůstane milé dvojčíslu ležet přes Vánoce. Jsem z toho nanicovatý a rozmýšlím se, nemám-li ještě zajet do Brna a pomoci, co se pomoci dá. Mám obavy, aby to tam ve spěchu nějak neskopali. Je to všechno tím, že příspěvky

²¹⁷ Ale 27. listopadu 1941 posílá Jan Zahradníček Bedřichu Fučíkovi poděkování: „Děkuji Ti za příspěvky do dvojčísla, které se mi přece podaří vyplnit.“ (Bitnar a Jonáková 2000/2001, s. 340). Jednalo se o příspěvek: Fučík, Bedřich: „Pražákova míza stromu“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 119–123.

²¹⁸ Balthasar, Hans Urs von (1905–1988), švýcarský teolog a vydavatel. Napsal např. díla *Cesty k ujasnění* či *Co je na církvi to katolické*. Balthasar, Hans Urs von: *Kosmische Liturgie: Maximus der Bekenner*. Freiburg im Breisgau: Herder & Co. 1941.

²¹⁹ „(...) volné výtisky toho Balthasara už jsou zadány/rozděleny.“

²²⁰ Zahradníček naráží na neochotu nakladatelství posílat zdarma knihy na recenze v případě, že nejsou vidět výsledky recenzování zaslaných knih. Recenze vyšla až v 5. čísle (1941/1942) pod šifrou n. č.:

„Hanisch Erdmann, Dr.: Geschichte Rußlands“, *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 199.

²²¹ Báseň vyšla až v únoru 1942. Zahradníček, Jan: „Navečer předvánoční“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 6, s. 210–211. Tato báseň je variantou básně „Před svátky“, která je součástí sbírky *Pod bičem milostným*. Brno: Edice Akord 1944.

musím z každého dobývat jako „z jalovy krave tele“, nechtějí respektovat termíny, ani Fučík není lepší, ačkoli sám...

A co se týče Gertrudy von Le Fort, včera jsem poslal zlomené korektury i s rýmovaným překladem toho motta a s textem pro záložku. Přiložil jsem tam také odpověď Vaším pánům o redigování té knihovny. Žádají mě, abych jim oznámil, kolik znám jazyků (jako by mi chtěli platit nejmíň 3 000 měsíčně!), ale já jsem na to ani neodpověděl a odkázal jsem je na Tebe, že jsme o tom spolu už mluvili a že to za mne vyjednáš. Tak dělej, jak uznáš za dobré!

Honorář mi už zvýšili na 200 K, ale s těmi sonety sv. Filipa nevím, jak se takové věci honorují, a i kdybych to věděl, tak bych to neřekl! Budou-li si mořští starci takto počínat, je pochybné, že dají něco dohromady.

Posílám Ti zatím 3 knihy, ostatní (z Vyšehradu dostaneš přímo!) pošlu, jak mi dojdou. Budu spoléhat do lednového čísla jenom na ty referáty (*ještě do svátků!* Aspoň nějaké!), články nějaké budu mít. Holinka poslal o sv. Vojtěchovi v Uhrách,²²² bude tam Dokulil²²³ a slíbili Vyskočil²²⁴ a Fučík.²²⁵ Vašica má článek v tomto dvojčísle,²²⁶ Čep také (o Matějkovi).²²⁷ Gallaše jsem mu už poslal. A ještě něco: *Nerudu v dopisech* si zamluvil už Fučík,²²⁸ takže Ti to nemohu poslat. (A co je s tou poznámkou na Matulův článek v *Řádu*?)²²⁹

Prozatím už končím, ačkoli by se dalo ještě posílat. Tvůj článek o Novákovi je skvělý, *fundamentální!* Ale už dost! Pozdravuje Tě ze srdce

Tvůj J.

P. S. Zrovna jsem dostal Tvé psaní, žádané Ti pošlu, kromě toho Smejkal,²³⁰ kterého jsem bohužel už komusi poslal. Shakespeare i Neruda, Mácha i Vrchlický, *Vitr*

²²² Holinka, Rudolf: „K činnosti sv. Vojtěcha v Uhrách“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 180–187.

²²³ Publikoval 3 recenze: Dokulil, Jan (J. D.): „Plavec Josef: Škroup František“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 193–194. „Roelants Maurice: Vysněný život“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 197–198. „Saponaro Michele: Carducci, život a dílo“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 198–199.

²²⁴ V *Akordu* 9, č. 5 Albert Vyskočil nepublikoval.

²²⁵ V *Akordu* 9, č. 5 Bedřich Fučík nepublikoval.

²²⁶ Josef, Vašica: „Staročeská legenda o sv. Kateřině“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 91–96.

²²⁷ Viz poznámka č. 210.

²²⁸ Albert, Pražák: *Neruda v dopisech*. Praha: Fr. Borový 1941. Bedřich Fučík však nic ohledně tohoto díla v *Akordu* nepublikoval.

²²⁹ Viz poznámka č. 214.

²³⁰ Smejkal, Zdeněk (1913–2006), malíř, řezbář a kreslíř. Zřejmě Jan Zahradníček myslí: Smejkal, Zdeněk: *K dějinám národnostních sporů u českých františkánů*. Loštice: Zdeněk Smejkal 1939.

a voda²³¹ jsou v *Akordu vítáni*. Už Ti předepisovat nebudu. A můžeš se roztáhnout i na 12–15 stánek!

28 [21 × 29,6 cm, jednostranně, černý (spíše šedý) inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 27. prosince 1941

Milý Time,

posílám Ti dneska knihy, které mne zatím došly. Ostatní (Chudoba,²³² Chaucer²³³ aj.) jsou objednány a snad také přijdou. Čekám Tvé příspěvky, také tu novinku bez děje – fěng-šuej²³⁴ – a články a referáty! Dostal jsi už dvojčíslo a vidíš, jak jsem to sesmolil. Z *Paměti*²³⁵ nebylo možno už vybrat, co by se dalo teď tisknout, a co se týče článku o Nerudovi, myslím, že studie Vyskočilova zatím udělala, co je potřeba. To ovšem neznamená, že bys neměl psát tu poznámku o Matulově článku! Na Shakespeara a ostatní proponované studie se už těším. Nedá se nijak popřít, že Tvá spolupráce dodává letošnímu ročníku *Akordu* ráz a bez ní nevím, jak by to vypadalo.²³⁶ Vyskočil jde do penze, a tak je možno od něho ledacos očekávat, zato Dvořák a Fučík, který už slibuje dlouho delší studii, hodně vysadili. Do lednového čísla mám delší článek Holinkův o svatém Vojtěchovi, historický, bude to tedy jakési rozšíření zorného pole, jak sis přál. Toho Balthasara jsem konečně dostal a má ho už P. Maurus.²³⁷ Čeřovský poslal nějaké referáty²³⁸ a také Hrbek se přihlásil.²³⁹

Přikládám Ti také tu nevyšedší vánoční báseň, a uzdá-li se Ti za hodno, dej ji přečíst i dále!

Přeji Ti hojnost pomoci Boží do všech dnů příštího roku a také od P. Dokulila vyřizují novoroční přání.

Tvůj J.

²³¹ Vodička, Timotheus: „Shakespeare William: Hamlet, králevic dánský“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 3–4, s. 154–155. „Jakub Arbes: Karel Hynek Mácha“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 2, s. 75–76. „Neznámý Vrchlický“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 9–10, s. 341–361. „Vítr a voda. Povídky bez pointy“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 166–169. Knižně vyšlo dílo *Vítr a voda* roku 1946 v Tasově u Marie Rosy Junové.

²³² Chudoba, František (1878–1941), literární historik, anglista, bohemista, překladatel a editor. Zde je zmínka o knize: Chudoba, František: *Kniha o Shakespearovi*. Díl I., Prostředí a život. Praha: Laichter 1941.

²³³ Chaucer, Geoffrey (asi 1340–1400), anglický básník a politik. Zde je zmíněno jeho nejslavnější dílo: *Canterburské povídky*. Praha: Družstevní práce 1941.

²³⁴ Vodička, Timotheus: „Vítr a voda“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 166–169.

²³⁵ Viz poznámka č. 189.

²³⁶ Vodička publikoval celkem 31 příspěvků během 9. ročníku (1941/1942).

²³⁷ Alois Verzich (1911–1992), člen emauzského benediktinského kláštera, kde přijal řeholní jméno Maurus. Přítel Anastáze Opaska. V *Akordu* vyšlo: Verzich, Alois: „Balthasar, Hans Urs v.: Kosmische Liturgie“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 6, s. 240.

²³⁸ Nepodařilo se dohledat.

²³⁹ Nepodařilo se dohledat.

29 [dva papíry, 21 × 29,5 cm, oboustranně a jednostranně, černý (šedý) inkoust,
přeloženy dvakrát]

V Uhřínově 10. ledna 1942

Milý Time,

děkuji Ti za zasláné příspěvky do *Akordu*,²⁴⁰ které jsem však dostal zrovna ve chvíli, když jsem odjížděl do St.[aré] Říše na pohřeb.²⁴¹ Svěřil jsem proto jejich vypravení do tiskárny P. Dokulilovi, který na pohřeb jet nemohl, nesehnal žádného zástupce. Když jsem se vrátil, oznamoval mi, že tu prostřední prózu („O úpadku umění besed.[ního]“) ²⁴² tam nedal, a dobře udělal, protože by tak jak tak neprošla, jak vidím. Ty druhé dvě budu číst tedy až v korekturách.

Dnes mám k Tobě zvláštní žádost. S Albertem, který byl také na pohřbu, jsme umluvili zvláštní číslo *Akordu* věnované J.[osefu] F.[lorianovi], bude to číslo únorové.²⁴³ Prosím Tě, abys tam napsal nějaký kratší článek, jak se Ti zdá význam a poslání D.[obrého] D.[íla] a vůbec Staré Říše v našem životě.²⁴⁴ Třeba ovšem psát opatrně! Pošli mi to *do 25. ledna!*

Doufám, že jsi sdostatek zásoben knihami na recenzi. Mám tu ještě toho Chaucera, o kterého se zajímal také Skoumal (byl rovněž ve St.[aré] Ř.[íši]), bojím se mu ho však dát, protože bych referát z něho potom asi nedostal. *Bude tedy Chaucer Tvůj!* Chudobův Shakespeare dosud neprošel.

S Albertem jsme se těšili na brzké shledání s Olomoucí, ale hodilo by se mu to líp až tak v únoru, a mně také!

Dotazníky žádné nedostávám. – Prosím Tě, co je s Gertrudou von Le Fort? A co je s Čepem? Máme s ním zvláštní plán, ale až příště.

Pozdravuje Tě Tvůj J.

P. S. O tom Hanušovi nemusíš psát. Fučík chystá „*průřez*“ mladou prózou,²⁴⁵ a tak ho také sebere.

²⁴⁰ Vodička zaslal několik příspěvků, které byly publikovány během ledna a února: leden: Vodička, Timotheus: „Alexis Kivi: Sedm bratří“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 194–195. „Richard Benz: Památník z Beethovenových slov“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 195. „Angelus Silesius: Poutník cherubínský“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 195–196. Únor: „Johannes Kirschweg: Putování věrných“, *Akord* 9, 1941/1942, č. 6, s. 237. „Josef Maria Camenzind: Schiffmeister Balz“ in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 6, s. 239.

²⁴¹ Pohřeb Josefa Floriana, který zemřel 29. prosince 1941.

²⁴² Součástí díla *Vítr a voda*. Tasov: Marie Rosa Junová 1946.

²⁴³ Nakonec bylo florianovské číslo otištěno až v dubnu.

²⁴⁴ Vodička, Timotheus: „Příklad Josefa Floriana“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 7, s. 267–268.

²⁴⁵ Fučík, Bedřich: „Z nové prózy“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 8, s. 302–309.

P. S.

Dostal jsem Tvou dnešní zásilku, ještě než jsem zalepil dopis pro Tebe. Děkuji za referáty, které všechny dojdou uplatnění, a za repliku Červinkovi,²⁴⁶ kterou jsem čekal, třebaže jsem se zapomněl v dopise o tom zmínit. Bude ještě v lednovém čísle a rozdrtí tu ozdobu současného *Řádu*, která se mi zdá při své omezenosti ještě také důkladně domýšlivá.

Josef Florian zemřel výronem krve do páteře (míchy), který způsobil úplné ochromení zažívacích ústrojí a celé spodní části těla. Vědomí zůstalo až do poslední chvíle jasné. Mělo prý to všechno svůj původ v tom zraněném koleně, s kterým už tak dlouho kulhal, a také domnělý zánět pobřišnice, kterým na podzim onemocněl, bylo vlastně zanícení nervu, vycházejícího z míchy. Na sv. Štěpána ho odvezla záchranná stanice do třebíčské nemocnice na prohlídku rentgenem, v neděli dopoledne ho odvezli nazpátek a v pondělí večer skonal.

O tom, co jsme ve St.[aré] Říši viděli a slyšeli (přítomen i převor Opasek, P. Malý,²⁴⁷ Hertl, Schulz,²⁴⁸ Pastor,²⁴⁹ Opatrný, [pastor Opatrný,²⁵⁰ jak stálo prý v Nár.[odní] Pol.[itice]²⁵¹], Vokolkové²⁵² atd.), Ti budeme vypravovat bohda až ústně v Olomouci.

Jsem rád, že také pokládáš za dobré, aby o něm *Akord* promluvil. Záleží to tedy také na Tobě! Budu očekávat Tvůj příspěvek.

30 [21 × 29,5 cm, jednostranně, černý (šedý) inkoust, přeložen dvakrát]

²⁴⁶ Vodičkova odpověď na text Jaroslava Červinky „Je třeba jakési vážnosti a důslednosti...“, in: *Řád* 7, 1941, č. 10, s. 559–560. Vodička, Timotheus: „Ještě slovo o literární generaci“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 5, s. 187–189. Pojednává o článku Timothea Vodičky v *Akordu* „Nová básnická generace?“, která reaguje na Červinkovo dílo *O nejmladší generaci básnické*. Červinka se v *Řádu* brání proti argumentu Vodičky, který tvrdí, že Červinka uvedl pojednání o nové básnické generaci, která ještě ani básnickou generací není.

²⁴⁷ Malý, Jan – kněz, příznivec Josefa Floriana, přítel Anastáze Opaska.

²⁴⁸ Schulz, Karel (1899–1943), spisovatel, divadelní kritik, konvertita. Jeho dílo bylo vydáno v edici *Řádu* a v Katolickém literárním klubu. Ohledně jeho díla *Kámen a bolest* (1942) vedl polemiku jako jeden z mnoha i Timotheus Vodička.

²⁴⁹ Pastor, František – úředník, překladatel z němčiny, latiny a řečtiny pro Dobré dílo J. Floriana, přítel Anastáze Opaska.

²⁵⁰ Opatrný, Bohumil (1880–1965), vikář pražské arcidiecéze.

²⁵¹ Deník *Národní politika* vycházející od roku 1893 do roku 1945, v době od 31. 3. 1939 do 8. 3. 1942 měl podtitul List národního souručenství. Od roku 1919 do roku 1945 periodikum vydávalo vydavatelství Politika.

²⁵² Bratři: Vokolek, Vojmír (1910–2001), malíř a sochař; Vokolek Vladimír (1913–1988), básník, prozaik a esejista. Publikoval v *Akordu*, *Řádu*, *Arších* atd. Přátelil se s Demlem, Čepem, Zahradníčkem, Reynkem, Hrubínem; Vokolek, Vlastimil (1903–1985), pardubický tiskař, v jeho rodinné tiskárně vycházela revue *Tvar*, edice *Paprsek* a *Delfín* a některé staroříšské tisky. Bratři společně začali vydávat i edici *Lis tří bratří*.

V Uhřínově 6. března 1942

Milý Time,

právem se už asi na mě čertíš, že tak dlouho a tak zarytě mlčím. Také žádané věci, originál von Le Fortové a toho Brittinga,²⁵³ neposílám a nepíši o nich nic, nemluvic ani o Stránecké. Je to tady více vroubků najednou, ale prosím Tě, abys byl shovívavý, všechno to dohoním. Fortovou nemohu zatím nalézt, stěhoval jsem se, a tak je to pochopitelné. Brittinga jsem ještě nečetl, ale podívám se na to teď. Jenom mi laskavě oznam, dokdy to mám poslat. Také bych rád věděl, co se Stráneckou. Mám to vrátit do tiskárny? Nějaké chyby jsem tam našel.

Mimochodem, ta Stránecká bude krásná knížka. Velmi jsem si na těch jejích povídkách pochutnal. A bude to také knížka přiměřeně tlustá, ne takový souchotinářský sešit jako ta Fortka, skoro jako z edice Magnificat!

Je to už měsíc, co jsme byli v Olomouci. Zatím se staly zase takové věci, ti nuceně nepřítomní, velmi mě ta zpráva zkrušila. Není o nich nějakých dalších zpráv? A co u Vás v podniku?

Napiš mi, prosím Tě, brzo, jak tam dýcháte! Pozdravuj pěkně Grubra a buď zdráv!

Tvůj J.

31 [21 × 29,5 cm, oboustranně, černý (šedý) inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 21. března 1942

Milý Time,

tak jsem přečetl skoro celého toho Brittinga a musím vyslovit podiv nad tím, že takovou slabotinu mohl brát vůbec v úvahu pro vaši Knižnici. Marně si lámu hlavu, co Tě může na těch prózách zajímat. Ovzduší jejich, tak sterilizované ode všech zárodků metafyzických problémů, člověka jen irituje jakousi chtěnou a dělanou jednoduchostí a prostotou. Čtu a čtu a čekám, že se konečně autor do něčeho zakousne, ale kdepak, sklouzne přes všechny hrbolky reality jako na bruslích a jen se prohání po čerstvém vzduchu vitality, až mu tváře pěkně hoří zdravím a spokojeností. A ty nejasnosti jako v té první povídce o dědkovi, který každý rok zamyká jednu hodovní komnatu, to si umí už vymyslet jen někdo tamodtud, o té poslední bakchanálii ani nemluvic. Zkrátka,

²⁵³ Britting, Georg (1891–1964), německý prozaik a básník ovlivněný expresionismem. Napsal např. *Jugen an der Donau* či *Erzählungen*. Britting, Georg: *Die kleine Welt am Strom*. München: Albert Langen 1942.

prosím Tě, abys vzal na vědomí mé veto, a je-li možno, snažil se nalézt pro 4. svazek²⁵⁴ něco jiného. Snad by si dal Čep říci, anebo, napadá mě, nemohl by se udělat podobný výbor z Fr.[antiška] Pravdy,²⁵⁵ jaký budeme mít ze Stránecké?²⁵⁶ Mohli byste to dát s Vyskočilem dohromady, do podzimu by to přece ještě šlo. Uvažuj o tom vážně, neboť Le Fortovou²⁵⁷ jsme, myslím, udělali pro první ročník radost všem ohledům a povinnostem, zatím stávajícím. A ten Pravda, to by nebylo k zahození. Myslím, že naposled vyjel před drahnými lety, je dávno rozebrán²⁵⁸ a v knihovnách se na něho snáší prach.

Florianovský *Akord* se sází, zatímco ruče stále ještě docházejí příspěvky od všech možných komentátorů, takže bude co dělat, aby vyšel ještě v březnu. Také Čep poslal moc pěknou črtu,²⁵⁹ a co dím, i Durych,²⁶⁰ tohoto posledního jsem však ještě nečetl. Bude tam celkem asi 15 příspěvků, které zaplní celých 40 stran, bude to tam všechno skromnější a také ovšem věcnější než v *Řádu*, a tedy také méně populární. Dostaneš-li korekturu, pošli ji nazpět sem do Uhřínova a čiň tak vždycky, neboť na tom jsme se pro rychlejší práci usnesli v Brně v tiskárně!

Posílám Ti originál Le Fortové a Brittinga a budu očekávat netrpělivě Tvé zprávy. Vinciho²⁶¹ od Škeřika se Ti pokusím opatřit. Apropos, co budeš mít do dubnového, ať tak nedím, aprílového čísla? Pozdravuji Tě mockrát, a také L.[eoš] G.[ruber],

Tvůj J.

32 [20,5 × 29,5 cm, oboustranně, černý (šedý) inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 14. dubna 1942

Milý Time,

děkuji Ti za zprávy, které znovu potvrzují starou věc, že se s jistými lidmi nedá nic dělat. Nebudu se o tom nikde šířit, ale ještě dřív, než jsem dostal Tvé psaní, jsem

²⁵⁴ V edici Knihovna vybrané četby vyšly pouze 3 svazky.

²⁵⁵ Ve Velehradu vyšlo jedno dílo, ale ne jako součást edice Knihovny vybrané četby: Pravda, František: *Krejčí Fortunát a jiné povídky*. Olomouc: Velehrad 1942.

²⁵⁶ Viz poznámka 134.

²⁵⁷ Viz poznámka 134.

²⁵⁸ Poslední povídky Františka Pravdy vyšly v roce 1926 (*Štěpánův Vít se učí na kněze*. Praha: J. Otto) a poté až 1940 (*Zralých Jan si hledá nevěstu*. Praha: Novina).

²⁵⁹ Čep, Jan: „Na rozcestí“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 7, s. 246–249.

²⁶⁰ Durych, Jaroslav: „Čím byl Josef Florian“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 7, s. 242–244.

²⁶¹ Weismantel, Leo (1888–1964), německý spisovatel a reformní pedagog. Weismantel, Leo: *Lionardo da Vinci: Příběh malíře, který se odvážil pohlížeti bohu a světu tváří v tvář*. Praha: Rudolf Škeřík, edice Symposion 1941.

psal Čepovi, který se už vrátil z Prahy, a zmínil jsem se mu o té zprávě.²⁶² Ale to snad nevadí, ne?

Napíši o tom Chaucerovi Skoumalovi²⁶³ a také bra Augustinovi o toho Eichendorffa²⁶⁴ pošlu žádost. Při řeči o zadržené mzdě jsem si vzpomněl, že i já mám dostat za první svazek „Vybrané četby“ honorář redaktorský, splatný do 60 dnů po vyjití knihy. Spočítal jsem si to, činí to 900 K, mám to urgovat? Mohla by se stát další nepřístojnost, že by okradli chudého.

Aby ses trochu vytrhl ze zábavy s mořskými starci a neupadl snad v přílišnou jednostrannost, příkládám Ti to milé psaníčko z Brna (dr. Lekavý,²⁶⁵ prefekt bisk.[upského] semináře, má v Akordu funkci tiskárenského dozorce a pohaněče. Posílám mu rukopisy i korektury, a on dbá toho, aby v tiskárně nezaháleli). Jak vidno z mého, dr. Chudoba²⁶⁶ tvůj referát četl a je rozhořčen, vyhrožuje mi sprostým dopisem. Prosím Tě snažně, udělej mu radost a vlož tam při korektuře, kterou dostaneš, na příslušná místa čísla stran, kde promlouvá nepokrytě protikatolická zaujatost. Měl jsem mylně za to, že jeho synovská úcta a láska snese tuto výhradu, konec konců samozřejmou. Ale jak vidět, někteří lidé jsou v svých příbuzenských citech strašně nedůtkliví.

Čekal jsem, že snad dneska dostanu to čekané číslo *Akordu* s Florianem, leč místo toho mne došel dopis dr. Levíčka o raportu na cenzuře, z něhož se dovídám, že na tom ubohém čísle byly provedeny „obsáhlé eliminace“. Především padla za oběť celá má báseň věnovaná Florianovi,²⁶⁷ věc nevinná, ani mě při ní nenapadlo, že by mohly být proti ní z té strany námitky, a také „mnoho řádků z různých článků“ prý propadlo. Levíček mě žádá prostomyslně o jinou báseň, ale to bych musil napsat takovou nabubřelost jako Lazecký,²⁶⁸ aby to prošlo. Ostatně, je jiné látky dost. Horší je, že se

²⁶² Zmíněný Zahradníčkův dopis Čepovi nebyl v souboru *Korespondence* (Trávníček 1995) otištěn, ale v dopise Jana Čepa z 15. dubna 1942 je zmínka: „Tim opravdu výpověď dostal, ale stojí za tím úřad práce (Gruber); s Benešem a Velehradem není vskutku nic. Ale ani s Vyšehradem se neangažuj víc, než je třeba.“ (Trávníček 1995, s. 225). Není ovšem známo, o jakou výpověď se jednalo. Je však možné, že by se mohlo jednat o výpověď z nakladatelství Melantrich, pro které Vodička během 2. sv. v. překládal.

²⁶³ Chaucer, Geoffrey: *Canterburské povídky*. Praha: Družstevní práce 1941. Recenze v *Akordu* nevyšla.

²⁶⁴ Zřejmě recenze na knihu: Eichendorff, Joseph von: *Aus dem Leben eines Taugenichts*. Stuttgart: Deutsche Volksbücher 1942. V *Akordu* žádná recenze na německého spisovatele Eichenforffa nevyšla.

²⁶⁵ Lekavý, Petr (1910–1990), brněnský kaplan, dělal dozor v brněnské tiskárně. Oddal Jana Zahradníčka s Marií Bradáčovou v roce 1945. Od roku 1948 byl v emigraci v USA a byl blízký přítel Jana Zahradníčka.

²⁶⁶ Referát na knihu Františka Chudoby, otce Bohdana Chudoby: Vodička, Timotheus (T. V.): „František Chudoba: Kniha o Shakespearovi“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 9–10, s. 381–382.

²⁶⁷ Nakonec žádnou báseň do 7. čísla nevlozil. Zřejmě se jedná o báseň „Poslední boj“, která je věnována právě Josefu Florianovi, je zařazena do sbírky *Stará země* (Brno: Akord 1946).

²⁶⁸ Zřejmě narážka na báseň: Lazecký, František: „Cesta Kolumbova“, in: *Řád* 8, 1942, č. 1, s. 1–5.

tím číslo zase zdrží. Naštěstí další, 8. číslo se už sází a látky je už možná také na půl 9. čísla. Získali jsme také novou Čepovu povídku.²⁶⁹ Ale neber mou zprávu jako výzvu k nicnedělání. Vrchlického buď jak buď pošli!

Kloubného nic nevychází a bude vycházet čím dál méně. Weismantela od Škeříka jsem už nedostal, prý rozebráno! Nemá už ani dopisní papír, ani jiný. Máš zásoby? Nezapomeň také na mne!

Pozdravuje Tě mockrát a na zprávy se těší

Tvůj J.

33 [20,5 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 20. května 1942

Milý Time,

děkuji Ti za doplnění referátu o knize Chudobově. Doufám, že teď bude pak syn tou vydanou citací stran spokojen. A ne-li... bude to ostatně v posledním dvojčíslu, přes prázdniny si snad všechno lépe rozmyslí.

Děkuji Ti také za článek o Vrchlickém,²⁷⁰ který je ovšem náramný a bude ozdobou závěrečného dvojčísla, z kterého, k mé potěše, zabere nepochybně aspoň čtvrtinu. Nemyslím, že bys byl v negativním hodnocení Vrchlického zašel příliš daleko, ono to s ním opravdu tak vypadá, stačí vzít do ruky kteroukoli jeho sbírku a ověřit si to. Tím závažnější je potom to, čím ho zachraňuješ.

Psal jsem si před několika dny mořským starcům o ten honorář, dosud však nic nemám. Také od Čerovského čekám marně odpověď a zásilku žádaných knih. A vůbec mě napadají o tom mém redaktorství té stále jednosvazkové Knižnice (co je se Stráneckou?) vzpurné a nevrle myšlenky. Neměl-li bych například vzhledem k možným a dalekosáhlým změnám, které stojí přede dvěma Velehradu, jak o tom byla řeč, ten krámk položit a odejít, odkud jsem přišel?²⁷¹ Co tomu říkáš? Napiš mi o tom, prosím Tě, bez obalu a já se podle toho zařídím.

Jak mi oznamují z Brna, *Akord* se už bude expedovat, prošel tentokrát bez pohromy, i Čepova povídka, což mě značně překvapilo. Pak přijde starost s dvojčíslem, však už jsem vyplýval spoustu známek a ještě vyplývám. Jsou tací, z kterých nedostanu nic, jsou insolventní.

²⁶⁹ Čep, Jan: „Svatojánská pouť“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 8, s. 284–298.

²⁷⁰ Viz poznámka č. 231.

²⁷¹ Redaktorství Knihovny vybrané četby opravdu Zahradníček v roce 1942 ukončuje.

A jak je to s prac.[emi?] Nov.[ákovými?]²⁷² Hrozi stále? – Aloys se sám nabídl, že vezme svou kritiku zpět, není-li ještě vysázena a dám-li mu ji. Vrátil jsem mu ji tedy a zapříčinil tím nepřímo, že F.[rantišek] Lazecký bude mít radost. Jinak mě ujistil, že chápe mou situaci a že se nebude zlobit. O Vrbově překladu Chaucera²⁷³ že napíše. Uvidíme...

Pozdravuj pěkně Leoše buď zdrav!

Tvůj J.

34 [20,5 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 16. června 1942

Milý Time,

měj mě za omluvena, můžeš-li, že jsem Ti ještě nepoděkoval za zásilku papíru a Stránecké²⁷⁴ pro Dokulila a pro mne. Všechno v pořádku nám došlo, vřelé díky! Prudký spád událostí v poslední době ruší poněkud obvyklý chod času, takže i korespondence vázne. Jinak jsme tu ještě všichni na svých místech, a také v Praze, pokud vím, ještě všichni dýchají. Čep, zdrcený a sklíčený, mi psal o Vaší návštěvě v M.[yslechovicích].²⁷⁵ S tím přesídlením do Uhřínova teď ovšem nic není, a doma samotnému je mu tím hůř. Podívejte se za ním občas!

Tvá korektura článku o Vrchlickém přišla, když jsem už vrátil zlomené číslo do tiskárny (z Brna na mne naléhali, aby to co nejdříve vyšlo), takže Tvé korektury uděláme na zlomených stránkách. Ale ty dvě strofy z citované básně „Pod křížem“,²⁷⁶ které jsi vyškrtl, tam už musí asi zůstat, ačli je nevyndají na příslušných místech. Podle všeho jim chtěls tu práci ušetřit. Ostatní drobnosti spolehlivě opravím. Celý článek vydá na 20 ½ stránky a bude takříkajíc zlatým hřebem celého dvojčísla.

²⁷² Zřejmě Novák, Bohumil (1908–1992), básník, literární kritik, redaktor v nakl. Fr. Borový a historik. Přispíval např. do *Činu*, *Lidových novin*, *Kritického měsíčníku* a *Literárních novin*. V textu dopisu je zmínka o neznámém konfliktu mezi Novákem a Akordem. Příčina však nebyla dohledána, ale mohlo by se jednat o dílo Bohumila Nováka *Velké děti* (Praha: Melantrich 1941), na které Aloys Skoumal publikoval referát „Románová prvotina“ (*Řád* 8, 1942, 10. 7., č. 6, s. 323). Zahradníčkova připomínka, že „F.[rantišek] Lazecký bude mít radost“, by mohla znamenat, že se jedná o konkurenční rivalitu mezi *Řádem* a *Akordem*.

²⁷³ Žádný příspěvek o Vrbově překladu Chaucerových *Canterburských povídek* Aloys Skoumal nepublikoval.

²⁷⁴ Zřejmě výtisky z edice Knihovny vybrané četby

²⁷⁵ Timotheus Vodička a Leoš Gruber byli u Jana Čepa v Myslechovicích na návštěvě 7. června 1942.

²⁷⁶ Vrchlický, Jaroslav: „Pod křížem“, in: *Sfinx*, Praha: J. Otto, 1883, vydání první.

S *Akordem* máme teď ještě jinou, speciální zábavu. Dostali jsme, považ, od advokáta dr. Kamilla Reslera²⁷⁷ z Prahy výhrůžný dopis, kterakže jsme se odvážili bez svolení zákonných dědiců Josefa Floriana otisknout v 7. čísle *Akordu* ukázkou z jeho korespondence a jeho dedikací.²⁷⁸ Máme mu oznámit, jak jim chceme dát „zadostiučinění za toto zjevné a bezohledné porušení jejich práva“. Co říkáš, prosím Tě, těmto způsobům? Dotazuje se nás tak jménem zákonných dědiců J.[osefa] F.[loriana], otázel jsem se proto slečny Antonie Florianovy,²⁷⁹ zda o tomto advokátském zákroku vůbec ví, a jestliže ano, jak jej mohla připustit. Vidím v tom prsty Viléma Dobyvatele Opatrného i prsty přátel z *Řádu*, kteří si dělají na Floriana monopol. Být jiné počasí, mohla by z toho být zábava k popukání, ale takhle...

Jeden svazek Eichendorffa, ohromující román *Ahnung u.[nd] Gegenwart*²⁸⁰ a novely *Marmorbild*, *Aus dem leben des Taugenichts* a *Das Schloss Dürande*,²⁸¹ jsem dostal z Břevnova. Dosud jsem to však nečetl, protože nevím, co s Velehradem bude. Mám tu také jednoho muže, který umí rumunsky, snad by něco našel, ale musilo by se aspoň přibližně vědět, že práce nebude nadarmo. Prosím Tě, napiš mi, zůstane-li se už při tom Eichendorffovi a mám-li to také číst.

Vyskočil si velmi chválil Stráneckou, byl jí překvapen. A i jinak se moc líbí.

Vidím, že přes „divoký časů vztek“ pilně pracuješ, a to je něco!

Pozdravuj pěkně Leoše a buď zdrav!

Tvůj J.

35 [20,5 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

V Uhřínově 8. srpna 1942

Milý Time,

díky za oba dopisy a za oklepy studií. Především stručný přehled událostí od chvíle, kdy jsme se ve Střelcích rozešli. Částečně pěšky a částečně vlakem jsme dospěli v hodinách popoledních do Kounic, kde, jak už víš, jsme byli překvapeni přítomností

²⁷⁷ Resler, Kamill (1893–1931), advokát, bibliofil, překladatel a sběratel. Autor literárněhistorických příspěvků věnovaných přelomu 19. a 20. století.

²⁷⁸ Pojer, Jan V. (J. V. P.) : „Z korespondence Josefa Floriana s básníkem“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 7, s. 273–275. „Z dedikací Josefa Floriana“, in: *Akord* 9, 1941/1942, č. 7, s. 276–278.

²⁷⁹ Florianová, Antonie (1878–1956), sestra Josefa Floriana, žila s jeho rodinou ve Staré Říši.

²⁸⁰ Eichendorff, Joseph von: *Ahnung und Gegenwart*. Potsdam: Rütten & Loening 1942.

²⁸¹ Eichendorff, Joseph von: *Das Marmorbild*. Postdam: Rütten & Loening 1942. Eichendorff, Joseph von: *Aus dem leben eines Taugenichts*. Stuttgart: Deutche Volksbücher 1942. Eichendorff, Joseph von: *Das Schloß Dürande*. Chemnitz: Kunsthütte 1941. Tyto novely a novela *Eine Meerfahrt* (Säckingen: H. Stratz 1940) vyšly v překladu Bohuslava Durycha a Marie Durychové ve Velehradu pod názvem *Mramorová socha a jiné novely* (Olomouc: Velehrad 1944).

rodiny Renčovy. Odpoledne přibyl i Vokolek, a v této společnosti, venkoncem nesourodé, proběhly dva dny naší návštěvy, an případné nesrovnalosti, neřku-li averze, dávající podnět k četným slovním potyčkám a šarvátkám, byly vyvažovány, mírněny a laděny stálou a nevysýchající přítomností kounické frankovky, jejíž účinky směřují šmahem k citům pospolitosti a shovívavosti. Alberta jsme tam nezastihli, ale zanechavše mu jakýsi dopis, vrátili jsme se na svou základnu, protože nás čekaly jiné úkoly. Byla to pouť v Mastníku, návštěva v Přibyslavicích, kde se ukázal i dlouho očekávaný Emanuel a kde jsme střídavě ve mlýně u Fučíků a v přilehlé Červ.[ené] Lhotě u říd.[ícího] Němce²⁸² strávili, zase ovšem v přítomnosti sympatické butelky, 3 dny družné pohody, a unesše nakonec Emanuela s sebou do Uhřínova pokračovali jsme tam v této pospolitosti, při níž jsme byli v noci ze soboty na neděli překvapeni neočekávaným a takřka meteorickým dopadem Bertíka, který vyprostiv se z objetí Renčova přistál – dum nox in medio cursu erat²⁸³ – u uhřínovské fary.

Podrobnější vyličení některých příhod uslyšíš z úst samých účastníků, Bertíka a Čepa, neboť všichni se už rozjeli, Frynta domů a ti dva přes Jaroměřice u Jevíčka, kde se osvěží uprostřed mládenců, a bohdá i přes Olomouc do Myslechovic. Máš-li je tam po ruce, připomeň jim závazky, které na se vzali pro 1. číslo *Akordu*, Bertík článek o Stránecké,²⁸⁴ Čep příspěvek o Gallašovi nebo něco jiného.²⁸⁵ *Uzávěrka 15. t. m.*

Tím se dostávám k *Akordu*, pro jehož první číslo bych už něco měl, ale zdaleka to nestačí. Není básní, není prózy, není referátů. Buď jak buď tam dám jednu z tvých tří studií,²⁸⁶ které jsem všechny přečetl a shledal neobyčejnými. Bylo by dobře dát do prvního čísla tu stat' o „Kritice“, protože ta věc začíná teď zajímat kdekoho. „Máchova tajemství“²⁸⁷ a „Principy českého verše“²⁸⁸ jsem četl s napětím a trvám na tom, že pro obě věci se najde v tomto ročníku místo, „Principy“ se mohou rozdělit do dvou čísel, nepůjde-li to jinak.

²⁸² Němec, Bohumil – řídící učitel školy v Červené Lhotě, spolužák Jana Dokulila, v 50. letech odsouzen v tzv. babické aféře.

²⁸³ „Když spánek byl v polovině běhu.“

²⁸⁴ Vyskočil, Albert (A. V.): „Stránecká, Františka: Povídky a črty“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 2, s. 72–74.

²⁸⁵ Zřejmě povídka: Čep, Jan: „Tajemství našich setkání“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 3–4, s. 83–86. Nebo byla uveřejněna přeložená próza ze španělštiny Janem Čepem: Bécquer, Gustavo Adolfo: „Les duchů“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 3–4, s. 92–98.

²⁸⁶ Publikována byla esej: Vodička, Timotheus: „Základy umělecké kritiky“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 1, s. 6–16.

²⁸⁷ Vodička, Timotheus: „Máchovo tajemství“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 5, s. 183–189. A dokončení pod stejným názvem in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 6, s. 222–232.

²⁸⁸ Vodička, Timotheus: „Princip českého verše“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 3–4, s. 107–138.

Nakonec Tě musím zpravit o závažném faktu, že B.[ohdan] Chudoba poslal na Tvůj referát o *Knize o S.[hakespearovi]* dost velkohubou repliku.²⁸⁹ Probrali jsme to tady s Bertíkem a Čepem a shodli se na tom, že ji otiskneme s redakční poznámkou, kterou napíše Vyskočil. Doufám, že nebudeš mít nic proti tomu, ostatně Ti dám poslat její sloupcovou korekturu, abys ji mohl případně doplnit.

Nakonec zbývá prosba, abys poslal ještě nějaký referát, máš-li něco vhodného ještě v zásobě. Pozdravuj pěkně L.[eoše] G.[rubra] a buď zdrav.

Tvůj J.

Co s Eichendorffem? A vůbec – Velehrad?

36 [20,5 × 29,5 cm, oboustranně, černý inkoust, přeložen dvakrát]

Uhřínov 7. září 1942

Milý Time,

je Ti už známo, že dr. Chudoba poslal na Tvůj referát repliku. Bylo to zrovna v těch dnech, když tu byl Albert, i shodli jsme se na tom, že mu ji otiskneme, a Albert slíbil napsat redakční poznámku. Vzal si Chudobův článek s sebou (ale v Olomouci Ti to neukázal, jak jsem slyšel), doma však dostal sluneční úžeh, takže se zmotal jen na těch pár řádků, povšechných a málo přesvědčivých, které mi poslal (ovšem bez Chudobova textu, který zapomněl vrátit a o který jsem mu už psal, aby jej poslal přímo Tobě) a které Ti tu přikládám. Prosím Tě snažně, abys Albertovu odpověď rozvinul a doplnil, hlavně pokud se týče citovaných míst z knihy Chudoby sen.[iora], i když bude na druhé straně snad záhodno, aby se zachoval klidný tón Albertova textu, který bude tím nápadněji kontrastovat s nabubřelostí a podrážděností řádek Chudobových. Doufám, že to od Alberta včas dostaneš, abys mohl ještě tento týden tu redakční poznámku dohotovit a mně zaslat.

Akord mi působí značné starosti. Nikdo se nemá k práci, z Třebíče nic, od Fučíka nic, Albert vlastně také nic, takže nevím, jak dám první číslo dohromady. Mám zatím jen Tvůj a Vašicův článek (najisto slíbený),²⁹⁰ nějaké básně a maličko referátů. Z Brna žádají rukopisy, ale při té všeobecné nechuti k práci se dá těžko co nalézt. Takový Čerovský také zmizel z obzoru a jiné a jiné. Dověděl jsem se, že je existence

²⁸⁹ Bohdan Chudoba napsal polemickou stať „Omezenost klerikální“, která v *Akordu* nebyla publikována. Spor mezi Vodičkou a Chudobou urovnal dohodou Jan Zahradníček (Trávníček 1995, s. 394).

²⁹⁰ Vašica, Josef: „Neznámý spisek Bridelův“, in: *Akord* 10, 1942/1943, č. 1, s. 22–31.

Akordu znovu ohrožena, ale při téhle mizérii by to vlastně bylo (bohužel!) vítáno. Máš-li ještě nějaké referáty, nezapomeň mi je také poslat.

Psal jsem už před časem mořským starcům, aby mi poslali peníze za Stráneckou. Dosud jsem nic nedostal, zmiň se, prosím Tě, o tom aspoň Tichému, aby to popohnal. Nestál bych tak o ty koruny, kdybych jich nepotřeboval. Dále pořád nevím, co bude s tím Eichendorffem.²⁹¹ Dávat se nějak do překladu, dokud není věc vyjednána a smlouva v ruce, se mi zdá neprozřetelné, a tak nedělám nic. Napiš mi aspoň, že mám v tom pokračovat, totiž v tom nicnedělání.

Vrátili jsme se v pátek s Čepem z Beskyd a z Hostýna,²⁹² jeho meškání na západní Moravě se chýlí ke konci. Osamíme tu zase tváří v tvář zimě a všem nepohodám času.

Budu očekávat Tvé zprávy a zatím Tě mockrát pozdravuji, také od pánů,

Tvůj J.

*) Zrovna teď mi jej pošta donesla. Přinádvám tedy také.²⁹³

²⁹¹ Kniha vyšla až v roce 1944 – Eichendorff, Joseph von: *Mramorová socha a jiné novely*. Olomouc: Velehrad 1944.

²⁹² Zahradníček se s Janem Čepem na této cestě domlouval v dopise 20. srpna 1942: „Myslil jsem, že bychom se na zpáteční cestě z Beskyd zastavili na Hostýně (...)" (Trávníček 1995, s. 253).

²⁹³ Dopsáno tužkou na konci první strany listu.

Ediční poznámka

Jednostranná korespondence Jana Zahradníčka Timotheu Vodičkovi obsahuje celkem 36 korespondenčních jednotek bez dochovaných obálek, resp. 33 dopisů s jednou přílohou (dopis číslo 6) a dvě pohlednice (č. 7 a 21). Jedná se o osobní písemnou komunikaci s pracovní-přátelským charakterem z období od 31. srpna 1935 do 7. září 1942. Předložené dopisy jsou uloženy v Zemském archivu Opava, pobočka Olomouc v pozůstalosti Timothea Vodičky, kterou zpracoval PhDr. Miloš Kouřil v roce 1969.

Důsledná datace dopisů Jana Zahradníčka nevyžadovala postdataci, ovšem u dopisu č. 22 z 2. září 1941, kde byl uveden původně rok 1931 napsaný inkoustem, došlo zřejmě k chybnému zápisu, protože i probírané téma kolem revue *Akord* se shoduje s dopisy z roku 1941, a proto je vepsáno tužkou v originálním dopisu správné datum. Zahradníček vždy u data uváděl vždy důsledně domicil, ze kterého se dovídáme, odkud zrovna dopis psal – z Mastníku, nejčastěji z Uhřínova a jednou je uvedena Praha. U každého čísla dopisu uvádíme technické parametry dopisů (velikost papíru, psací potřeba, pohlednice, dopisnice, druh papíru, přeložení) v hranatých závorkách.

Korespondence je bez jakýchkoli eliminací. Dopisy byly upraveny pouze typograficky – sjednocené zarovnání data, oslovení a podpisu a v korespondenční jednotce č. 6 („memorandum“) jsou doplněny odrážky pro zvýraznění jednotlivých bodů memoranda – a ortograficky podle platných Pravidel českého pravopisu.

Všechna podtržená slova v rukopisu korespondence jsou zvýrazněna kurzívou. A dále jsou kurzívou vyznačeny původně neznačené tituly děl a časopisů a uvozovkami jsou vyznačeny názvy básní, povídek, kritik atd. Je sjednoceno psaní data např. Uhřínov 31. srpna 1941 m. Uhřínov 31. VIII. 41., kde rušíme i tečku za rokem. V datech a ročnících časopisu přepisujeme římské číslice na arabské, řadovou číslovku 100. vypisujeme slovně, tedy *k jeho stým narozeninám* m. *k jeho 100. narozeninám* a časový údaj 17⁷ přepisujeme na 17.07. Tečka je doplněna za datem: *24. t. m.* *24 t. m.*

Uvádíme nerozepsanou zkratku u osobního jména pisatele, neboť ji není třeba rozepisovat. Běžné zkratky ponecháváme nerozepsané: př. t. j. (s úpravou na tj.), t. m., str., atd., sv. (s jednou výjimkou: *při mši sv[até]*), prof., P. S., N. B., P. T. (plno titulo – plným titulem), církevní hodnost označující kněze – P., a další církevní hodnosti: Fra, msgre a bra. Sjednocujeme skloňovanou zkratku dra, dru na dr. a bez skloňování. Ostatní zkratky uvádíme tak, aby bylo vidět původní zkrácené slovo, tedy dopsáním zbytku slova do hranatých závorek – většinou se jedná o zkratky vlastních jmen: L.[eoš]

G.[ruber], Dok.[ulil], W.[interově], A.[rne] Novákovi, A.[rne] N.[ovák], B.[edřicha] Slavíka, P.[etra] Levíčka, P.[avel] Eisner, Jar.[oslav] Šalda, L.[azeckém], J.[ana] Zrzavého, Z.[ahradníčka], J.[osefu] F.[lorianovi], Fr.[antiška] Pravdy, Nov.[ákovými?], B.[ohdan] Chudoba; dále toponym: St.[aré] Říši, Uh.[erského] Hradiště, M.[yslechovicích], Červ.[ené] Lhotě; názvů děl a nakladatelství: Krit.[ickém] měsíčníku, M.[elatnrichu], A.[kordu], D.[obrého] D.[íla], Nár.[odní] pol.[olitice], Knize o S.[hakespearovi]; a objevují se další zkrácená slova: ctih.[odného], čl.[ánek], kol.[em], lit.[erárně]historický, lit.[erární] historie, něm.[eckém], str.[an], stát.[ním], domov.[ní], záp.[adní], býv.[alého], nejml.[adší], besed.[ního], bisk.[upského], prac.[emi?], u.[nd], říd.[ícího], sen.[iora].

Je upraveno psaní předpon s-, se-, z-, ze- a předložek s a z: *strávil/i* m. *ztrávil/i*, *zdělal* m. *sdělal*, *z té nebo z té strany* m. *s té nebo s té strany*, Dále je upraveno psaní spřežek: *dokdy* m. *do kdy*, *nakonec* m. *na konec*, *kdyby* m. *kdy by*, *takříkajíc* m. *tak říkajíc*, *podruhé* m. *po druhé*, *kdovíco* m. *kdoví co*, *třebaže* m. *třeba že*, *přitom* m. *při tom*, *zato* m. *za to*. Je doplněna chybějící kvantita: *koprofág* m. *koprofag*, *bakchanálii* m. *bakchanalii*, *mizérii* m. *miserii*; je redukována kvantita u slova *zmiňuješ* m. *zmiňuješ*, *indiskrétnosti* m. *indiskretnosti*, *přiměřeně* m. *příměřeně*.

Lexikální výrazy cizího původu jsou přepsány podle současných Pravidel českého pravopisu – *cenúra* m. *censura*, *inzeráty* m. *inzeráty*, *recenzovány* m. *recensovány*, *koňaku* m. *cognaku*, *téma* m. *théma*, *próza* m. *prósa*, *poezie* m. *poesie*, *génus* m. *genius*, *esejí* m. *essayí*, *torzem* m. *torsem*, *sympoziu* m. *symposiu*, *fyzicky* m. *fysicky*, *pozitivismu* m. *positivismu*, *pozitivistické* m. *positivistické*, *vizitacím* m. *visitacím*, *recenze* m. *recense*, *kurzy* m. *kursy*, *dispozice* m. *disposice*, *kauzám* m. *causám*, *provizoria* m. *provisoria*, *recenzenty* m. *recensenty*, *penze* m. *pense*, *sterilizování* m. *sterilizování*, *metafyzických* m. *metafysických*, *averze* m. *averse*, *mizérii* m. *miserii*, *exposé* m. *exposé*. Vyskytl se jeden případ, kdy bylo chybně napsáno *Bezkydy* m. *Beskydy*.

Stylově příznakové výrazy Jana Zahradníčka ponecháváme v nezměněné podobě: *sklínce vína*, nářeční výrazy: *podlivá* (podle), *z jalovy krave tele* (z jalové krávy tele), *dné* (dny). Nezasahujeme ani do staršího typu skloňování: *do Melantricha* (do Melantrichu), *klozetě* (klozetu), *dramatě* (dramatu), *Akordě* (Akordu); a ani do starších slovesných podob není zasaženo: *dočtli* (dočetli), *podpiš* (podepiš).

Psaní velkých písmen je taktéž upraveno podle současných Pravidel českého pravopisu a podle toho, zda se jedná o název díla: *Svatého Prokopa* m. *svatého Prokopa*

(ve smyslu názvu básně), *Superlimináliích* m. *superlimináliích* (nevydané dílo Timothea Vodičky), *Vánoce* m. *vánoce*, *Nový rok* m. *nový rok*, *Le Fort* m. *le Fort*, je sjednoceno zájmeno *Tvých* m. *tvých* s velkým počátečním písmenem.

Emendaci byla provedena v několika případech – vynechání grafému: *Chesterton* m. *Cestrton*, *Stiftera* m. *Stiftra*, *přeloženo* m. *přelože*, *je* m. *j*, chybně napsané slovo: *konopný* m. *konoptní*, *garamondem* m. *garmontem*, *Vyskočilovým* m. *Vyskočilivým*, *koedukace* m. *kaidukace*, *příspěvky budou potřeba tak v polovině května* m. *příspěvky bude potřeba tak v polovině května*, *80 odběratelů* m. *80 odběratel*, *memorandum* m. *memorando*, *ze Sfinx* m. *z Sfinx*, *heiligen Franziskus* m. *heiligen Franz*, *Florovskij* m. *Florovský*, *Červinkovi* m. *Červenkovi*, *Weismantela* m. *Weissmantela*, *Kamilla Reslera* m. *Kamila Reslera*, *O'Donnell* m. *O'Donnel*, *Vítr a voda* m. *Vítr i voda*, *málo utěšených důvodů* m. *důvodu*;

V korespondenci se vyskytla problematická místa – špatně čitelná nebo nedávající smysl. Upozorňujeme na ně hranatými závorkami, otazníkem nebo užitím obou značek: *kol.[em?]*, *[medailony]*, *býv.[alého?]*, *prac.[emi?]* *Nov.[ákovými?]*, *sam[otný]* m. *sám*. A dále je doplněno vynechané slovo, které je taktéž napsané v hranaté závorce: *[složenky]*.

Poslední, do čeho bylo při přípravě korespondence zasahováno podle platných Pravidel českého pravopisu, byla interpunkce. V některých případech, kdy se jednalo o poměr slučovací (např. před spojkou *a*, *a také*, *nebo*) a vylučovací (např. před spojkou *či*), byla interpunkce odstraněna. Odstraněna byla čárka i v případě chybného zapsání ve větě: *Ted' bych Tě prosil ještě o dvě věci* m. *Ted' bych Tě prosil ještě, o dvě věci*.

Doplněna byla interpunkce v případech, kdy byl mezi větami poměr vylučovací (*nebo*) a důsledkový (*a tak*, *a ted'*, *a proto*). Čárka byla dopsána před dvojí spojovací výraz *ani* – *ani*, před zvolání *jen co je pravda!* a před přístavek *kromě tří básní*.

Odstranění a doplnění interpunkce bylo provedeno na větě: *Akord, silný, a kromě toho, že jeho existence visí na vlásku – jako existence všech slušných věcí v tomto nezkušeném světě – zcela neohrožený, volá (...)* m. *Akord, silný a kromě toho, že jeho existence visí na vlásku, – jako existence všech slušných věcí v tomto nezkušeném světě – zcela neohrožený, volá (...)*.

Jmenný rejstřík

A

Augustin

Ávily, Terezie z

B

Balthasar, Hans Urs von

Baring, Maurice

Bednář, Kamil

Benz, Richard

Bitnar, Vilém

Blunck, Hans Friedrich

Bochořák, Klement

Bradáčová, Marie

Braunerová, Zdena

Bridel, Bedřich (Fridrich Bridelius)

Britting, Georg

Č

Čep, Jan

Černý, Václav

Červinka, Jaroslav

Čeřovský, Jan

D

Damborský, Ondřej

Deml, Jakub

Dohnal, Antoš

Dokulil, Jan

Donína, Bedřich z

Doskočil, Karel

Drnák, Vladimír

Durych, Jaroslav

Dvořák, Miloš

E

Eisner, Pavel

Eliot, Thomas Stearns

F

Florian, Josef

Florianová, Antonie

Florovskij, Anton Vasiljevič

Foerster, Josef Bohuslav

Frynta, Emanuel

Fučík, Bedřich

G

Gallaš, Josef Heřman Agapit

Gruber, Leoš

Guardini, Romano

H

Haecker, Theodor

Halas, František

Hanisch, Erdmann

Hanuš, Miroslav

Heger, Josef

Heidenreich, Julius

Herites, František

Heritesová, Božena

Hertl, Jan

Holinka, Rudolf

Hořejší, Jindřich

Hrbek, Jan

Ch

Chaucer, Geoffrey

Chesterton, Gilbert Keith

Chiesa-Tibaldi, Mary

Chudoba, Bohdan

Chudoba, František

J

Jiránek, Josef

Jiří ?

K

Kellnerová-Krejčová, Anna

Kivi, Aleksis

Kopecký, Jan

Kosatíkovi

Králík, Oldřich

Kříže, Jan z

L

Langer, Stanislav

Laštovka, Karel

Lazecký, František

Lekavý, Petr
Lermontov, Michail Jurjevič
Leviček, Petr

M

Malý, Jan
Matějka, Josef
Matula, Miloš
Maurus Alois Verzich
Melville, Herman
Menhart, Oldřich

N

Nasková, Růžena
Němec, František
Neruda, Jan
Novák, Arne
Novák, Bohumil
Nursie, Benedikt z

O

O'Donnell, Edwin P.
Opasek, Jan Anastáz
Opatrný, Vilém

P

Pastor, František
Pastor, Ludwig von
Pecka, Dominik
Pize, Louis
Plavec, Josef
Pojer, Jan V.
Pravda, František
Pražák, Albert
Prokosch, Frederic
Pujman, Ferdinand

R

Radecki, Sigismund
Renč, Václav
Resler, Kamill
Reynard, Jacques
Roelants, Maurice
Rubeš, František Jaromír

S

Saponaro, Michele
Schulz, Karel
Silesius, Angelus
Skácelovi (František Skácel)
Skoumal, Aloys
Sládek, Josef Václav
Slavík, Bedřich
Smejkal, Zdeněk
Stejskal, František Xaver
Strakoš, Jan
Stránecká, Františka
Sychra, Cyril

Š

Šalda, František Xaver
Šalda, Jaroslav
Škeřík, Rudolf

T

Tichý, Josef
Topičová, Milada

V

Vančura, Vladislav
Vašica, Josef
Vavák, František
Verzich, Alois
Vokolek, Vladimír
Vokolek, Vlastimil
Vokolek, Vojmír
Voříšek, Rudolf
Vydra, Václav
Vyskočil, Albert

W

Weismantel, Leo

Z

Zeyer, Julius
Zrzavý, Jan
Zvěřina, Josef

Anotace

Autor:	Trojková Natálie
Název katedry a fakulty:	Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky
Název diplomové práce:	Korespondence Jana Zahradníčka Timotheu Vodičkovi (edice)
Vedoucí diplomové práce:	Mgr. Petr Komenda, Ph.D.
Počet znaků:	192 850 (z toho 64 291 textu včetně ediční poznámky a 128 559 znaků korespondence včetně poznámek pod čarou)
Počet příloh:	0
Počet titulů použité literatury:	85

Klíčová slova

korespondence, edice, Jan Zahradníček, Timotheus Vodička, Akord, redakční práce, protektorát, katolicky orientovaná literatura

Anotace

V bakalářské práci je edičně připravena korespondence Jana Zahradníčka Timotheu Vodičkovi. Pomocí kontextualizace se snaží postihnout charakter korespondence s návazností na revue *Akord*, protože Jan Zahradníček byl jejím redaktorem a Timotheus Vodička přispíval svými referáty, překlady a kritikami.

Předložená korespondence z let 1935–1942 je klíčovým literárněhistorickým dokumentem, který se týká revue *Akord* za Zahradníčkova redigování (1940–1944, 1945–1948). Dopisy tak dotvářejí výsek profesního života pisatele i adresáta a doplňují některé chybějící informace – například řešení polemik vedených v periodících, vytváření jednotlivých čísel, vztah Zahradníčka jako redaktora k jiným periodikům a jeho kooperace s nimi.

Resumé

This bachelor's thesis presents the one sided written communication of Jan Zahradníček addressed to Timotheus Vodička which was conducted between the years 1935–1942. The personal correspondence was focused primarily on editorial communication because Jan Zahradníček was an editor of the literary monthly magazine *Akord* in Brno (1940–1944, 1945–1948) in the time of the correspondence – respectively between the years 1940–1942. The addressee was a friend and an active co-worker of Zahradníček in the *Akord*.

The relationship between Zahradníček and Vodička was also defined by several work relations. Vodička collaborated with the *Akord* and Zahradníček collaborated with the periodically published yearbook the *Praporec* in which Vodička was an editor during his stay in Břevnov Monastery (1937–1941). This mutual cooperation was validated by a verbal agreement which mentioned mutual provision of literary contributions to both journals during the existential threat to the journal.

Vodička was contributing mainly to the *Akord* in the years 1941 and 1942; he published there a large number of his papers – essays and reviews of books. He was also an instigator of many polemic discussions in literary journals. The presented correspondence contains references to the two of the polemics.

After Vodička left Břevnov and moved to Olomouc, the work relation between the writer and the addressee was built because Vodička took the editor post in publishing company *Velehrad* in Olomouc. Zahradníček was approached to work on redaction of one of the publishing company's edition – *Collection of Selected Reading* (*Knižnice vybrané četby*). However, after unfriendly actions on the part of the publishing company *Velehrad*, he terminated the employment in 1942.

In 1942 the correspondence of Zahradníček also ended but it is obvious that part of the correspondence was not preserved because of the unresolved topic of one of the polemics that remained in the last letter – about the book written by František Chudoba. Therefore, the missing explanation of the polemics is completed in this bachelor's thesis.

Prameny

1. *Akord*. Brno: Akord 1939/1940, roč. 7.
2. *Akord*. Brno: Akord 1940/1941, roč. 8.
3. *Akord*. Brno: Akord 1941/1942, roč. 9.
4. *Akord*. Brno: Akord 1942/1943, roč. 10.
5. *Kritický měsíčník*. Praha: František Borový, 1940, roč. 3, č. 5–6.
6. *Národní obnova*. Praha: František Lazecký, 1940, roč. 3, č. 34.
7. *Praporec*. Praha: Břevnovské opství, 1939, roč. 1.
8. *Praporec*. Praha: Břevnovské opství, 1940, roč. 2.
9. *Praporec*. Praha: Břevnovské opství, 1941, roč. 3.
10. *Řád*. Praha: Vyšehrad, 1940, roč. 6.
11. *Řád*. Praha: Vyšehrad, 1941, roč. 7.
12. *Řád*. Praha: Vyšehrad, 1942, roč. 8.
13. *Řád*. Praha: Vyšehrad, 1943, roč. 9.
14. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc, fond Pozůstalost Timothea Vodičky s písemnostmi Jakuba Demla, Jan Zahradníček (1935–1942), inv. č. 83, kart. 5, fól.43.
15. Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc, fond Pozůstalost Timothea Vodičky s písemnostmi Jakuba Demla, Superliminalia, inv. č. 135, kart. 15.

Elektronické zdroje

16. Archiv monasterium [online]. Dostupné z: <http://monasterium.net/mom/home>
17. Databáze národních autorit NK ČR. *Katalogy a databáze Národní knihovny ČR* [online databáze]. © 2014 Ex Libris, NK ČR. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/6Q8L9SYCY3U8Q81PBC2SIAUY2VPVEM148C9BCJ23UFIG5C4Q7X-21311?func=file&file_name=find-b&local_base=AUT
18. Encyklopedie dějin města Brna [online]. Dostupné z: <http://encyklopedie.brna.cz/>
19. Herder [cit. 18. 4. 2016]. Dostupné z: <https://www.herder.de/verlag-herder/>
20. KUCHAROVÁ, Nea Marie. Ale mne tato doba bolí... *TeDeum* [online]. 2013. [cit. 24. 4. 2016]. Dostupné online z: http://www.tedeum.cz/6_12/schul_doba_boli_0612.htm#_ftn15

21. MALÁ, Zuzana a Sládek, Ondřej. Vyšehrad. *Slovník české literatury po roce 1945* [online databáze]. 2011–2015 [cit. 4. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>
22. MED, Jaroslav a PIORECKÝ, Karel. Jan Zahradníček. *Slovník české literatury po roce 1945* [online databáze]. 1998/2006 [cit. 11. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>
23. MUSIL, Martin. Vítkovci. *Jindřichův Hradec – soukromý turistický informační portál* [online]. 2004–2016 [cit. 24. 10. 2015]. Dostupné z: <http://www.novadomus.cz/jhradec/mesto/vitkovci.php>
24. Periodika. *Kramerius NK ČR* [online databáze]. © 2003–2010. Dostupné z: <http://kramerius.nkp.cz/>
25. PUTNA, Martin C. Timotheus Vodička. *Slovník české literatury po roce 1945* [online databáze]. 1998 [cit. 11. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>
26. *Retrospektivní bibliografické databáze české literatury 1775–1945 ÚČL AV ČR* [online databáze]. Ústav pro českou literaturu AV ČR. Dostupné z: <http://retrobi.ucl.cas.cz/retrobi/katalog/cast/A/skupina/Vodi%25C4%258Dka%252C+Timotheus+1935.9>
27. Řád 1932–1944. Česká exilová a samizdatová periodika [online]. Archivováno Národní knihovnou. Dostupné z: <http://scriptum.cz/cs/periodika/rad-1932-44>
28. Souborný katalog ČR – Seriály. *Katalogy a databáze Národní knihovny ČR* [online databáze]. © 2014 Ex Libris, NK ČR. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/EV5T9LSXA6NAUADUBX4EXYYHNY4HTI6Y12MKJVCSJU2FALK1G2-28419?func=file&file_name=find-b&local_base=SKCP
29. Souborný katalog ČR. *Katalogy a databáze Národní knihovny ČR* [online databáze]. © 2014 Ex Libris, NK ČR. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/EV5T9LSXA6NAUADUBX4EXYYHNY4HTI6Y12MKJVCSJU2FALK1G2-28418?func=file&file_name=find-b&local_base=SKC
30. Stručné dějiny opství. Emauzské opatství [online]. Dostupné z: <http://www.emauzy.cz/cz/index.php?id=5&h=2>
31. UNZEITIG, J. I. O Našinci. *Knihovní obzor* [online]. Olomouc: VKOL 9. 1. 2008 [cit. 15. 4. 2016]. ISSN 1214-6498. Dostupné z: <http://www.vkol.cz/cs/dokumenty/knihovni-obzor/ko-1994-2/clanek/o-nasinci/>

32. Verlag Herder: Topseller, Neuerscheinungen, Zeitschriften und Geschichte [online].
33. ZACH, Aleš. *Slovník českých nakladatelství 1849–1949* [online]. 2007–2016. Dostupné z: <http://www.slovník-nakladatelství.cz/>
34. Zásady a pamäte svätého Filipa Neriho. *Oratórium svätého Filipa Neriho* [online]. Bratislava: 9. prosince 2012 [cit. 13. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.oratoriani.sk/2012/11/zasady-pamate-svateho-filipa-neriho.html>
35. ZELINSKÝ, Miroslav. Kritický měsíčník. *Slovník české literatury po roce 1945* [online databáze]. 2002 [cit. 10. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/>

Literatura

36. ATTWATER, Donald, 1993. *Slovník svatých*. Praha: JEVA. ISBN 80-901365-7-5.
37. BINAR, Vladimír a JONÁKOVÁ, Anna. Vzájemná korespondence Bedřicha Fučíka a Jana Zahradníčka z let 1929–1960. *Literární archiv – Narození na přelomu století* 2000/2001, č. 32–33, s. 299–372. Praha: Památník národního písemnictví.
38. ČERVINKA, Jaroslav. Je třeba jakési vážnosti a důslednosti... *Řád*, 1941, roč. 7, č. 10, s. 559–560.
39. DEML, Jakub, 1998. *Píšu to při světle nočním*. Výbor z korespondence z let 1940–1961. Nekula, Marek a Olič Jiří, eds. Praha: Torst. Vydání první. ISBN 80-7215-065-0.
40. DOKOUPIL, Blahoslav a kol., 2002. *Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000*. Brno: Host. ISBN 80-7298-041-4.
41. DOKULIL, Jan. Pro a proti. *Akord*, 1943/1944, roč. 11, č. 3–4, s. 111–119.
42. DVOŘÁK, Miloš. Julius Heidenreich a Arne Novák. *Akord*, 1939/1940, roč. 7, č. 6, s. 198–200.
43. FIALOVÁ, Zuzana, 2001. *Jaroslav Durych publicista*. Praha: Akademia. Vydání první. ISBN 80-200-0804-7.
44. FORST, Vladimír a kol., 1985. *Lexikon české literatury I A–G*. Praha: Akademia.
45. FORST, Vladimír a kol., 1993. *Lexikon české literatury 2/I H–J*. Praha: Akademia. ISBN 80-200-0468-8.
46. FORST, Vladimír a kol., 1993. *Lexikon české literatury 2/II K–L*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0345-2.

47. FRANZ, Jan, 2006. *Eseje, kritiky, dopisy*. Doležal, Miloš a Bartoňová, Lucie eds. Praha: Triáda. Vydání první. ISBN 80-86138-75-5.
48. HARTLOVÁ, Dagmar a kol., 1998. *Slovník severských spisovatelů*. Praha: Libri. ISBN 80-85983-21-4.
49. HEIDENREICH, Julius. Akord disonantní. *Kritický měsíčník*, 1940, roč. 3, č. 5–6, s. 279–281.
50. HEIDENREICH, Julius. Nad Novákovými dějinami. *Lidové noviny*, 1940, roč. 48, č. 49, s. 3–4.
51. CHRASTINA, David. Profil časopisu Akord v letech 1945–1948. *Akord*. 1993/1994, roč. 19, č. 6, s. 287–292.
52. CHURAŇ, Milan a kol., 1998. *Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století I. A–M*. Praha: Libri. ISBN 80-85983-44-3.
53. CHURAŇ, Milan a kol., 1998. *Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století I. N–Ž*. Praha: Libri. ISBN 80-85983-64-8.
54. KANTOŘÍKOVÁ, Jana, 2009. *Miloš Marten v kontextu prózy českého fin-de-siècle*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
55. KOTRLÁ, Iva. Jan Čep – Jan Zahradníček: Korespondence z let 1931–1943. *Akord* 1997, roč. 22, č. 2, s. 98–101.
56. KŘELINA, František: „Velké románové dílo Karla Schulze. *Řád*, 1943, roč. 9, č. 1, s. 16–26.
57. LAZECKÝ, František. Jak vznikl jeden časopis. *Akord*, 1989/1990, roč. 15, č. 4–5, s. 9–18 a 44–54.
58. LUKAVEC, Jan. Romano Guardini a jeho ohlas v českých zemích. *Kontexty*, 2009, roč. 6, s. 33–46.
59. MERHAUT, Luboš a kol., 2008. *Lexikon české literatury 4/I S–T*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1670-6.
60. MERHAUT, Luboš a kol., 2008. *Lexikon české literatury 4/II U–Ž*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1671-3.
61. OPASEK, Anastáz, 2013. *Dvanáct zastavení: vzpomínky opata břevnovského kláštera*. 322 s. Praha: Torst. ISBN 978-80-7215-454-8.
62. OPELÍK, Jiří a kol., 2000. *Lexikon české literatury 3/I M–O*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0708-3.
63. OPELÍK, Jiří a kol., 2000. *Lexikon české literatury 3/II P–Ř*. Praha: Akademia. ISBN 80-200-0708-3.

64. PAVELKA, Jiří. Nástup mladé básnické generace v letech 1939–1940. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*. D, Řada literárněvědná 1992, roč. 41, č. D39, s. 93–103.
65. PELÁN, Jiří a kol., 2004. *Slovník italských spisovatelů*. Praha: Libri. ISBN 80-7277-180-9.
66. Poznámka k novému ročníku. *Praporec*, 1940, roč. 2, č. 1, 4 s.
67. PUTNA, Martin C., 2010. *Česká katolická literatura 1918–1945*. Praha: Torst. Vydání první. ISBN 978-80-7215-391-6.
68. ROTREKL, Zdeněk. Akord včera, dnes a zítra. *Akord*, 1991/1992, roč. 16, č. 10, vytištěno na obálce.
69. ROTREKL, Zdeněk. Redakční prohlášení, květen 1989. *Akord*, 1991, roč. 16, č. 10, s. 3–4.
70. ROTREKL, Zdeněk: *Skrytá tvář české literatury*. Brno: Blok 1993. Vydání čtvrté. ISBN 80-7029-085-4.
71. TRÁVNÍČEK, Mojmír a BEDNÁŘOVÁ, Jitka eds., 2001. Komentář. In: Zahradníček, Jan: *Knihy básní*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, s. 767–987. ISBN 80-71106-461-0.
72. TRÁVNÍČEK, Mojmír ed., 1995. *Korespondence*, I. díl (1931–1943). Praha: Aula.
73. TRÁVNÍČEK, Mojmír, 2002. Sdílet věčné. Studie, profily a kritiky. Olomouc: Periplum. ISBN 80-86624-05-6.
74. VANČURA, Zdeněk a kol., 1979. *Slovník spisovatelů – Spojené státy americké*. Praha: Odeon.
75. VODIČKA, Timotheus (T. V.). František Chudoba: Kniha o Shakespearovi. *Akord*, 1941/1942, roč. 9, č. 9–10, s. 381–382.
76. VODIČKA, Timotheus, 1946. *Vitr a voda*. Tasov: Marie Rosa Junová.
77. VODIČKA, Timotheus, 1947. Historický román Karla Schulze. *Stavitelé věží*. Tasov: Marie Rosa Junová, s. 104–114.
78. VODIČKA, Timotheus. František Chudoba: Kniha o Shakespearovi. *Akord*, 1941/1942, roč. 9, č. 9–10, s. 381–383.
79. VODIČKA, Timotheus. Ještě slovo o literární generaci. *Akord*, 1941/1942, roč. 9, č. 5, s. 187–189.
80. VODIČKA, Timotheus. Ještě slovo o literární generaci. *Akord*, 1941/1942, roč. 9, č. 5, s. 187–189

81. VODIČKA, Timotheus. Nová básnická generace? *Akord*, 1941/1942, roč. 9, č. 2, s. 69–70.
82. VYSKOČIL, Albert. Strážce tradice? *Akord*, 1939/1940, roč. 7, č. 7, s. 230–232.
83. WIENDL, Jan a KOMÁREK, Jan eds., 2003. *Není dálky...* Praha/Litomyšl: Paseka. 134 s. ISBN 80-7185-591-X.
84. ZAHRADNÍČEK, Jan, 1995. *Dílo III*. Trávníček, Mojmír a Zejda, Radovan (eds). Praha: Československý spisovatel. 479 s. ISBN 80-202-0566-7.
85. ZEJDA, Radovan, 2004. *Byl básníkem!* Tišnov: Sursum. ISBN 80-7323-077-1.